

Proiect final în discuție, 07.2014

Responsabilitatea instituțională a Procuraturii

„... mecanismele de responsabilitate instituțională sunt subdezvoltate, scorul conferă 25% la indicatorul de promovare a priorităților, 33% la indicatorul de monitorizare a performanțelor și 47% la indicatorul mecanismelor de responsabilitate”

Contents:

Sumar executiv	2
1. Practicile interne ionale	13
2. Evaluarea situației actuale	36
3. Note.....	83

Resource Center for Human Rights
Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO)
Al. Hăjdeu 95 "A", CHIȘINĂU, MD 2005, Moldova
(373 22) 212 816, fax (373 22) 225 257
CReDO@CReDO.md, www.CReDO.md

Sumar executiv

Obiectiv

Abilitarea Procuraturii cu exercitarea atribuțiilor sale în calitate de instituție autonomă, independentă și depolitizată este o parte importantă în activitatea instituției. Pe de altă parte, responsabilitatea instituțională în fața societății și a autorităților electivă (Parlamentul Republicii Moldova) pentru performanțele sale instituționale este critic importantă pentru legitimitatea existenței instituției Procuraturii. Responsabilitatea instituțională implică rezultatul obținut al Procuraturii din perspectiva impactului asupra realităților sociale negative, realizarea obiectivelor justiției criminale pentru combaterea realităților sociale negative, calității și legalității activităților și eficienței utilizării resurselor sale.

Scopul acestui raport este de a prezenta o analiză detaliată a sistemului de evaluare a performanțelor instituționale ale Procuraturii. Evaluarea performanțelor instituționale ale procuraturii se prezintă în baza unei metodologii elaborate de către autor și ancorate pe bunele practici din țările cu democrații consolidate și practicile Europene instituționale (inclusiv exemplele din Marea Britanie, SUA, Canada, Irlanda, Noua Zeelandă, Australia, Norvegia, Suedia și Franța pe de o parte și practicile emergente bune din țările Europei de Est cum ar fi: România, Georgia și altele). Metodologia abordează câteva aspecte indispensabile responsabilității instituționale: 1) Formarea priorităților (Priorități), 2) Monitorizarea și evaluarea performanțelor instituționale (Performanțe), dar și 3) Responsabilitatea instituțională externă (Responsabilitate).

Practica și metodologia evaluării instituționale este pe larg utilizată de diverse organisme internaționale.¹ În cazul Republicii Moldova Acordul de finanțare din partea UE specifică necesitatea introducerii unui sistem de evaluare a performanțelor instituționale²: *un sistem de monitorizare a performanței, susținut de generarea de statistici relevante și instituirea unui sistem de gestionare a informațiilor la nivel de sector, compatibil între diferite instituții și etape ale procesului de justiție* (secțiunea 1.2). Autorul aduce o contribuție directă pentru facilitarea în elegerii comprehensive a factorilor decizionali și societății asupra stării lucrurilor cu responsabilitatea instituțională a Procuraturii.

Acest raport completează raportul realizat în 2012 intitulat: Analiza independenței instituționale a unor autorități și instituții publice responsabile de implementarea politicilor din domeniul dreptului-Procuratura Generală³. Raportul menționat evaluează starea lucrurilor privind principiile de autonomie și independență instituțională inclusiv depolitizarea instituției Procuraturii și evaluează

¹ Handbook on policing accountability and oversight and integrity, UNODC, 2005, http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/crimeprevention/PoliceAccountability_Oversight_and_Integrity_10-57991_Ebook.pdf, Police information and intelligence system, UNODC http://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/cjat_eng/4_Police_Information_Intelligence_Systems.pdf

² HOT RÎRE din 02.09.2013 Nr. 669 privind aprobarea Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul de suport al reformei justiției, semnat la Bruxelles la 14 iunie 2013 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=349537>

³ *Analiza independenței instituționale a unor autorități și instituții publice responsabile de implementarea politicilor din domeniul dreptului-Procuratura Generală*, Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO), 2012, <http://www.credo.md/site-doc/PG.pdf>,

situația reală privind autonomia și independența instituției. Raportul menționat și prezentul raport sunt completate pentru ca autonomia deplină în funcționarea Procuraturii sunt necesare pentru asigurarea supremației legii pe de o parte dar pe de altă parte este necesară asigurarea responsabilității instituționale pentru încrederea și rezultatele asumate de instituția.

Raportul de față face parte din analiza comprehensivă care vizează 4 instituții din Republica Moldova: 1) Procuratura Generală, 2) Inspectoratul de Poliție, 3) Centrul Național Anticorupție și Comisia Națională de Integritate.

Metodologia

Acest studiu are 2 scopuri: 1) identificarea celor mai bune practici (CMBP) internaționale privind responsabilizarea și transparența instituțiilor în domeniul dreptului, și 2) estimarea gradului în care instituțiile din Republica Moldova corespund acestor practici. Prevederile internaționale sunt grupate în 3 domenii de bază. Fiecare domeniu conține câte 3 indicatori, astfel avem 9 indicatori. Pentru a realiza evaluarea detaliată fiecare indicator conține câte 5 criterii de evaluare, astfel avem în total 45 de criterii de evaluare.

Domeniile sunt: 1) Promovarea priorităților, 2) Monitorizarea performanțelor, 3) Mecanisme de responsabilizare. Indicatorii identificați acoperă comprehensiv toate aspectele responsabilității instituționale ale procuraturii. *Primul aspect* se referă la promovarea priorităților și include 3 indicatori: 1. elaborarea, 2. adoptarea și 3. implementarea priorităților. *Al 2-lea aspect* privind monitorizarea performanțelor include 3 indicatori: 4. Indicatorii/ținte de performanță, 5. integritatea datelor, și 6. Evaluarea sistematică. *Al 3-lea aspect* privind mecanismele de responsabilitate include 3 indicatori: 7. Responsabilitatea externă, 8. Responsabilitatea internă și 9. Transparența și comunicarea. Fiecare indicator este în mod practic detaliat prin intermediul criteriilor de evaluare, câte 5 pentru fiecare indicator. Criteriile de evaluare sunt dezvoltate pentru a asigura aspectul practic de evaluare a indicatorului. Astfel avem 45 de criterii de evaluare.

Primul capitol al raportului conține sistematizarea exhaustivă a celor mai bune practici internaționale (CMBP) în baza cărora sunt identificați indicatorii de evaluare. La prima etapă a fost analizată experiența mai multor țări dezvoltate și celor în curs de dezvoltare, și identificate 45 norme legislative și cutume instituționale care reprezintă bunele și cele mai bune practici în domeniul responsabilității instituționale (CMBP), relevante pentru organele poliției, procuraturii și agențiile anticorupție.

Al doilea capitol realizează pentru prima dată evaluarea detaliată a conformității situației cu referire la Procuratura la standardele și indicatorii identificați. În raport se realizează evaluarea pe fiecare criteriu care compune indicatorii de responsabilitate instituțională. Acest capitol conține concluziile și acordarea scorului pe fiecare criteriu bazat pe situația regulatorie sau pe existența practicii și atitudinii de implementare în practică a standardului internațional. În rezultatul comparației de evaluare se formulează concluziile și recomandările concrete de îmbunătățire a situației existente care pot fi luate drept ghid de acțiune pentru ridicarea gradului de responsabilitate instituțională a instituției Procuraturii.

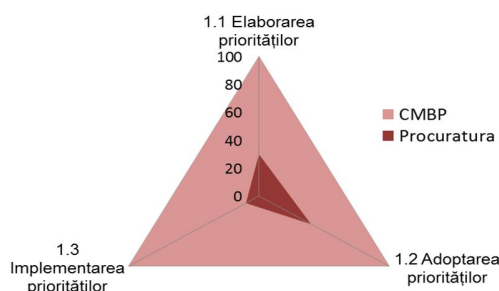
Concluzii și recomandări

Concluzia generală a raportului este că mecanismele de responsabilitate instituționale sunt subdezvoltate, mult sub nivelul standardelor internaționale. Subdezvoltarea mecanismelor de responsabilizare instituțională rezultă în ineficacitatea activității Procuraturii, ineficiența utilizării resurselor limitate și gradul scăzut de încredere din partea societății în instituția procuraturii în Republica Moldova.

Calculul pentru fiecare domeniu conferă situația: 25% de conformare la promovarea priorităților, 33% de conformare la monitorizarea performanțelor și 47% de conformare la mecanismele de responsabilitate. Per general atestăm dezvoltarea slabă a instrumentelor de responsabilizare a Procuraturii.

La promovarea priorităților (include 1.1 elaborarea priorităților, 1.2 adoptarea priorităților și 1.3 implementarea priorităților) are scorul general este **4 din 15**, adică mai puțin de **25%**, ceea ce constituie un scor foarte mic (a se vedea secțiunea 2.1.1 pentru evaluarea 1.1 pentru practicile internaționale). Lipsa cadrului regulator adecvat, capacitățile instituționale relevante necesare programării și prioritizării instituționale. Lipsa acestora determină neclaritatea pentru societate a rezultatelor și eficienței în activitatea Procuraturii.

Graficul de mai jos demonstrează scorul modest înregistrat de Procuratura la fiecare aspect al indicatorului generalizat privind promovarea priorităților.

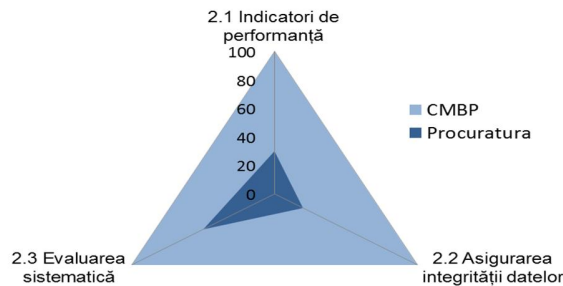

Ca concluzie generică, de principiu, este necesar de modificat cadrul regulator, adică legea Procuraturii, legea privind Regulamentul Parlamentului dar și legea privind elaborarea actelor normative și elaborarea documentelor de politici, inclusiv legea privind evaluarea impactului legislativ pentru a asigura ca procuratura și Parlamentul sunt obligate să se conformeze la criteriile necesare de responsabilitate pentru promovarea priorităților. Totodată, este evident că lipsesc capacitățile instituționale și know-how-ul pentru formularea sincronizată a priorităților programatice, respectarea exigențelor de adoptare a acestora și în special de implementare.

La monitorizarea performanțelor (include 2.1 indicatori de performanță, 2.2 asigurarea integrității datelor și 2.3 evaluarea sistematică) înregistrează scorul general este **5 din 15**, adică de **33%**, ceea ce constituie un scor mic (a se vedea secțiunea 2.2.1 pentru evaluarea 1.1 pentru practicile internaționale). Lipsa cadrului regulator adecvat și precizările obligatorii pentru Procuratură în generarea indicatorilor de performanță și integritatea acestora. Prin urmare Parlamentul, Guvernul și societatea este privat de posibilitatea evaluării realizării priorităților. Lipsesc în mare parte capacitățile instituționale relevante

necesare în carul unit ii specializate i autonome i a softului de garantare a integrit ii datelor. Lipsa acestora determină și biciunea modalit ilor de evaluare a rezultatelor de activitate a Procuraturii.

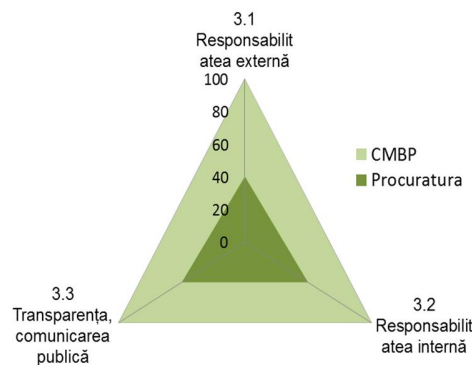
Graficul de mai jos demonstrează scorul modest înregistrat de Procuratura la fiecare dimensiune a indicatorului.

Concluzia evidentă este că voința instituțională în cadrul procuraturii și atitudinea corespunzătoare din partea Parlamentului sunt esențiale pentru a institui o practică europeană de generare a probelor și evidențelor de realizare a obiectivelor și priorităților. Sunt necesare alocări pentru crearea capacităților instituționale și formarea deprinderilor de generare și prezentare a informației privind indicatorii de performanță.

La mecanismele de responsabilitate (include 3.1 responsabilitatea externă , 3.2 responsabilitatea internă și 3.3 transparența și comunicarea publică) înregistrează scorul general este **7 din 15**, adică aproape **47%**, ceea ce constituie scorul optimal pentru indicatorii luați în considerare (a se vedea secțiunea 2.3 pentru evaluare și 1.1 pentru practicile instituționale). În mare parte cadrul regulator există. Însă trebuie de specificat mai multe prevederi, atitudinile instituționale nu sunt adecvate și capacitățile instituționale relevante necesare trebuie dezvoltate. Lipsesc în practică atitudinea corespunzătoare a Parlamentului și deputaților dar și deprinderile și capacitățile instituționale pentru punerea în aplicare a mecanismelor de responsabilizare a Procuraturii.

Graficul de mai jos demonstrează scorul modest înregistrat de Procuratura la fiecare dimensiune a indicatorului.

Concluziade principiu este existența cadrului regulator , însă totuși este necesar de realizat câteva precizări. Problema principală rezidă în lipsa atitudinii corespunzătoare în cadrul Parlamentului, dar și a deprinderilor deputaților și a specialiștilor în cadrul acestuia pentru a valorifica instrumentele existente. Astfel problema fiind în atitudine și capacitățile instituționale. Nu ar fi corect să nu constatăm lipsa de atitudine și a capacităților instituționale de asigurare a transparenței proactive în activitatea Procuraturii.

Rezultatele detaliate de evaluare sunt prezentate mai jos:

Indicatorul generalizat privind promovarea priorit ilor

Indicatorii	scor
2.1.1 Elaborarea priorităților	1.5 din 5 (30%)
2.1.1.1 Norma/cutuma procesul de formulare a priorit ilor programatice de activitate	0 din 1
2.1.1.2 Norma/cutuma colectarea, sistematizarea datelor interne i externe ca baza pentru formularea priorit ilor	0.5 din 1
2.1.1.3 Norma/cutuma abordare bazat pe probe i analiz (a riscurilor, tendin elor, mediului) în setarea priorit ilor	0.5 din 1
2.1.1.4 Norma/cutuma consultarea priorit ilor: interdepartamental , cu grupurile interesate	0.5 din 1
2.1.1.5 Norma/cutuma implicarea comunit ii în formularea priorit ilor, consult ri la nivel local	0 din 1
2.1.2 Adoptarea priorităților	2 din 5 (40%)
2.1.2.1 Norma/cutuma procedura de adoptare a priorit ilor prin acte normative	0 din 1
2.1.2.2 Norma/cutuma principalul adopt priorit ile programatice generale în domeniu (justi ie penal)	0.5 din 1
2.1.2.3 Norma/cutuma agen ia adopt priorit ile institu iei pe termen mediu	0.5 din 1
2.1.2.4 Norma/cutuma agen ia adopta obiectivele opera ionale i subdivi-zionale pe termen scurt	0.5 din 1
2.1.2.5 Exist o leg tur clar între priorit ile stabilite la diferite nivele i în strategii sectoriale	0.5 din 1
2.1.3 Implementarea priorităților	0.5 din 5 (10%)
2.1.3.1 Norma/cutuma priorit ile sunt înso ite de obiective de performan m surabile	0.5 din 1
2.1.3.2 Exist un angajament de responsabilitate institu ional , a conducerii pentru performan	0 din 1
2.1.3.3 Norma/cutuma alocare adecvat a resurselor c tre priorit ile adoptate	0 din 1
2.1.3.4 Norma/cutuma autonomia de utilizare a resurselor în func ie de priorit i opera ionale	0 din 1
2.1.3.5 Exist proceduri clare de ac iune pe cazuri din domenii prioritare	0 din 1
total	4 din 15 (27%)

Recomand ri specifice la promovarea priorit ilor:

Cu privire la elaborarea priorităților (2.1.1)

- de realizat o sistematizare comprehensiv a Strategiilor sectoriale (de care e responsabil Procuratura, dar i alte institu ii), Planurilor de ac iuni în diverse domenii de politic penal pentru a le corela într-un document de priorit i multianuale i de obiective anuale. Este necesar de dezvoltat capacit ile institu ionale i de reglementat obliga iunea dat ,

- consolidarea capacităților instituționale pentru colectarea și sistematizarea datelor necesare pentru formularea priorităților bazate pe evidențe,
- reflectarea mai clar pe pagina web, dar și în practică a proceselor de elaborare și implicarea mai incluzivă a diferiților actori în procesul dat, problema rezidă mai degrabă în atitudinea insuficientă și capacitățile instituționale insuficiente.

Cu privire la adoptarea priorităților (2.1.2)

- asigurarea consistenței tuturor priorităților programatice pentru această nevoie de dezvoltarea capacităților și alocarea resurselor,

Cu privire la implementarea priorităților (2.1.3)

- re-evaluarea situației cu formularea indicatorilor, reformularea acestora urmare a reformulării priorităților pentru această nevoie de capacități instituționale și deprinderi relevante,
- modificarea cadrului regulator pentru a prevedea obligațiile de responsabilizare ministerial publică,
- elaborarea cadrului de reglementare secundară și dezvoltarea capacităților instituționale pentru a facilita elaborarea resurselor instituționale în funcție de prioritățile formulate.

Indicatorul generalizat monitorizarea performanțelor

	Indicatorii	Scor
	2.2.1 Indicatori de performanță	1.5 din 5 (30%)
2.2.1.1	Coșul de indicatori include dimensiuni de eficiență, eficacitate, legalitate și calitate	0 din 1
2.2.1.2	Indicatorii sunt calculați în baza datelor colectate de intrare, proces, rezultat și impact	0.5 din 1
2.2.1.3	Indicatorii sunt calculați în baza datelor interne și externe (din sector public, privat, asociativ, de cercetare, internațional)	0.5 din 1
2.2.1.4	Coșul este compus din indicatori cantitativi și calitativi (inclusiv rezultatele sondajelor)	0 din 1
2.2.1.5	Indicatorii se axează pe date relevante, cuantificate, accesibile și de încredere	0.5 din 1
	2.2.2 Asigurarea integrității datelor	1 din 5 (20%)
2.2.2.1	Metodologia privind colectarea datelor, asigurarea calității și costurile colectării acestora	0 din 1
2.2.2.2	Organ autonom (subordonat conducătorului agenției) de monitorizare și colectare integrată a datelor, calculare a indicatorilor	0.5 din 1
2.2.2.3	Asigurarea veridicității, integrității, consistenței și actualității datelor în practică	0.5 din 1
2.2.2.4	Sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor	0 din 1
2.2.2.5	Interoperabilitatea sistemului informațional pe verticală (subdiviziuni) și orizontal (alte agenții)	0 din 1
	2.2.3 Evaluarea sistematică	2.5 din 5 (50%)
2.2.3.1	Procedeu periodic intern pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivelor de performanță	0.5 din 1
2.2.3.2	Monitorizarea comparativă a rezultatelor și tendințelor în cadrul subdiviziunilor tematice / teritoriale	0.5 din 1
2.2.3.3	Generarea rapoartelor informative publice în baza indicatorilor de performanță, prezentarea vizuală a datelor comparative	0.5 din 1
2.2.3.4	Întruniri/comunicații regulate pentru a studia rapoartele de performanță și ajusta tactica de implementare	0.5 din 1

2.2.3.5 Stimulente și penalități pentru atingerea / neatingerea obiectivelor de performanță	0.5 din 1
total	5 din 15 (33%)

Recomandări specifice la monitorizarea performanțelor:

Cu privire la indicatorii de performanță (2.2.1)

- formarea practicii de aliniere a priorităților instituționale cu cele financiare, cu raportarea concomitentă a priorităților instituționale și cele financiare.
- introducerea indicatorilor de rezultat, impact, de eficiență și eficacitate la nivelul subdiviziunilor și unităților alături de ale instituțiilor.
- introducerea în practică calcularea indicatorilor de impact și eficiență și un echilibru mai bun al datelor calitative și cantitative, inclusiv prezentarea datelor dezagregate.
- elaborarea Regulamentului detaliat privind procedurile de colectare a datelor, responsabilitățile, unitatea responsabil pentru asigurarea integrității, accesibilitatea datelor, folosirea softului de analiză și prelucrare a datelor.

Cu privire la asigurarea integrității (2.2.2)

- o elaborarea unei platforme electronice care va asigura colectarea datelor și informațiilor dar și a dosarelor în format care va asigura integritatea și controlul asupra proceselor din cadrul Procuraturii.

Cu privire la evaluarea sistematică (2.2.3)

- prezentarea datelor și informațiilor după criteriul de date primare care vor fi publicate în formatul procesabil pe pagina electronică a Procuraturii și indicatorii de performanță care se vor calcula conform metodologiei. Suplimentar vor fi prezentate informații cheie despre impactul activității Procuraturii.
- modificarea modalităților de evaluare a performanțelor procurorilor, evaluarea trebuie să se axeze pe rezultatele obținute individual dar și în echipă, inclusiv pe baza indicatorilor instituționali.

Indicatorul generalizat mecanismele de responsabilitate

indicatori	Scor
2.3.1 Responsabilitatea externă	2 din 5 (40%)
2.3.1.1 Norma Agenția prezintă Principalului (Parlamentului) raportul anual privind realizarea priorităților și performanțele instituționale	0.5 din 1
2.3.1.2 Norma Principalul (Parlamentul) avizează anual performanțele Agenției	0.5 din 1
2.3.1.3 Norma/cutuma Agenția raportează privind implementarea recomandărilor din avizul Principalului (Parlamentul)	0.5 din 1
2.3.1.4 Există organ/funcția de auditare externă a performanțelor	0.5 din 1
2.3.1.5 Norma/cutuma Agenția poartă răspunderea instituțională și personală (conducerea) pentru nerealizarea performanțelor	0 din 1
2.3.2 Responsabilitatea internă	2.5 din 5 (50%)

2.3.2.1	Norme explicite și publice privind luarea deciziei de a (dis)continua acțiunile pe caz	1 din 1
2.3.2.2	Norme obligatorii un organ colegial intern de a revizui decizia de sistare a acțiunilor pe caz	0.5 din 1
2.3.2.3	Există un organ intern autonom de evaluare a performanțelor	0.5 din 1
2.3.2.4	Norma obligatorie publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit	0.5 din 1
2.3.2.5	Norme benchmarking (compararea regulată a performanțelor cu alte agenții similare/din domeniu conform unui set de criterii)	0 din 1
2.3.3 Transparența și comunicarea publică		2.5 din 5 (50%)
2.3.3.1	Norma/cutuma prevede publicarea finalităților instituționale pe cazuri individuale	0.5 din 1
2.3.3.2	Norma prevede informare periodică și la solicitare a publicului privind progresul pe cazuri sensibile	0.5 din 1
2.3.3.3	Norma/cutuma prevede publicarea priorităților programatice, documentelor privind misiunea, politici și strategia instituției	0.5 din 1
2.3.3.4	Norma obligatorie publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit	0.5 din 1
2.3.3.5	Norma obligatorie asigurarea accesului la informații depersonalizate și dezagregate de performanță și rapoartele instituției	0.5 din 1
total		7 din 15 (47%)

Recomandări specifice la mecanismele de responsabilitate:

Cu privire la responsabilitatea externă (2.3.1)

- schimbarea accentului raporturilor anuale axate pe performanță și impactul pe situația socială modificată, decât pe constatarea situației,
- consolidarea capacităților Parlamentului pentru a gestiona procedurile de responsabilizare instituțională,
- Parlamentul va utiliza practici de responsabilizare instituțională a procuraturii ca un procedeu anual,
- crearea sau fortificarea capacităților de auditare a performanțelor instituționale în cadrul Curții de Conturi, nu doar a auditului financiar.

Cu privire la responsabilitatea internă (2.3.2)

- crearea procedurilor instituționale de revizuire colegială a practicilor decizionale de sistare a investigațiilor pentru generalizarea practicilor și tragerea concluziilor.
- Colegiul să se limiteze la planificarea activităților și coordonarea acestora. Consiliului Superior să fortifice mandatul de rezolvare a situațiilor etice, disciplinare și administrative.

Cu privire la transparența și comunicarea publică (2.3.3)

- publicarea rechizitoriilor după exemplul țărilor din regiune, cum ar fi Georgia, România, Croația și țările cu democrații consolidate.
- preluarea practicii instituționale de publicare a rezultatelor investigațiilor în forma sumară pe toate cazurile individuale de interes dar și pe cazurile sistematice prezente,

datele și informațiile fiind publicate în forma sumară, dar suficientă pentru a evidenția elementele cheie ale cauzei

- publicarea rapoartelor de activitate a instituțiilor din domeniul Procuraturii.
- Se recomandă publicarea datelor și informațiilor specifice privind utilizarea datelor financiare, de personal și altele în raport cu prioritățile și obiectivele instituției.
- publicarea datelor primare în formatul procesabil (excel) și metadatele cu indicatorii și metodologia de calcul.

2.4 Concluzii și <i>recomandări</i>	73
2.5 Lista de abrevieri.....	81
3. Note.....	83
3.1 Mandatul Procuraturii.....	83

1. Practicile internaționale

Acest capitol sistematizează practicile internaționale pozitive (CMBP), elaborează metodologia detaliată pentru evaluarea conformității situațiilor la indicatorii referințiale internaționale. Conține, de asemenea, un set de recomandări care reiese din decalajul din situația actuală și standardele internaționale.

1.1 Promovarea priorităților

Problema identificată. Resursele instituției instituției procuraturii (numărul de procurori, resursele financiare și administrative) sunt limitate. Fenomenul infracțional este puternic răspândit în diverse domenii, evident resursele limitate ale Procuraturii nu face față întregului spectru și dimensiunilor fenomenelor infracționale. Procuratura în general este reactivă la cazurile care sunt furnizate de poliție sau prin autosesizare. Actualmente, stabilirea priorităților pe domenii de competență nu este realizată sistematic și în mare măsură depinde de statistica colectată înșiși de către Procuratura. Cazurile examinate de către aceasta reprezintă doar o parte a realității infracționale.

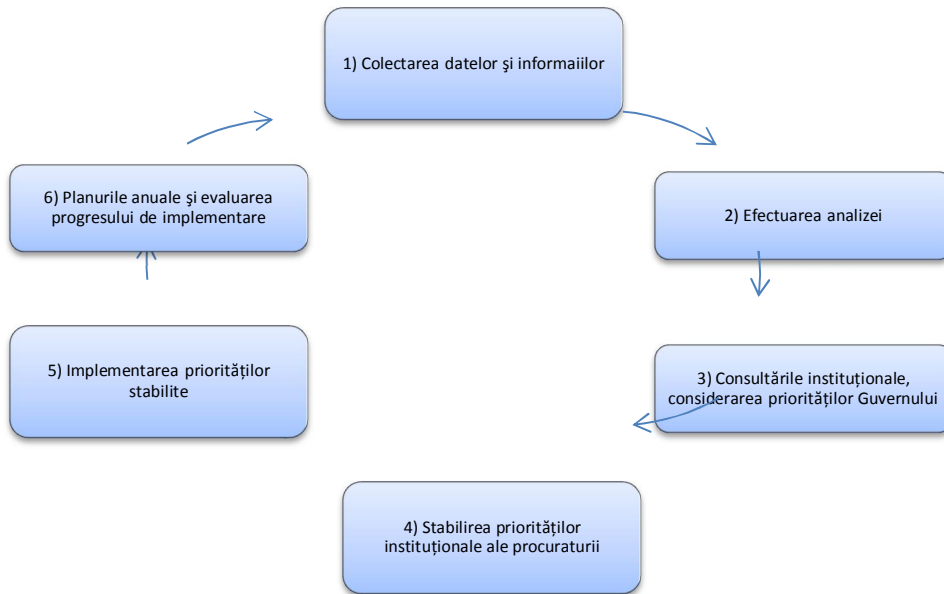
Participarea comunității și societății în stabilirea priorităților lipsește, deși informarea despre activitatea Procuraturii este în creștere. Nu este instituționalizată nici practica de consultare sistematică periodică cu instituțiile guvernamentale.

Context – cauze și efecte. Cauzele sunt determinate de lipsa tradiției și practicii instituționale în care Procuratura, de rând cu alte organe de urmărire penală va fi responsabilizată instituțional de implementarea politicilor penale. Politica penală este vizată la această etapă doar prin intermediul stabilirii sancțiunilor (inclusiv gravitatea) penale (Codul Penal) și instrumentelor legale de desfășurare a urmăririi penale (Codul de procedură penală) și predomină abordarea formală legală. Lipsa viziunii strategice asupra fenomenului care urmează a fi combătut.

Soluții. 1. Pentru realizarea scopurilor instituționale ale procuraturii într-o manieră independentă și legitimă având suportul și sprijinul societății este necesar de construit mecanismele de responsabilitate democratică instituțională pentru obținerea rezultatelor și performanțelor sale. Stabilirea priorităților în implementarea politicii penale pentru instituția procuraturii este un element crucial pentru punerea în valoare ulterioară a mecanismelor de responsabilitate instituțională a procuraturii. Procesul prioritizării politicilor publice variază de la o țară la alta, dar de obicei, el include următoarele elemente:⁴

⁴ Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis, Wayne Parsons, EE, 1995, p.23, 55, 77, 109, 115, 546

Tabel 1: Cichul de promovare a priorităților

2. Procesul de stabilire a priorităților instituționale pentru perioada de 2-3 ani va urma un ciclu de desfășurare a etapelor:

Etapa 1) colectare a datelor și informațiilor privind incidența crimei, rezultatele curmării crimelor și percepția diferitor categorii de persoane privind necesitățile de intervenție, datele și percepțiile vor fi evaluate la nivelul național pentru unele categorii de fenomene și specific pentru unele regiuni, datele și informațiile vor fi colectate de poliție, procuratură, de către unele instituții specializate la comanda autorităților, rezultatul acestora vor fi furnizate către diverse instituții publice și discutate de către comunitatea de experți,

Etapa 2) efectuarea analizei în baza datelor și informațiilor, discuțiilor publice, procuratura efectua analiza tendințelor, identificate posibile cauze și consecințe negative,

Etapa 3) consultarea instituțională cu Parlamentul și Guvernul pentru a înțelege viziunea acestora privind prioritățile implementării politicii penale,

Etapa 4) stabilirea priorităților instituționale pentru perioada de 2-3 ani (la prima etapă este preferabil pentru 2 ani) în forma de obiective și întocmirea cu specificarea indicatorilor de evaluare, prioritățile pot avea cel puțin în 2 dimensiuni: național și specific geografic (pentru procuraturile teritoriale sau chiar desfășurarea unei proceduri de contextualizare a priorităților pentru fiecare regiune ca parte a unui proces secundar de stabilire a priorităților),

Etapa 5) implementarea priorităților stabilite, inclusiv planificarea alocării resurselor necesare (umane, tehnice și financiare, ajustări organizatorice, etc), totodată evaluarea anual periodică a acestora cu posibilă ajustare.

Concluzia parțială:

- 1. Indicatorii pentru responsabilitatea instituțională vor include aspectele de elaborare, adoptare și implementare a obiectivelor și priorităților - acestea fiind suficiente de comprehensive și coerente,*
- 2. Indicatorii vor include criteriile specifice care asigură acoperirea comprehensivă în măsurarea realizării obiectivelor și priorităților având ca punct de evaluare normele sau practicile.*

1.1.1 Cercetarea, analiza interdepartamentală a fenomenelor criminogene

Această etapă corespunde pasului 1 și pasului 2 din ciclul politicii.

3. La etapa 1) de *colectare a datelor și informațiilor* în experiența internațională se folosesc datele privind: a) incidența crimelor (exemplu din Canada¹), b) sondajele sociologice, studiul percepțiilor populației și a grupurilor specifice (exemplu Sondajului de evaluare a victimizării în Canada², studiul național al consecințelor victimizării criminale pe diverse grupuri sociale în SUA³), c) studiu comparativ al datelor și tendințelor din alte țări din regiune (exemplu Analiza priorităților procurorului general al SUA⁴). Colectarea datelor este folosită și la etapa de evaluare a implementării priorităților formând un ciclu închis, prin intermediul: i) consultarea participativă a opiniei privind prioritățile și rezultatele⁵, ii) focus-grupurile de evaluare a rezultatelor⁶, iii) colectarea percepțiilor din partea diferitelor grupuri din comunitate în Concluzia comunității privind impactul creat⁷.

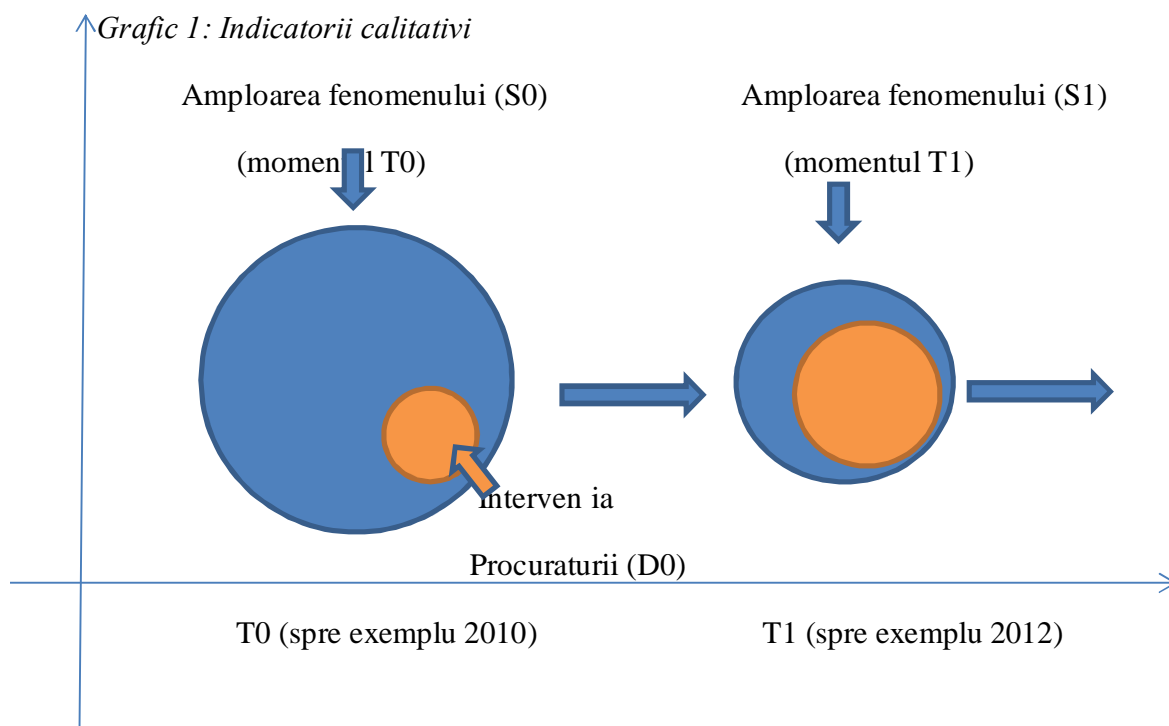
4. La etapa 2) de *analiză* sunt folosite abordări de: a) determinare a impactului infracțiunilor asupra oamenilor, gradului de risc și probabilității apariției riscului cu declanșarea efectelor ulterioare, inclusiv fortificarea grupurilor criminale (spre exemplu Juristat în Canada)⁸, b) analiza tendințelor în retrospectivă și proiectarea în perspectivă a fenomenului (tendințele și perspectivele infracționalității pentru politici de institutul național de politici legale din Finlanda⁹, analiza tendințelor în scenariul infracționalității de poliție suedeză¹⁰), c) evaluarea critică a mediului cu factorii care contribuie la apariția și susținerea infracționalității (corelarea intervenției de reprimare și factorii de infracționalitate în Irlanda¹¹, corelarea factorilor de risc, incertitudinilor, precondițiilor și cererilor efectuate ca parte a evaluării performanțelor activității Procuraturii de Departamentul de Justiție a SUA¹²),

5. La etapa 3) de *consultare a priorităților* expuse de către executiv și legislativ relevante mandatului Procuraturii, în practica țărilor democratice cu tradiție Guvernele formulează

prioritățile de combatere a fenomenelor infracționale care sunt declarate public și considerate de către Procuratură în elaborarea priorităților instituționale (spre exemplu în Anglia priorități de combatere a crimelor¹³, și de administrare a justiției¹⁴, Strategia de reducere a crimei pentru 3 ani în Anglia¹⁵, în Franța Ministerul Justiției din partea Cabinetului formulează prioritățile care sunt luate în considerare de Procuratură și adoptate pentru unele situații regionale^{16, 17} în Statele Unite Ministerul Justiției formulează Planul Strategic de 4 ani pentru combaterea infracțiunilor¹⁸, în Irlanda Departamentul Justiției publică prioritățile de combatere a crimelor¹⁹). Este practicat și experiența de formulare a priorităților sectoriale cu accente specifice pe unele domenii: crima organizată²⁰, violența contra femeii²¹, combaterea traficului de ființe umane²².

6. La etapa 4) de *formulare a priorităților instituționale a Procuraturii*, majoritatea procuraturilor în activitatea de implementare a politicilor penale se conduc de Strategii instituționale pentru 2-4 ani (Strategia instituțională a Procuraturii din Anglia 2008-11²³, Strategia Directoratului Procuraturii din Irlanda 2013-15²⁴, Planul Strategic al Departamentului de Justiție 2012-16²⁵, Planul Strategic al Procuraturii provinciei Columbia Britanică 2013-16²⁶) și planurile anuale de combatere a infracțiunilor (Planul Strategic al Procuraturii Regale ale Angliei²⁷, Planul Strategic al Procuraturii din Noua Scoția (Canada)²⁸, Prioritățile Serviciului procuraturii a Norvegiei²⁹). Planurile strategice setează obiectivele și indicatorii specifici pentru evaluarea ulterioară. Formularea obiectivelor de combatere a infracțiunilor se formulează prin enunțuri de: creșterea condamnărilor..., reducerea timpului de urmărire..., etc

7. La Etapa 5) de implementare a priorităților stabilite de Procuratură prin subdiviziunile sale va fi responsabil de evaluare calitativă a impactului activității procuraturii cu explicațiile care urmează.

8. Eficiența intervenției procuraturii poate fi evaluată doar după cunoașterea amplitudinii (cel puțin aproximativ, inclusiv grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate) fenomenului, cauzelor acestuia și a factorilor de risc, spre exemplu situația S0 și situația inițială. Procuratura prin intervenția de reprimare, adică investigarea unor cazuri care derivă din informații furnizate de poliție, CNA și alte organe de urmărire penală sau prin autosesizare pot interveni printr-un număr de acțiuni - dosare D0. Situația cu amploarea fenomenului poate fi reevaluată după o perioadă de timp, spre exemplu, 1-2 sau chiar 3 ani, situația S1. Astfel, poate fi evaluată amploarea fenomenului (cu un grad de aproximație, inclusiv grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate), adică *impactul activităților de reprimare a procuraturii*. Adică, *schimbarea situației de la S0 spre S1*. Este posibil evoluția pozitivă, adică diminuarea fenomenului, lipsa schimbării fenomenului sau chiar creșterea fenomenului nociv (în graficul prezentat avem o presupusă evoluție pozitivă).

9. Între evaluările calitative, S0 și S1, sunt relevante informații în baza indicatorilor cantitativi, inclusiv utilizarea resurselor financiare, umane folosite pentru a reduce fenomenul nociv. Indicatorii calitativi au un rol important pentru a asigura integritatea activității Procuraturii, în special a funcției de reprimare și de prevenire a percepției de justiție selectivă.

Concluzia parțială:

3. *Criteriile de evaluare vor detalia și asigura implicarea și participarea diferitor agenții și instituții responsabile dar și a grupurilor interesate în procesul de formulare a priorităților,*
4. *Criteriile de evaluare vor detalia suficient pentru a include diferite date și cercetări și analize pentru a oferi explicații datelor primare colectate.*

1.1.2 Decizia în privința priorităților din domeniul justiției

Această etapă corespunde pasului 3 din ciclul de politici.

Guvernul formulează prioritățile politicii de justiție penală și politicile și strategiile naționale cum ar fi:

- *În Marea Britanie: Home Office Crime Policies (politicile de combatere a crimelor)³⁰ și Justice Policies (politicile în domeniul justiției)³¹:*

Politicile actuale de combatere a crimelor sunt formulate în domeniile: Prevenirii violenței domestice față de femei, protecția de fenomenul terorismului, reducerea crimelor legate de folosirea armelor reci și banditismului, reducerea și prevenirea crimelor privind abuzul sexual al copilului, crima organizată, traficul de carne vie, violența în sporturi, comportamentul violent în comunitate.³² Pentru justiția criminală, prioritățile politicii vor include condamnări eficiente³³, sprijinul victimelor³⁴, eficiența și transparența³⁵. Strategia de combatere a crimelor 2008-2011: Reducerea crimelor și un parteneriat nou.

Prioritățile fiind: 1) un accent sporit pe violența escaladată; 2) Gestionarea comportamentului anti-social; 3) Continuarea constrângerii recidivei; 4) Lucru pentru simplificarea activităților interinstituționale în cadrul proceselor simplificate a sistemului de; și 5) exercitarea evaluării gestionării performanțelor procuraturii acordând o flexibilitate sporită pentru contextul local și comunitar și o mai mare responsabilitate în fața comunităților.

- *În Franța Ministerul Justiției formulează prioritățile justiției penale care determină activitatea Procurorilor din Franța.*

Procurorii la rândul său adaptează aceste recomandări realităților locale în condițiile resurselor de care dispun.³⁶ Prioritățile curente targetează prevenirea recidivei, îmbunătățirea justiției juvenile, combaterea hărțuirii sexuale și discriminării, lupta cu terorismul.³⁷

- *În SUA, Departamentul de Stat în Justiție elaborează Strategic Plan 2012-2016 outlines four priority areas: National Security, Violent Crime, Financial and Healthcare Fraud, and Vulnerable People.*

Accentul este plasat pe subiectul exploatarea copiilor și drepturilor civile. Unele obiective strategice include contrabanda și medicamentele ilegale, combaterea crimei organizate internaționale, crimelor economice și corupției³⁸

- *In Ireland, The Department of Justice and Equality is developing a White Paper on Crime which it aims to publish in 2014.*

Acesta stabilește cadrul politicilor comprehensive pentru strategiile de combatere și prevenire a criminalității, cuprinse într-o Strategie națională anticrimă. Elaborarea sa include procesul consultărilor publice naționale cu instituțiile relevante și publicul. Sunt frecvente completările în privința tipurilor de crime specifice.:

- UK Government's Serious and Organised Crime Strategy³⁹;
- UK Call to end violence against women and girls: strategic vision⁴⁰;
- Canada National Action Plan to Combat Human Trafficking⁴¹, etc.

Concluzia parțială:

5. *Criteriul de evaluare va detalia și asigura implicarea și participarea diferitor agenții și părților interesate și formularea priorităților,*
6. *Criteriile de evaluare vor detalia suficient diverse date și analize pentru a valorifica datele colectate.*

1.1.3 Planificarea strategică în cadrul Procuraturii: setarea țintelor concrete

Secțiunea data corespunde etapei 4 în ciclul de promovare a priorităților

Procuratura stabilește planurile strategice instituționale, care acoperă o perioadă de trei-cinci ani și se bazează pe date și analiză, precum și politica guvernului și prioritățile descrise și subliniate în obiectivele strategice, obiectivele și prioritățile de serviciu:

- UK Crown Prosecution Service Strategy and Business Plan 2008-2011⁴²
- Irish Director of Public Prosecutions Strategy Statement 2013-2015⁴³
- U.S. Department of Justice Strategic Plan 2012-2016⁴⁴
- British Columbia Prosecution Service Strategic Plan 2013/2014 și 2015/2016 (Canada)⁴⁵

Adițional, oficiile de procurori au planurile anuale de activitate:

- UK Crown Prosecution Service yearly Business Plans⁴⁶
- Nova Scotia Public Prosecution Service yearly Business Plans⁴⁷ (Canada)
- Norway Director General of Public Prosecution annual priority circular⁴⁸

Aceste planuri conturează obiective măsurabile specifice pentru fiecare zonă strategică, scop, obiective și priorități, care vor fi utilizate pentru evaluarea performanței, raportare, responsabilitate și transparență (indicatorii utilizați pentru măsurare vor fi abordați mai în detaliu în secțiunea 2) este important să reținem că prioritizarea nu ar trebui să fie în detrimentul activității procurorilor pe ansamblu, și în special la urmărirea eficientă a altor tipuri de criminalitate, nici nu ar trebui să se limiteze principiul general al egalității înaintea legii. Mai degrabă, aceasta implică stabilirea obiectivelor specifice pentru anumite tipuri de criminalitate. Ex. prioritate urmărirea de înalt rată infractorilor periculoși ar presupune, de obicei, următoarele obiective:⁴⁹

- Rata de condamnare în cele mai grave crime (Conviction on the most serious applicable charge- for example, conviction for burglary rather than possession of stolen property).
- Creșterea probabilității de încarcerare a condamnaților.
- Durata sentințelor în creștere.
- Timpul redus pentru finalizarea cazurilor.

Concluzia parțială:

7. *Criteriile detaliate vor explica cerințele elaborării priorităților.*

1.1.4 Implicarea comunității la nivelul local

Această secțiune corespunde etapei 5 din ciclul de promovare a politicii.

Aceste planuri conturează obiectivele măsurabile specifice pentru fiecare zonă strategică, scop, obiective și priorități, care vor fi utilizate pentru evaluarea performanței, raportare, responsabilitate și transparență (indicatorii utilizați pentru măsurare vor fi abordați mai în detaliu în secțiunea 2) este important să reținem că prioritizarea nu trebuie să fie în detrimentul activității procurorilor în ansamblu, și tendința în modernizarea serviciilor de urmărire penală este o mai mare responsabilitate locală și angajarea cu comunitățile în timp ce setarea locală a procuraturii priorități. Comunitatea urmării penale este fondată pe ideea că procurorii au o responsabilitate nu doar să investigheze cazurile de crimă, dar

pentru a rezolva problema securității publice, prevenirea criminalității și a îmbunătăți încrederea publicului în sistemul judiciar. Acest lucru implică colaborarea cu alte persoane (inclusiv rezidenți, grupuri comunitare și alte agenții guvernamentale) în dezvoltarea inițiativelor de soluționare. Actorii comunitari pot ajuta pentru a seta ordinea de combatere a criminalității și de a participa în soluții. Nu se pune accent doar pe cazuri câștigate sau închisoare și sentințele impuse, procurorii sunt interesați și de soarele efectelor lor de muncă, calitatea vieții, atitudinilor față de crimă în comunitate. Peste o jumătate de servicii locale de urmărire penală în Statele Unite mențin și cultivă dialogul cu comunitățile pentru a monitoriza efectele urmăririi penale.

Acest lucru trebuie să fie echilibrat cu menținerea principiilor latitudinea procurorului, proporționalității și egalitatea în aplicarea de taxe. În Marea Britanie, 2008-2011 Planul Strategic al serviciului de urmărire penală stabilite inspira încredere în comunități ca unul dintre obiectivele sale: "2011, comunitățile noastre va vedea o nouă organizație care se implică constructiv în deciziile cheie privind activitatea de urmărire penală; publicul va ști mai multe despre ceea ce fac și o să fie încrezător că vom face bine.

Câteva abordări concrete sunt utilizate în acest caz:

- *Identificarea priorităților participativ/consultativ.* În Kitsap County, Statele Unite ale Americii, reprezentanții ai administrației publice locale, agenții de poliție, baroul și comunitățile în general lucrează împreună pentru a revizui prioritățile procurorului, precum și condamnarea și orientarea pentru alocarea resurselor pentru urmărirea penală în funcție de nivelul de prioritate identificate pentru infracțiunea considerată.⁵⁰
- *Panele de expertiză, control și implicare.* Marea Britanie - experții și reprezentanții ai Comunității sunt membrii grupului; ei examinează aleatoriu și independent cazuri finalizate și face recomandări. Ei identifică probleme, teme comune și tendințe în decizia de a întreprinde un proces și privesc în special impactul deciziilor asupra comunităților. Panelul recomandă, de asemenea, pe implicarea Comunității, consultarea și serviciul de livrare.⁵¹
- *Evaluarea impactului asupra comunităților.* O declarație de impact comunitar este un document scurt care ilustrează preocupările și prioritățile comunitare specifice pe o perioadă de timp (de obicei actualizate trimestrial). Cu câtă mai mare este impactul criminal în privința comunității, cu atât este mai mare probabilitatea urmăririi penale. O comunitate nu trebuie să se limiteze la zone geografice.

Concluzia parțială:

8. *Sunt necesare criteriile de evaluare a responsabilității consultărilor publice, relaționarea cu comunitatea și beneficiarii politicilor și priorităților.*

1.2 Evaluarea performanțelor

Problema identificată. Actualmente evaluarea eficienței activității procuraturii nu este realizată. Unul din motivele este lipsa procesului de stabilire a priorităților (capitolul precedent).

Al doilea motiv este neclaritatea și de fapt imposibilitatea evaluării realizării priorităților pentru care lipsesc indicatorii de performanță pentru fiecare prioritate stabilită.

Parlamentul stabilește condițiile legale care reglementează independența Procuraturii și anual prin aprobarea bugetului alocă resursele financiare pentru activitatea și realizarea priorităților. Indicatorii de performanță a Procuraturii vor fi folosiți direct pentru evaluarea realizării priorităților stabilite. Există indicatorii calitativi, cantitativi și de eficiență, astfel pentru fiecare obiectiv și prioritate stabilită este necesar de stabilit indicatorii de evaluare.

Rapoartele prezentate de Procuratură⁵² conțin o parte din date statistice, în special privind incidența infracțiunilor investigate și parțial folosirea resurselor utilizate în acest sens. În informațiile care se conțin nu oferă în alegerea cum modificării realității sociale, efectele produse de instituție, care este impactul activității Procuraturii și nici nu este clar dacă obiectivele propuse anual și pentru perioada mai lungă sunt realizate. Probabil, Procuratura deține cel puțin o parte a informațiilor detaliate (indicatorii de proces în mare parte cum ar fi numărul de cazuri privind inițierea, investigarea, finalizarea și susținerea acuzației) care ar permite justificarea și prezentarea mai adecvată informației Parlamentului și societății, însă din motive neclare, această nu ajunge în forma de probe care ar demonstra impactul și eficiența activității Procuraturii.

Prin urmare, societatea și Parlamentul sunt private de în alegerea adecvată a impactului și eficienței activității Procuraturii și aceasta este una din cauzele importante ale încrederii scăzute în instituția Procuraturii.

Context. Indicatorii calitativi oferă informații suficiente pentru a evalua situația privind amploarea fenomenului infracțional, cauzele acestuia și efectele nocive asupra societății, respectiv evoluția situației după intervenția de implementare a politicii de combatere și prevenire a politicii criminale. Diminuarea fenomenului infracțional, cauzelor acestuia și care este contribuția procuraturii pentru diminuarea fenomenului pe perioadă de timp (1 an, 2-3 ani). Totodată, indicatorii calitativi se află în legătură directă cu percepția societății asupra eficienței intervenției, în special pe marginea unor cazuri concrete, fie că public sensibil, fie că politic semnificative, acestea, chiar dacă reprezintă câteva procente din cazurile investigate; pot avea un impact enorm asupra percepției societății asupra eficienței activității procuraturii.

Indicatorii cantitativi sunt reciproc complementari indicatorilor calitativi. Acestea, în general, pot fi caracterizate ca indicatorii la intrare (dosare deschise), indicatorii de proces (lucru asupra dosarelor), indicatorii de rezultat (rechizitorii), indicatorii de rezultat definitiv (condamnări). Acești indicatori se referă la reprezentarea teritorială, specializarea instituțională, pe infracțiuni, pe termenii de executare, pe complexitatea acțiunilor întreprinse, etc. Acești indicatori cantitativi generează un set de informații calitative relevante în alegerea specificului fenomenului de infracțiune.

Eficiența intervenției Procuraturii poate fi evaluată doar după cunoașterea amplitudinii (cel puțin aproximativ, inclusiv a grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate) fenomenului, cauzelor acestuia și a factorilor de risc, spre exemplu situația S0 și situația inițială. Procuratura prin intervenția de reprimare, adică investigarea unor cazuri care derivă din informații furnizate de poliția, CNA și alte organe de urmărire penală sau prin autosesizare pot interveni printr-un număr de acțiuni - dosare. Situația cu amploarea fenomenului poate fi reevaluată după o perioadă de timp, spre exemplu, 1-2 sau chiar 3 ani - situația S1. Astfel, poate fi evaluată amploarea fenomenului (cu un grad de aproximație, inclusiv grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate), adică *impactul activităților de reprimare a procuraturii*. Este posibil evoluția pozitivă, adică diminuarea fenomenului, lipsa schimbării fenomenului sau chiar creșterea fenomenului nociv (în graficul prezentat avem presupus o evoluție pozitivă).

Soluții. 1. Complementar introducerii procesului de stabilire a priorităților (a se vedea capitolul precedent) în forma de prioritate este absolut necesar de dezvoltat sistemul de indicatori care va permite evaluarea realizării obiectivelor, impactului și eficienței în activitatea procuraturii.

1.2.1 Indicatorii de evaluare a performanțelor

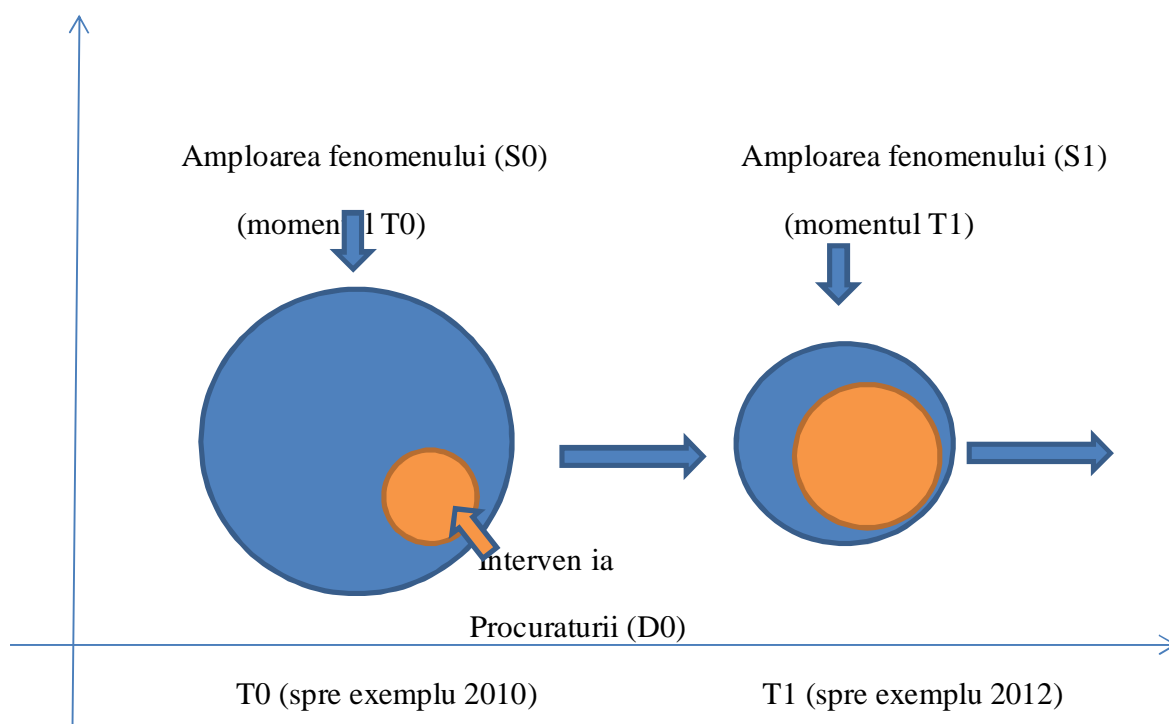
Sistemul internațional acceptabil conține integrarea câtorva tipuri de indicatori de evaluare a performanțelor:

IMPACT		EFICIENȚA		CALITATEA	
La nivelul beneficiarului serviciilor de justiție	La nivelul instituției	Timpul folosit	Costurile	Examinarea cazurilor	Percepția părților implicate
Timpul înregistrat necesar reducerii crimelor/Recorded crime reduction ⁵³	Rata de succes și productivitate a cazurilor / Throughput rate ⁵⁴	Timpii necesare pentru fiecare etapă de examinare a cazului / Time for disposal (broken down for different stages of the process) ⁵⁵	Costul asociat impactului cazului / Cost per matter (ABC model) ⁵⁶	Evaluarea periodică a standardelor de calitate pe cazuri / Regular Individual assessment of all prosecutors (see OSCE in Serbia) ⁵⁷	Percepția părților procesului (victima, martor, acuzat) Treatment of stakeholders (Victims, Witnesses, defendants) assessed through systematic questionnaire. ⁵⁸
Percepția reducerii crimelor/ Perception of crime reduction	Rata, procentul de condamnare / Conviction rates ⁵⁹	Numărul de cazuri la intrare și ieșire (pe tipuri și distribuții geografice) / Number of cases initiated and concluded per prosecutor (broken down by type of disposition and criminal code		Analiza aleatorie a cazurilor în comparație cu standardele măsurabile / Random (dip	Încrederea populației în serviciile de justiție ale procurorilor / Confidence of the population in the

		article/offence type) ⁶⁰	sampling) or systematic case review process against a set of established measurable standards. ⁶¹	prosecution service (national survey) ⁶²
Rata de victimizare/ Victimization rates ⁶³	Rata, procentul de sistare a urmării / Rate of discontinuance of proceedings ⁶⁴	Numărul de cazuri inițiate și finalizate (pe tipuri și regiuni) / Number of cases initiated and concluded per year (broken down by type of disposition and criminal code article/offence type) ⁶⁵		

Graficul de mai jos explică modalitatea de evaluare calitativă a impactului activității Procuraturii cu explicațiile care urmează.

Grafic 1: Indicatorii calitativi

Eficiența intervenției procuraturii poate fi evaluată doar după cunoașterea amplitudinii (cel puțin aproximativ, inclusiv grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate) fenomenului, cauzelor acestuia și a factorilor de risc, spre exemplu situația S0 ó situația inițială. Procuratura prin intervenția de reprimare, adică investigarea unor cazuri care derivă din informații furnizate de poliție, alte organe de urmărire penală sau prin autosesizare pot interveni printr-un număr de acțiuni - dosare D0. Situația cu amplitudinea fenomenului poate fi reevaluată după o perioadă de timp, spre exemplu, 1-2 sau chiar 3 ani,

situația S1. Astfel, poate fi evaluat amploarea fenomenului (cu un grad de aproximativ, inclusiv grupurilor criminale, numărul cazurilor, incidenței, caracteristicilor financiare implicate), adică *impactul activităților de reprimare a procuraturii*. Adică, *schimbarea situației de la S0 spre S1*. Este posibil evoluția pozitivă, adică diminuarea fenomenului, lipsa schimbării fenomenului sau chiar creșterea fenomenului nociv (în graficul prezentat avem presupus o evoluție pozitivă).

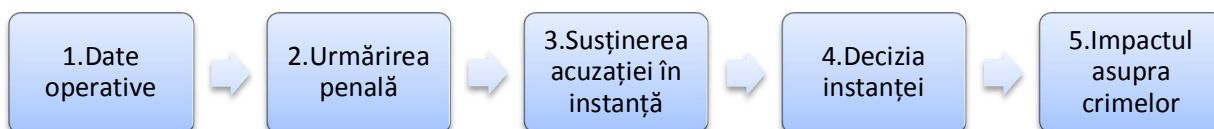
Între evaluările calitative, S0 și S1, sunt relevante informații în baza indicatorilor cantitativi, inclusiv utilizarea resurselor financiare, umane folosite pentru a reduce fenomenul nociv al criminalității. Indicatorii calitativi au un rol important pentru a asigura integritatea activității procuraturii, în special a funcției de reprimare și de prevenire a percepției de justiție selectivă.

Concluzii parțiale:

9. *Criterii detaliate privind cerințele pentru colectarea datelor relevante ca parte a colectării probelor vor fi dezvoltate.*

1.2.2 Cadrul de colectare a datelor și informațiilor

3. Prezentăm un tabel care încapsulează indicatorii cantitativi și ulterior corelarea acestora cu indicatorii calitativi pentru una din competențele cheie a Procuraturii urmărirea penală:

Exemplul nr. 1. Politica penală-indicatorii de performanță: combaterea infracțiunilor. 1.1, 1.2 Conducerea/executarea urmăririi penale (UP)

	Informația la intrare	Gestionarea cazurilor la etapa de investigare		Gestionarea la etapa de judecare	
Instituția/etapa, procesul	1. Activitatea operativă, indicatorii	2. Urmărirea penală, indicatorii	3. Formularea învinuirii, indicatorii	4. Prezentarea învinuirii în judecată, indicatorii	5. Schimbarea incidenței infracționalității
Procuratura (A2.1,	A1.1 informații operative a) pe articole CP, teritorial, subdiviziuni	A2.1 dosare deschise a) pe articole CP, teritorial, subdiviziuni	A3.1 nr. dosare după finalizarea UP a) rechizitorii,	A.4.1 hotărârile judiciare a) Condamnare,	A5.1 Dinamica, rata creșterii sau diminuării

A2.1, A3.1, A4.1)	specializate, ofi eri operativi, termenii b)suspec ii	specializate, b)invinui i, prejudiciu	clasare, încetare, termenii, ac iuni UP, procurori implica i, ofi eri UP	achitare b)pe articole CP, teritorial, subdiviziuni specializate, inculpa i, condamna i, prejudiciu c)în procedura de apel, casare,	crimelor din fiecare categorie, regiune
Poli ia, CNA, organ UP (A1.1, A1.2)	A1.2 Materiale operative a)pe articole CP, teritorial, subdiviziuni specializate, ofi eri operativi, termenii b)suspec ii	A2.2 dosare în lucru strategii adoptate pe dosare, ac iuni UP întreprinse, termenii executare	b)pe articole CP, teritorial, subdiviziuni specializate, c)inculpa i, prejudiciu		A5.2 Percep ia societ ii asupra reducerii criminalit ii pe diferite categorii
	Indicatori intrare pentru procuratura	Indicatori de proces pentru procuratura	Indicatori de rezultat pentru procuratura	Indicator de impact cantitativi pentru procuratura	Impact social asupra societ ii

Exemplul nr. 2.Politica penală-indicatorii de performanță: prevenirea infracțiunilor. 2.1

Perfec ionarea legisla iei

Instituția/etapa, procesul	Analiza informației disponibile	Elaborarea propunerilor de schimbare a politicilor	Examinarea factorilor de decizie și adoptarea acestora	
Procuratura Poli ia, CNA	Informa ii calitative privind fenomenul infrac ional, dosarele, rechizitorii, condamn ri, în special cauzele, riscurile	Analiza detaliat a cauzelor, elaborarea propunerilor de modificare	Amendamentele examinate i adoptate	
	Indicatori de intrare	Indicatori de rezultat	Indicator de impact calitativ	

To obtain further information, rates and costs for each territorial subdivision (or other criteria) can be compared to national averages, to data from previous period, and to performance targets, and a headman can be designed showing areas that are performing well (improving, meeting targets, doing better than average) and those where there are concerns.

Concluzii parțiale:

10. Un indicator care va acoperi performanța instituțională a Procuraturii va fi propus.
11. Criterii detaliate care vor reflecta integritatea, coerența, aspectele calitative și cantitative vor fi elaborate.

1.2.3 Infrastructura IT în managementul cazurilor și colectarea datelor

4. Pentru a genera un sistem de indicatori este necesar de dezvoltat, în cadrul instituției, *un mecanism autonom de monitorizare a fiecărui dosar de la intrare în instituție care permite generarea integră a datelor și indicatorilor cantitativi*. În cele mai multe instituții performante, *acest sistem este creat într-un mediu pe infrastructura de tehnologii moderne IT*, a a dar, *parcursul dosarului în cadrul instituției este posibil monitorizării interne cu respectarea confidențialității*. Integritatea sistemului este asigurată inclusiv prin subordonarea directă a subdiviziunii a conducerii Procuraturii. Sistemul de monitorizare va genera indicatorii cantitativi cu identificarea factorilor de risc pentru parcurgerea dosarului. *Sistemul de monitorizare ar permite captarea informațiilor privind acțiunile și solicitările procurorului responsabil pe un dosar dar și toate demersurile relevante, inclusiv ordonanțele, contestațiile, etc.*⁶⁶

5. Un sistem electronic integrat care asigură integritatea parcursului dosarului (preferabil în forma electronică) care permite gestionarea eficientă a cazurilor și generarea tuturor indicatorilor de proces și de eficiență nu poate fi evitat. Acest sistem oferă evaluarea detaliată și sistematică a performanțelor individuale, a subdiviziunelor și a instituției în întregime în mod obiectiv și rațional (oferind informația pe tipuri de dosare, pe regiuni, la ce etapă se află, ce fel de acțiuni au fost întreprinse, pe fiecare procuror, etc). În Anglia este folosit sistemul COMPASS încă din anul 2002 care exercită toate funcțiile menționate și reduce pe ansamblu costurile de gestionare a cazurilor, permite formularea mai bună a strategiilor pe cazuri generice, uniformizarea politicii instituționale și cultivă încrederea populației. Un sistem similar funcționează în Suedia - BRADIS, un alt sistem similar cunoscut este în Olanda - POLARIS. COMPASS a fost treptat extins și este integrat cu sistemele similare din instanțele judecătorești. În general sistemele de gestionare electronică a cazurilor au dat rezultatele de eficientizare, reducerii timpului, eficienței, ridicării calității și cultivării încrederii în administrarea justiției.⁶⁷

6. Câteva caracteristici generice pentru sistemele electronice pe baza sistemului COMPASS:⁶⁸ a) comunicarea eficientă la etapa de dosar în lucru cu instituțiile de poliție și de urmărire, inclusiv controlul legalității dar și comunicarea cu partea de apărare, b) alocarea rațională și justificată a forțelor poliției și procuraturii pentru anumit volum de lucru, c) menținerea bună a contactelor cu toate părțile implicate în proces, d) facilitarea preparării cazurilor în instanțele de judecată, e) evaluarea rațională a implicațiilor, elaborarea și evaluarea eficientă a strategiilor pe caz.

Concluzii parțiale:

12. *Un indicator care va stabili integritatea în colectarea informației,*
13. *Un set de criterii vor fi elaborate pentru a acoperi necesitatea instituționalizării unui program electronic de gestionare a tuturor aspectelor de colectare și gestionare a datelor și informațiilor.*

1.3 Mecanismele externe de responsabilitate instituțională

Problema identificată. Încrederea în instituția procuraturii se cultivă prin deschiderea și prezentarea publică a unor informații privind activitatea procuraturii. Pentru instituția procuraturii care are o imagine puternic afectată de neîncredere, restabilirea acestei imagini nu va putea fi rezolvată decât prin intermediul unor acțiuni hotărâte de integritate, de eficiență, dar și de crearea unui mediu deschis în raport cu factorii sociali care creează opinia publică, cum ar fi: presa, formatorii de opinie, actorii participanți în procesul de efectuare a justiției și persoanele publice.

Actualmente Parlamentul prin intermediul comisiilor de specialitate nu evaluează comprehensiv contribuția Procuraturii la diminuarea fenomenului infracțional. Una este că lipsește procedura de formulare a priorităților (capitolul I) și a indicatorilor de evaluare a performanțelor (capitolul II), în funcție clasic de supraveghere și controlul parlamentar nu este exercitat.

Comunicarea procuraturii cu societatea, formatorii de opinie, mass-media și integral societatea este limitată prin dozarea controlată a unor informații selective privind unele cazuri. Rapoartele anuale de activitate a procuraturii abundă cu informații, însă acestea nu evidențiază indicatorii calitativi care pot justifica impactul asupra fenomenului infracțional. Grupurile profesionale, societatea civilă și mass-media mențin un grad înalt de neîncredere în activitatea procuraturii pentru că lipsește un mecanism de asigurare a integrității gestionării cazurilor.

Experiența internațională definește principalele mecanisme de responsabilitate externă care consolidează încrederea publicului:

1. *Controlul parlamentar:* Procuratura este direct responsabilă instituțional Parlamentului în baza prevederilor legii, aceasta în practică se transformă în controlul realizat de comisiile parlamentare ale parlamentului sub diverse aspecte: legalitatea și rezultativitatea (comisia juridică), - eficiența (comisia buget și finanțe), - drepturile omului (comisia drepturile omului).
2. *Libertatea de informație și responsabilitatea pentru deciziile de a porni și de a sistă investigațiile penale:* informația cheie privind acuzație, calificările juridice vor fi făcute public accesibile; în cazurile sensibile, detaliile suplimentare vor fi comunicate părților interesate și societății pe larg pentru a înlătura suspiciunile posibile.
3. *Transparența și publicitatea activității:* publicarea rapoartelor de activitate, ghidurilor și metodologiilor de activitate, prezentarea informației la zi, în formatul accesibil și clar asigurând protecția datelor personale.
4. *Strategia de comunicare publică:* Oficiul Procuraturii trebuie să demonstreze aspectul proactiv de informare a mass-media, formatorilor de opinie, actorilor din sistemul de justiție, liderilor publici și comunitari, societății civile și altor părți interesate.

1.3.1 Supravegherea și controlul parlamentar

Problema identificată. Încrederea în instituția Procuraturii se cultivă prin deschiderea și prezentarea publică a unor informații privind activitatea Procuraturii. Pentru instituția Procuraturii care are o imagine puternic afectată de neîncredere, restabilirea acestei imagini nu va putea fi rezolvată decât prin intermediul unor acțiuni hotărâte de integritate, de eficiență, dar și de crearea a unui mediu deschis în raport cu factorii sociali care creează opinia publică, cum ar fi: presa, formatorii de opinie, actorii participanți în procesul de efectuare a justiției și persoanele publice.

Actualmente Parlamentul prin intermediul comisiilor de specialitate nu evaluează comprehensiv contribuția Procuraturii la diminuarea fenomenului infracțional. Una este că lipsește procedura de formulare a priorităților (capitolul I) și a indicatorilor de evaluare a performanțelor (capitolul II), însă funcția clasică de supraveghere și controlul parlamentar nu este exercitată.

Comunicarea Procuraturii cu societatea, formatorii de opinie, mass-media și integral societatea este limitată prin dozarea controlată a unor informații selective privind unele cazuri. Rapoartele anuale de activitate a Procuraturii abundă cu informații, însă acestea nu evidențiază indicatorii calitativi care pot justifica impactul asupra fenomenului infracțional. Grupurile profesionale, societatea civilă și mass-media mențin un grad înalt de neîncredere față de activitatea Procuraturii pentru că lipsește un mecanism de asigurare a integrității gestionării cazurilor.

Context⁶⁹. Scurt analiză rapoartelor dintre Parlament și Procuratura se axează în principal pe realizarea funcțiilor de supraveghere și control parlamentar. Manualul „Parliamentary Oversight of the Security Sector: Principles, Mechanisms and Practices, Handbook for Parliamentarians”, elaborat de către Centrul pentru Controlul asupra Forțelor Armate din Geneva - DCAF⁷⁰. Funcția de supraveghere a Parlamentului izvorăște din prevederile art. 66⁷¹, art. 106⁷², art. 133⁷³ din Constituție și art. 126⁷⁴, 127⁷⁵, 128⁷⁶, 122⁷⁷, 123⁷⁸, 124⁷⁹, 125⁸⁰, 110⁸¹, 111⁸² din Legea cu privire la Regulamentul Parlamentului. Funcția de supraveghere este una din funcțiile statutare ale Parlamentului. Deși există instrumente dezvoltate și mecanisme de implementare a legilor adoptate și de exercitare a supravegherii și a controlului asupra activității autorităților publice, sistematizarea funcției de supraveghere și control relevă câteva instrumente și procedee importante existente, grupate pe instituții de examinare:

Plenul Parlamentului:

- a) (Art. 126) Rolul *plenului Parlamentului* în audierea rapoartelor și prezentărilor autorităților publice; audierile pot rezulta în adoptarea hotărârilor Parlamentului care au caracter obligatoriu pentru executare; în acest context există implicarea atât a deputaților, cât și a angajaților Aparatului Parlamentului (se implică comisiile permanente și direcțiile relevante); *hotărârea de a audia depinde de decizia majorității parlamentare*;
- b) (Art. 133) Audierea rapoartelor prezentate în *plenul Parlamentului* de către instituțiile responsabile în fața Parlamentului,
- c) (Art. 128, 110) La *decizia Biroului permanent, în Plenul Parlamentului* poate fi audiat activitatea autorităților publice cu adoptarea hotărârii asupra raportului anual de activitate a autorităților (se implică comisiile permanente și direcțiile relevante); *hotărârea de a audia depinde de decizia majorității biroului permanent*;

Comisiile permanente și speciale:

- d) (Art.126) Rolul *comisiilor permanente* în audierea autorităților pe marginea unor situații, audierile pot rezulta în adoptarea de către comisia permanentă a unui aviz consultativ sau

propunerea unui proiect de hotărâre a Parlamentului; în acest context există implicarea atât a deputaților, cât și a angajaților Aparatului Parlamentului (se implică comisiile permanente și direcțiile relevante); *hotărârea de a audia depinde de decizia majorității în comisie*;

- e) (Art. 31,34) Rolul *comisiilor speciale sau de anchetă* (este necesar hotărârea Parlamentului pentru crearea comisiilor date) care, în afară de audieri, pot organiza multiple sesiuni de anchetă; drept rezultat al acestor investigații se prezintă un raport; în baza raportului se adoptă hotărârea Parlamentului (se implică comisiile permanente și direcțiile relevante);
- f) (Art.111, 110) Audieri organizate de *comisiile permanente* privitor la executarea legilor, cu prezentarea rapoartelor periodice din partea autorităților relevante; *hotărârea de a audia depinde de decizia majorității comisiei parlamentare*.

Alte instrumente:

- j) Audiențele, petițiile din partea cetățenilor care odată ce sunt sistematizate pot oferi o imagine clară referitoare la aplicarea legislației;

În raport cu Procuratura - nu se cunoaște nici o hotărâre asupra activității Procuraturii; - lipsesc informații despre audieri. Analiza practicii de exercitare de către comisiile parlamentare a funcțiilor de supraveghere relevă următoarele acțiuni manifestate prin hotărârile Parlamentului: (*examinarea activității instituțiilor subordonate Parlamentului*). Aprobarea anuală a bugetelor instituțiilor, organizarea și structura personalului⁸³, numirile conducătorilor⁸⁴, activitatea anuală, analiza unor situații sau probleme ale societății, lipsesc privind Procuratura.⁸⁵ Parlamentul exercită doar supravegherea în formă de aprobare a bugetelor anuale, a numirilor în funcții de conducere.

Soluții. 1.În practică sunt folosite câteva mecanisme de responsabilizare instituțională, anume: a) responsabilizarea instituțională în fața Parlamentului, b) în fața societății pe larg și c) în fața unor grupuri specializate, profesionale și mass-media. Doar utilizarea complementară al acestor mecanisme poate efectua responsabilizarea bună a instituției Procuraturii.

2.Mecanismul de supraveghere și control parlamentar include comisiile parlamentare și plenul Parlamentului, se realizează în baza Planului Strategic de reducere a fenomenului infracțional și în baza indicatorilor de performanță :

- a. Comisia parlamentară de specialitate sau câteva *comisii au mandatul direct de examinare a implementării obiectivelor formulate*, inclusiv gradul de implementare a obiectivelor, executarea indicatorilor, folosirea resurselor respective, analiza metodologiilor folosite și legalitatea procedurilor. Aceste comisii^{86, 87} au mandatul asupra câtorva instituții și agenții din acest domeniu, astfel pot avea în alegerea per ansamblu a situației. Membrii comisiilor sunt ajutați de angajații aparatului Parlamentului^{88, 89} cu atragerea experților din domeniile de drepturile omului, administrații justiției^{90, 91}.
- b. Comisiile permanente ale Parlamentului în funcție de specialitate (drept și securitate, drepturile omului sau economie și finanțe) în funcție de mandatul său, chiar cu votul unui număr reprezentativ al membrilor săi vor putea lansa *audieri și examinări a unor aspecte generale de activitate a procuraturii privind realizarea obiectivelor, modalitățile de organizare, gestionarea resurselor, respectarea legalității, organizarea strategiilor, etc.* Pot fi create comisiile speciale care de rând cu comisiile specializate să poată solicita

- accesul la informații de-personalizate dar suficiente pentru a în alege modalitatea de activitate a Procuraturii pe unele domenii înguste, pot audia persoanele și angajații, avea acces la informații din activitatea Procuraturii^{92, 93}.
- c. Comisiile produc, ca rezultatul activității sale, rapoarte cu constatări, concluzii și recomandări care vor avea finalitatea specifică și real pentru a îmbunătăți activitatea Procuraturii cu revizuirea progresului de implementare a acestora după o perioadă de timp⁹⁴. Participarea Guvernului, prin intermediul ministerului responsabil de domeniul justiției are responsabilitatea colaterală pentru cadrul legal existent, contribuie la implementarea recomandărilor formulate⁹⁵, de regulă perioada fiind de 90-120 de zile^{96, 97}.
- d. În experiența internațională se practică prezentarea intenției strategice anuale a Procuraturii⁹⁸. Documentul este public și este discutat pe larg din perspectiva rezultatelor așteptate la sfârșitul anului. Astfel, la sfârșitul anului Procuratura prezintă realizarea intenției strategice prezentate anterior în forma de raport anual^{99, 100, 101}. Raportul explică detaliat realizarea obiectivelor, constrângerile identificate, utilizarea resurselor, reducerea fenomenului infracțional, cooperarea cu alte instituții publice în realizarea obiectivelor. Raportul anual se referă la indicatorii de performanță, astfel după câteva discuții în cadrul comisiilor parlamentare, subiectul poate fi discutat în cadrul plenului Parlamentului soldat cu aprobarea raportului anual însoțit cu un set de recomandări.¹⁰²

Încrederea în instituția Procuraturii se cultivă prin deschiderea și prezentarea publică a unor informații privind activitatea Procuraturii. Pentru instituția procuraturii care are o imagine puternic afectată de neîncredere, restabilirea acestei imagini nu va putea fi rezolvată decât prin intermediul unor acțiuni hotărâte de integritate, de eficiență, dar și de crearea a unui mediu deschis în raport cu factorii sociali care creează opinia publică, cum ar fi: presa, formatorii de opinie, actorii participanți în procesul de efectuare a justiției și persoanele publice.

Actualmente Parlamentul prin intermediul comisiilor de specialitate nu evaluează comprehensiv contribuția Procuraturii la diminuarea fenomenului infracțional. Una este că lipsește procedura de formulare a priorităților (capitolul I) și a indicatorilor de evaluare a performanțelor (capitolul II), însă funcția clasică de supraveghere și controlul parlamentar nu este exercitată.

Comunicarea Procuraturii cu societatea, formatorii de opinie, mass-media și integral societatea este limitată prin dozarea controlată a unor informații selective privind unele cazuri. Rapoartele anuale de activitate a procuraturii abundă cu informații, însă acestea nu evidențiază indicatorii calitativi care pot justifica impactul asupra fenomenului infracțional. Grupurile profesionale, societatea civilă și mass-media mențin un grad înalt de neîncredere față de activitatea procuraturii pentru că lipsește un mecanism de asigurare a integrității gestionării cazurilor.

2.Mecanismul de supraveghere și control parlamentar include comisiile parlamentare și plenul Parlamentului, se realizează în baza Planului Strategic de reducere a fenomenului de infracționalitate în baza indicatorilor de performanță :

- e. Comisia parlamentară de specialitate sau câteva comisii au mandatul direct de examinare a implementării obiectivelor formulate, inclusiv gradul de implementare a obiectivelor,

executarea indicatorilor, folosirea resurselor respective, analiza metodologiilor folosite și legalitatea procedurilor. Acestea comisii^{103, 104} au mandatul asupra câtorva instituții și agenții din acest domeniu, astfel pot avea în alegerea per ansamblu a situației. Membrii comisiilor sunt ajutați de angajații aparatului Parlamentului^{105, 106} cu atragerea experților din domeniile de drepturile omului, administrații justiției^{107, 108}.

- f. Comisiile permanente ale Parlamentului în funcție de specialitate (drept și securitate, drepturile omului sau economie și finanțe) în funcție de mandatul său, chiar cu votul unui număr reprezentativ al membrilor și vor putea lansa *audieri și examinări a unor aspecte generale de activitate a procuraturii privind realizarea obiectivelor, modalitățile de organizare, gestionarea resurselor, respectarea legalității, organizarea strategiilor, etc.* Pot fi create comisiile speciale care de rând cu comisiile specializate și pot solicita accesul la informații de-personalizate, dar suficiente pentru a în alege modalitatea de activitate a Procuraturii pe unele domenii înguste, pot audia persoanele și angajații, avea acces la informații din activitatea Procuraturii^{109, 110}.
- g. Comisiile produc, ca rezultatul activității sale, rapoarte cu constatările, concluzii și recomandări care vor avea finalitatea specifică și real pentru a îmbunătăți activitatea Procuraturii cu revizuirea progresului de implementare a acestora după o perioadă de timp¹¹¹. Participarea Guvernului, prin intermediul ministerului responsabil de domeniul justiției are responsabilitatea colaterală pentru cadrul legal existent, contribuie la implementarea recomandărilor formulate¹¹², de regulă perioada fiind de 90-120 de zile^{113, 114}.
- h. În experiența internațională se practică prezentarea intenției strategice anuale a Procuraturii¹¹⁵. Documentul este public și este discutat pe larg din perspectiva rezultatelor așteptate la sfârșitul anului. Astfel, la sfârșitul anului Procuratura prezintă realizarea intenției strategice prezentate anterior în forma de raport anual^{116, 117, 118}. Raportul explic detaliat realizarea obiectivelor, constrângerile identificate, utilizarea resurselor, reducerea fenomenului infracțional, cooperarea cu alte instituții publice în realizarea obiectivelor. Raportul anual se referă la indicatorii de performanță, astfel după câteva discuții în cadrul comisiilor parlamentare, subiectul poate fi discutat în cadrul plenului Parlamentului soldat cu aprobarea raportului anual însoțit de un set de recomandări.¹¹⁹

Concluzii parțiale:

- 14. Un indicator care acoperă evaluarea externă a performanței Procuraturii în raport cu Parlamentul,
- 15. Criteriul de evaluare va detalia toate aspectele inclusiv normele și practicile de aplicare.

1.3.2 Responsabilitatea publică pentru deciziile individuale

Decizia inițierii urmării penale are un impact semnificativ asupra vieții persoanelor implicate (victime sau inculpate), iar în cazuri de profil înalt sau foarte sensibile, afectează încrederea publică și încrederea în administrarea justiției penale. Astfel, aceste decizii sunt supuse unor cerințe suplimentare,

în timp ce ei trebuie să rămână liberi de orice influență necorespunzătoare și independenți de considerenți politici.

Responsabilizarea internă pentru deciziile cheie în procesul de urmărire penală, în formă de evaluare individuală a procurorilor și revizuire sistematică și aleatorie a cazurilor, a fost menționată în cadrul componentei de calitate a cadrului de evaluare a performanței prezentate în secțiunea 2.1. Frecvent, informații suplimentare va trebui să fie comunicate părților interesate și publicului pentru a explica anumite decizii. Principiile care ghidează decizia inițierii urmăririi penale trebuie să fie clare, reglementate în politici publice și documente publice facil accesibile pe site-ul Procuraturii.

3. Controlul democratic din partea societății. Responsabilitatea Procuraturii în fața societății se realizează prin intermediul prezentei accesului adecvat la informație privind activitatea instituției. În Anglia se publică inclusiv și procesele verbale ale organelor colegiale¹²⁰. Publicarea informațiilor privind activitatea Procuraturii trebuie să reflecte și structura clară care permite identificarea facilă a informației relevante. Astfel o schemă despre amplasarea și publicarea informației este indispensabilă cu gruparea informației existente.¹²¹ Se prezintă informația privind accesul la informația corelată cu implementarea obiectivelor de activitate.¹²²

4. Se recomandă publicarea informațiilor privind aspectele instituționale, metodologice, legale, de rezultat, de organizare a activității și îndeplinirea indicatorilor de performanță. Această ar include, de regulă: a) Obiectivele generale^{123, 124}, inclusiv principiile etice de activitate¹²⁵. Politica de sprijinire a victimelor, martorilor^{126, 127}. b) Obiectivele strategice și anuale¹²⁸ (pentru 3-4 ani) și modalitățile concrete de realizare a acestora cu planurile anuale¹²⁹ inclusiv actualizate¹³⁰. Procuratura va publica ghidurile metodologice și cerințele pentru punerea în aplicare a strategiilor de investigare a cazurilor și situațiilor generice^{131, 132, 133, 134}.

5. Practica internă implică publicarea informațiilor privind: a) criteriile și principiile clare pentru discontinuarea urmăririi penale, având ca justificare interesul public în obținerea informațiilor¹³⁵. Persoanele implicate în urmărire penală vor fi informate^{136, 137}. Însă, în cazurile foarte sensibile Procuratura va informa și cercurile largi de societate despre decizia de a înceta urmărirea penală. În acest sens sunt folosite conferințele de presă și publicarea rechizitoriilor. Procuratura va informa despre eventualele erori¹³⁸.

Concluzia parțială:

16. Criteriile vor fi adăugate indicatorului pentru a asigura integritatea și justiția deciziilor în activitatea procuraturii.

1.3.3 Transparența și practica de publicare a informațiilor

Suplimentar furnizării informației în răspuns la cereri în cadrul Freedom of Information Act, serviciul de urmărire penală trebuie să fie pro-activ în asigurarea transparenței și eliberarea de informații prin scheme de publicare.

Schema de publicare funcționează ca un directoriu de furnizare clasate pe teme sau grupate pe titluri de clase de informații. De asemenea, oea oferă informații pe care format de documente sunt disponibile, de exemplu imprimate sau online, dacă există un cost pentru obținerea informației imprimate și locul procurării sale. Următoarele categorii de publicații referitoare la aspect instituționale, tehnice și practice activității de urmărire penală trebuie să fie accesibile direct pe site-ul web al serviciului de urmărire penală :

6. Accesul la informații din partea cetățenilor se referă la calitatea serviciilor prestate și resursele financiare folosite: a). Folosirea bugetelor¹³⁹ și resurselor administrative¹⁴⁰. Această secțiune include politica instituțională și structura de organizare¹⁴¹, politica de resurse umane¹⁴² b) informația privind gestionarea informației¹⁴³, informația privind unele cazuri sensibile^{144, 145, 146}. Informația trebuie să includă datele dezagregate privind eficiența instituțională .

7. Controlul democratic în fața grupurilor specializate, formatorilor de opinie, mass-mediei. Menținerea contactului permanent cu media este important pentru cultivarea încrederii, este un instrument de revigorare a credibilității și comunicarea pe toate cazurile de interes public: a) relația cu presa prin intermediul conferințelor de presă^{147, 148} cu organizarea dezbaterilor publice¹⁴⁹. O categorie de informații va include informația privind pozițiile organelor colegiale^{150, 151}. O altă informație se referă la investigațiile disciplinare¹⁵², b) Se încurajează încheierea protocoalelor de cooperare dintre procuratură și mass-media¹⁵³.

Concluzia parțială:

17. Un indicator care va acoperi politica instituțională de asigurare a transparenței instituționale,
18. Criteriile vor fi elaborate pentru a explica esența aspectelor de divulgare și prezentare publică a informațiilor în activitatea Procuraturii către părțile interesate.

1.3.4 Strategia de comunicare și serviciul de presă

8. Experiențele din regiune pentru care este caracteristică imaginea tirbită au purces la acțiuni privind instituția procuraturii:

1. Publicarea sumarului rechizitoriului pe pagina electronică a Procuraturii¹⁵⁴ (informarea strategiei de acuzare, exercitarea controlului democratic asupra judecătorilor, cu datele privind martorii, victimele, etc. fiind depersonalizate),
2. informarea periodică și adecvată (conferințe de presă) a situației cu privire la unele dosare cu rezonanță ridicată în societate,
3. prezentarea raportului anual de activitate având la bază indicatorii calitativi și cantitativi cu discutarea acestora cu profesioniștii și formatorii de opinie și presă ,
4. discutarea în formatul deschis, cu participarea actorilor menționați, a unor domenii specifice problematice cu evaluarea cauzelor și eficienței intervenției procuraturii.

În opinia nr.8 relațiile dintre procurori și Mass-Media, Consiliul consultativ al procurorilor Europeni recomandă ca "serviciile de urmărire penală trebuie să stabilească o politică de comunicare cu scopul de a se asigura că mass-media are acces la informațiile corespunzătoare necesare pentru a informa publicul cu privire la activitatea de urmărire penală".¹⁵⁵ Comunicarea cu mass-media este importantă pentru corectitudine, responsabilitate, transparență și consolidarea integrității, ceea ce astfel sporește credibilitatea serviciului urmăririi penale.

Serviciul de urmărire penală, prin departamentul său de comunicare ar trebui să dezvolte și public o strategie de comunicare clară și structurată extern.¹⁵⁶ Această strategie trebuie să urmărească în mod explicit o creștere a gradului de conștientizare publică despre activitatea Procuraturii și minimizarea percepției eronate. Acesta ar trebui să promoveze funcțiile, politicile și rolul instituției în mod rapid și profesional corect identificat orice inexactitate despre serviciul urmăririi penale. Trebuie să se asigure că toate formele de comunicare sunt accesibile, coerente și de înaltă calitate. Și aceasta ar trebui să dezvolte un înțeles în mass-media protocol între serviciul de urmărire penală și mass-media cheie.¹⁵⁷

Comunicațiile dintre procurori și mass-media ar trebui să respecte principiile:¹⁵⁸

• Libertatea de exprimare și a presei, dreptul de informare, principiul transparenței, imparțialitatea și obiectivitatea;
• Obligația de confidențialitate, dreptul la viață privată și demnitate, confidențialitatea investigațiilor, prezumția de nevinovăție, drepturile de apărare și la un proces echitabil;
• Respectul reciproc, încrederea, responsabilitatea, egalitatea de tratament și respectarea deciziilor judiciare.

Comunicarea externă ar trebui să urmărească următoarele obiective:¹⁵⁹

• Asigurarea că justiția a fost înfăptuită;
• Dezvoltarea interacțiunii deschise cu publicul, construirea încrederii publice și de încredere;
• Explicarea cum sistemul de justiție funcționează, stimularea unei mai bune înțelegeri și cunoașterii;
• Îmbunătățirea standardului de activitate desfășurate de către autoritățile de urmărire penală, obținerea de informații și feedback-ul de la publicul larg;
• Furnizarea informațiilor pentru prevenirea altor crime și delictelor.

În relațiile cu mass-media, serviciile de urmărire penală ar trebui să ia în considerare să adopte o abordare reactivă, să răspundă la solicitările mass-media, să adopte o abordare proactivă, luând o inițiativă pentru a informa mass-media a unui eveniment judiciar. Aceasta poate lua forma unui comunicat de presă, informare sau alte comunicate, cum ar fi organizarea conferințelor de presă, dând interviuri sau / și participarea la seminarii și mese rotunde.¹⁶⁰ Serviciul de urmărire penală poate, de asemenea, ajunge la factorii de decizie opiniei publice, actorii de sistemul de justiție, liderii comunitari, opoziția și societatea civilă să prezinte poziția sa, precum și să răspundă la nemulțumirile și preocupările lor.¹⁶¹

Serviciul de urmărire penală trebuie să aibă orientări clare cine este responsabil pentru comunicarea cu mass-media și să răspundă la întrebări în situații diferite (Procurorul General, un purtător de cuvânt oficial, procurori diferiți), să ofere acestei persoane o instruire corespunzătoare.¹⁶² Serviciul de urmărire

penal trebuie să dezvolte "Serviciu de pres" dedicat și operațional pentru a avea succes în relațiile cu mass-media și a publicului.^{163, 164} Acest serviciu ar trebui să gestioneze o secțiune de informații (news) pe site-ul de urmărirea penală, inclusiv o secțiune destinată în mod special pentru mass-media. Acest lucru ar trebui să conțină știri, evenimente de interes public, informații¹⁶⁵ privind cazurile cu profil public puternic și atenția mass-mediei, detalii de investigare a cazurilor de abateri de Biroul Procurorului și publice, discursurile de Procurorul General sau ale de Consiliului Procurorilor^{166, 167, 168}.

Concluzia parțială:

19. Un indicator de evaluare a comunicării externe și a transparenței va fi elaborat,
20. Criteriile detaliate vor acoperi aspectele specifice de activitate a Procuraturii și a procurorilor, inclusiv adresarea absenței încrederii în activitatea Procuraturii.

2. Evaluarea situației actuale

Acest capitol efectuează evaluarea situației actuale.

Metodologia

Acest studiu comparativ are ca scop identificarea celor mai bune practici (CMBP) internaționale privind responsabilizarea și transparența instituțiilor în domeniul dreptului, și estimarea gradului în care instituțiile din Republica Moldova corespund acestor practici. Prevederile sunt clasificate în 3 grupuri de indicatori de bază a câte 3 indicatori în fiecare urmate de 5 criterii de evaluare pentru fiecare indicator. Grupurile de indicatori se referă la:

1) Promovarea priorităților, 2) Monitorizarea performanțelor, 3) Mecanisme de responsabilizare.

A fost evaluat gradul în care cadrul legislativ, normativ și practicile instituționale în Republica Moldova corespund acestor criterii. Pentru fiecare din cele 45 CMBP, instituției i-a fost acordat 1 punct dacă prevederea relevantă se conține în actele legislative sau normative (sau se implementează în practică), 0 puncte dacă prevederea lipsește (sau nu se implementează deloc) și 0.5 puncte dacă prevederea este inclusă parțial sau nu este complet funcțională (cu o explicație suplimentară).

Punctajul maxim (care reprezintă alinierea cu cele mai bune practici internaționale) pe categorie este de 5 puncte. Punctajul brut al instituției este totalul punctelor acumulate într-o categorie. Punctaj final pe categorie se calculează în procente conform formulei:

$$\text{Punctaj final}_{\text{instituție, categorie}} = \left(\frac{\text{punctaj brut}_{\text{instituție, categorie}}}{\text{punctaj maxim}_{\text{categorie}}} \right) * 100\% ,$$

și reprezintă gradul de corespundere Celor mai Bune Practici internaționale (CMBP).

Ponderele fiecărui criteriu în punctajul final pe categorie este egală. Punctajul instituției pe un domeniu se calculează ca media punctajelor finale pe categorii din acest domeniu. Ponderele fiecărei categorii în punctajul final pe domeniu este egală. Punctajul general al instituției se calculează ca media punctajelor pe cele 3 indicatori având același pondere în punctajul final.

Metodologia dată reprezintă doar primul pas spre efectuarea unui studiu mai amplu, cu utilizarea tehnicilor de focus grup și evaluarea rezultatelor preliminare de către instituția vizată și alți actori, în baza cărora vor fi precizate prevederile și criteriile care reprezintă cele mai bune practici, evaluată importanța și ponderea lor, și discutate aplicări practice.

2.1 Promovarea priorităților

Indicatorii de evaluare

Indicatorii pentru evaluarea conform rii la practicile bune de setare a priorit ilor sunt structurate în 3 categorii compuse din criteriile specifice.

Tabel 1 Indicatorii și criteriile privind promovarea priorităților

2.1.1 Elaborarea priorităților	2.1.2 Adoptarea priorităților	2.1.3 Implementarea priorităților
2.1.1.1 Norma/cutuma procesul de formulare a priorit ilor programatice de activitate	2.1.2.1 Norma/cutuma procedura de adoptare a priorit ilor prin acte normative	2.1.3.1 Norma/cutuma priorit ile sunt înso ite de obiective de performan m surabile
2.1.1.2 Norma/cutuma colectarea, sistematizarea datelor interne i externe ca baza pentru formularea priorit ilor	2.1.2.2 Norma/cutuma principalul adopt priorit ile programatice generale în domeniu (justi ie penal)	2.1.3.2 Exist un angajament de responsabilitate institu i-onal , a conducerii pentru performan
2.1.1.3 Norma/cutuma abordare bazat pe probe i analiz (a riscurilor, tendin elor, medi-ului) în setarea priorit ilor	2.1.2.3 Norma/cutuma agen ia adopt priorit ile institu iei pe termen mediu	2.1.3.3 Norma/cutuma alocare adecvat a resurselor c tre priorit ile adoptate
2.1.1.4 Norma/cutuma consultarea priorit ilor: interdepartamental , cu grupurile interesate	2.1.2.4 Norma/cutuma agen ia adopta obiectivele opera ionale i subdivi-zionale pe termen scurt	2.1.3.4 Norma/cutuma autonomia de utilizare a resurselor în func ie de priorit i opera ionale
2.1.1.5 Norma/cutuma implicarea comunit ii în formularea priorit ilor, consult ri la nivel local	2.1.2.5 Exist o leg tur clar între priorit ile stabilite la diferite nivele i în strategii sectoriale	2.1.3.5 Exist proceduri clare de ac iune pe cazuri din domeniul prioritare

O prioritate programatic , în sensul acestui studiu, reprezint un domeniu de activitate din mandatul institu iei (e.g. crima organizat , corup ia, crima violent) în care prin consens i/sau în baza unor analize a fost identificat un grad de risc i/sau importan sporit , pentru care se aloc o parte semnificativ din resursele limitate ale institu iei pentru a produce un impact, sunt setate obiective specifice (e.g., reducerea fenomenului cu x%, sporirea satisfac iei beneficiarilor cu x% într-un termen y), iar performan a i progresul spre aceste obiective se m soar i se raporteaz periodic.

2.1.1 Elaborarea priorităților și criteriile de evaluare

La elaborarea priorităților ca un indicator indispensabil sunt folosite 5 criterii expuse mai jos:

2.1.1.1 Norma/cutuma procesul de formulare a priorităților programatice de activitate ó în practica tuturor țărilor cu democrații consolidate există, fie ca norme regulatorii sau o experiență clar stabilită, care descrie procesul de formulare a priorităților, se verifică existența regulamentelor și prevederilor în legislația națională sau experiență consolidată (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.1 în partea actorilor instituționali implicați).

2.1.1.2 Norma/cutuma colectarea, sistematizarea datelor interne și externe ca bază pentru formularea priorităților ó în mod similar existența normei sau cutumei instituționalizate de colectare a datelor dezagregate relevante procesului de analiză și determinare a priorităților (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.1 în partea datelor colectate în procesul de determinare a priorităților).

2.1.1.3 Norma/cutuma abordare bazată pe probe și analiză (a riscurilor, tendințelor, mediului) în setarea priorităților ó în mod similar existența normei sau cutumei instituționalizate de realizare a cercetărilor de politici bazate pe evidențe privind tendințele, funcționarea politicilor deja existente, impactul fenomenelor, desprinderea și analiza cauzelor (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.1 în partea tipurilor de analiză).

2.1.1.4 Norma/cutuma consultarea priorităților: interdepartamentală, cu grupurile interesate ó în mod similar procedura de formulare a priorităților urmează un procedeu de consultare comprehensivă a tuturor instituțiilor implicate pe întregul lanț valoric al activităților cu referire la fenomenul de prevenire sau de combatere a fenomenului, inclusiv ale instituțiilor care au un rol de sprijin, secundar sau de interes public în acest domeniu, cum ar fi organizațiile profesionale și organizațiile neguvernamentale (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.1 în partea organizațiilor și instituțiilor implicate).

2.1.1.5 Norma/cutuma implicarea comunității în formularea priorităților, consultări la nivel local ó în mod similar consultarea și implicarea la etapa de colectare a informației, dar și la etapa de evaluare a implementării politicii penale a comunităților sociale reale fie ca în teritoriu sau în funcție de interes, cum ar fi grupurile de antreprenori, victimele potențiale, etc. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.1 și 1.1.4 în partea organizațiilor și instituțiilor implicate).

La acest indicator avem 5 criterii expuse, fiecare având o pondere de 1 punct, în total scorul maxim la acest indicator poate fi 5 puncte.

2.1.2 Adoptarea priorităților și criteriile de evaluare

La adoptarea priorităților ca un indicator indispensabil sunt folosite 5 criterii expuse mai jos:

2.1.2.1 Norma/cutuma procedura de adoptare a priorităților prin acte normative ó în practica țărilor cu democrațiile consolidate agențiile și instituțiile sunt obligate periodic și anual să formuleze prioritățile specifice ca parte a procesului de planificare a utilizării resurselor, inclusiv financiare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.2 în privința organizațiilor și instituțiilor implicate).

2.1.2.2 Norma/cutuma principalul (Parlamentul) adoptă prioritățile programatice generale în domeniul (justiție penală) ó Instituțiile și agențiile aflându-se în relație de raportare instituțională față de principalul

(Parlamentul), se constată fiec o norma regulatorie constant fiec o practic incontestabil cînd al turi de procesul de formulare a priorit ilor institu ionale, principalul adopt priorit ile de activitate ca parte a unor dezbateri privind eforturile institu iei de a atinge obiectivele propuse, în practic priorit ile se adopt pentru o perioad de 3 ani, se refer în exclusivitate la fenomenele concrete criminogene, necesitatea schimb rilor sociale i nu privind schimb rile institu ionale (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.3).

2.1.2.3 Norma/cutuma agenția adoptă prioritățile instituției pe termen mediu – urmare a priorit ilor adoptate de c tre principalul, privind descrierea criteriului de mai jos, institu ia sau agen ia adopt anual un plan institu ional mai exact de implementare a priorit ilor multianuale, acestea sunt formulate la discre ia institu iei, reprezint o practic de evitare a abord rii de micromanagement din partea principalului, i reflect o libertate i discre ia institu ional în activitatea acesteia, evident se refer la priorit ile programatice, adic care au efect direct asupra realit ilor sociale (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.1.3 în partea organiza iilor i institu iilor implicate).

2.1.2.4 Norma/cutuma agenția adopta obiectivele operaționale și subdivizionale pe termen scurt ó odat ce criteriul de mai sus este realizat, subdiviziunile specializate i teritoriale sunt obligate s elaboreze, conform prevederilor interne sau în baza unor practici institu ionale, sunt elaborate anual (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.1.3 în partea organiza iilor i institu iilor implicate).

2.1.2.5 Există o legătură clară între prioritățile stabilite la diferite nivele și în strategii sectoriale ó în procesul de elaborare a priorit ilor institu ionale, aprobate de principalul ca priorit ile multianuale sau elaborate ca priorit ile anuale, exist o constințen a i corela ia deplin i comprehsnsiv cu strategiile i programele sectoriale, totodat exist resursele necesare planificate, evident acestea se refer la aspectele programatice (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.1.3 în partea organiza iilor i institu iilor implicate).

La acest indicator avem 5 criterii expuse, fiecare avînd o pondere de 1 punct, în total scorul maxim la acest indicator poate fi 5 puncte.

2.1.3 Implementarea priorit ilor ó criteriile de evaluare

La implementarea priorit ilor ca un indicator indispensabil sunt folosite 5 criterii expuse mai jos:

2.1.3.1 Norma/cutuma prioritățile sunt însoțite de obiective de performanță măsurabile ó în practica institu ional a rilor cu democra ii consolidate setarea priorit ilor multianuale sau anuale este înso it cu un exerci iu practic i specific de elaborare a indicatorilor de performan care faciliteaz evaluarea realiz rii priorit ilor, indicatorii de performan pot fi de rezultat i de impact, dar i de eficien i de caracter de timp, indicatorii sunt ajusta i la priorit ile specifice i la situa ia specific , raportarea realiz rii priorit ilor se efectuiiaz în mare parte prin intermediul indicatorilor stabili i de c tre principalul în cazul priorit ilor multianuale i de c tre conducerea pentru priorit ile anuale (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.2.1 i 1.2.2).

2.1.3.2 Există un angajament de responsabilitate instituțională, a conducerii pentru performanță ó în mod similar, în baza priorit ilor multianuale adoptate de c tre principalul fa de institu ia i principalul, conducerea ultimei se angajeaz s realizeze acest angajament, practica fiind prescris în legea cu privire la activitatea institu iei i o practic stabil de responsabilitate ministerial i a de inatorului func iei de demnitate public , angajamentul care poate reduce de in torul func iei la demisie sau sanc iuni institu ionale (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.3.1 i 1.3.2).

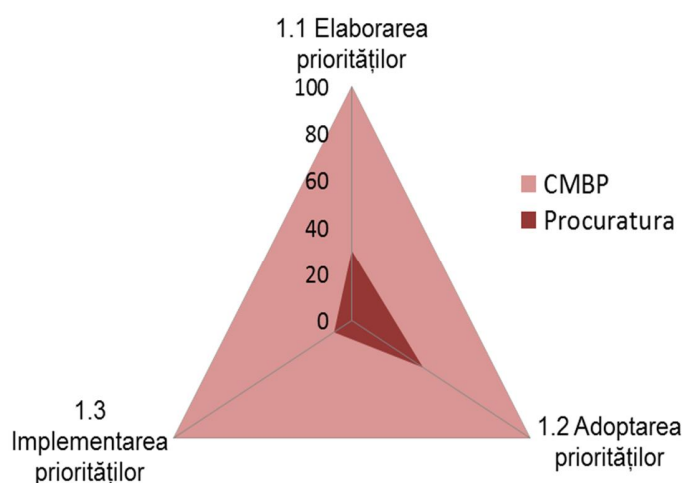
2.1.3.3 Norma/cutuma alocare adecvată a resurselor către prioritățile adoptate ó în practica rilor cu democra ie consolidat priorit ile programatice i cele institu ionale sunt formulate ca parte a politicii coerente în care sursele i resursele financiare, umane i institu ionale trebuie prev zute pentru implementarea priorit ilor, în practic acestea se reg sesc în bugetele institu ionale, bugetele programatice (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.1.3).

2.1.3.4 Norma/cutuma autonomia de utilizare a resurselor în funcție de priorități operaționale ó în mod similar, se prevede distrec ia deplin a institu iei de a gestiona implementarea priorit ilor anuale i a resurselor institu ionale, umane i financiare (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.1.3).

2.1.3.5 Există proceduri clare de acțiune pe cazuri din domenii prioritare - reglement rile interne i practica institu ional prevede proceduri clare de gestionare a unor decizii concrete i cruciale, spre exemplu sistarea activit ilor sau adoptarea tacticilor concrete care pot fi obiectul re-evalu rii de c tre un organ intern sau colegial de supraveghere cu participarea societ ii civile dup necesitate (a se vedea practica pozitiv expus în sec iunea 1.3.2).

La acest indicator avem 5 criterii expuse, fiecare avînd o pondere de 1 punct, în total scorul maxim la acest indicator poate fi 5 puncte.

Rezultatele evaluării

Tabel 2 Discutarea detaliată a rezultatelor evaluării urmează:

	Indicatorii	scor
	2.1.1 Elaborarea priorităților	1.5 din 5 (30%)
	2.1.1.1 Norma/cutuma procesul de formulare a priorit ilor programatice de activitate	0
	2.1.1.2 Norma/cutuma colectarea, sistematizarea datelor interne i externe ca baza pentru formularea priorit ilor	0.5
	2.1.1.3 Norma/cutuma abordare bazat pe probe i analiz (a riscurilor, tendin elor, mediului) în setarea priorit ilor	0.5
	2.1.1.4 Norma/cutuma consultarea priorit ilor: interdepartamental , cu	0.5

	grupurile interesate	
	2.1.1.5 Norma/cutuma implicarea comunității în formularea priorităților, consultări la nivel local	0
	2.1.2 Adoptarea priorităților	2 din 5 (40%)
	2.1.2.1 Norma/cutuma procedura de adoptare a priorităților prin acte normative	0
	2.1.2.2 Norma/cutuma principalul adoptat prioritățile programatice generale în domeniu (justiție penală)	0.5
	2.1.2.3 Norma/cutuma agenția adoptă prioritățile instituției pe termen mediu	0.5
	2.1.2.4 Norma/cutuma agenția adoptă obiectivele operaționale și subdiviziionale pe termen scurt	0.5
	2.1.2.5 Există o legătură clară între prioritățile stabilite la diferite nivele și în strategii sectoriale	0.5
	2.1.3 Implementarea priorităților	0.5 din 5 (10%)
	2.1.3.1 Norma/cutuma prioritățile sunt însoțite de obiective de performanță surabile	0.5
	2.1.3.2 Există un angajament de responsabilitate instituțională, a conducerii pentru performanță	0
	2.1.3.3 Norma/cutuma alocare adecvată a resurselor către prioritățile adoptate	0
	2.1.3.4 Norma/cutuma autonomia de utilizare a resurselor în funcție de priorități operaționale	0
	2.1.3.5 Există proceduri clare de acțiune pe cazuri din domenii prioritare	0
	total	4 din 15 (27%)

2.1.1 Indicator Elaborarea priorităților

scor 1.5 din 5 (sau 30%)

2.1.1.1 Norma/cutuma procesul de formulare a priorităților programatice, subscor - 0 de activitate

În urma analizei actelor legislative, normative și rapoartelor Procuraturii Generale a Republicii Moldova, putem concluce că actualmente activitatea Procuraturii în domeniile principale ale mandatului (conducerea și exercitarea urmăririi penale, reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată, implementarea politicii penale, prevenirea și combaterea criminalității, conform Art.5.b),c),f) și Art.11 din LPM294/2008) nu este ancorat plenar pe planificarea strategică și setarea priorităților programatice.

PDS2012-14 menționează prioritățile de politici publice pe termen mediu în secțiunea 2.1:

Prioritatea	Sursa
1. Protecția drepturilor omului	Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011-2014
2. Reforma justiției	Strategia de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2015
3. Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției	Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015
4. Integrarea europeană	Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2012-2015

În programele de dezvoltare strategică descrise în secțiunile 2.2 și 3 conțin doar obiective de ordin instituțional: modificarea cadrului normativ, reformarea sistemului procuraturii, consolidarea

capacităților instituționale, activități de instruire și informare. Nu sunt stabilite direcțiile prioritare ale activității cotidiene de urmărire penală sau obiectivele specifice privind impactul asupra criminalității.

CRP2014 menționează lipsa unei abordări strategice și absența unui mecanism clar de stabilire a priorităților ca fiind problematice, și propune soluții în acest sens în secțiunea B.III. Însă documentul a fost adoptat abia în aprilie 2014 și nu putem vorbi despre implementarea acestuia.

Rapoartele Procuraturii (e.g. **R2013**) acordă atenție specială unor domenii precum criminalitatea juvenilă și crimele împotriva minorilor (3.4), corupția (3.5), traficul de ființe umane (3.6), tortura și relele tratamente (3.7), infracțiuni în domeniul informaticii (3.8). În aceste domenii există și subdiviziuni interne în cadrul Procuraturii Generale: Secția minori și drepturile omului, Secția combatere trafic de ființe umane, Secția combatere tortură, Secția tehnologii informaționale și investigații ale infracțiunilor în domeniul informaticii. Însă aceste domenii nu sunt stabilite drept prioritare, și lipsesc obiective specifice.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.1.2 Norma/cutuma colectarea, sistematizarea datelor interne și externe , subscor - 0.5 ca baza pentru formularea priorităților

Deși Procuratura Generală deocamdat nu stabilește prioritățile programatice (criteriul precedent), în cadrul normativ există prevederi privind colectarea și analiza datelor pentru a susține procesul de planificare:

***RP2010**, Art. 2.1. Procuratura Generală este organul ierarhic superior tuturor organelor Procuraturii și exercită atribuții în domeniile de activitate prevăzute de lege:*

- asigură culegerea, prelucrarea, sistematizarea, analizarea, difuzarea și publicarea informației statistice privind starea criminalității și activitatea organelor Procuraturii;
- coordonează activitatea statistică a tuturor organelor Procuraturii în conformitate cu standardele statistice în vigoare;
- organizează gestiuni statistice, constituie pronosticuri, efectuează estimări curente și de perspectivă, elaborează propuneri;

Rapoartele Procuraturii (e.g. **R2012**, **R2013**) dau dovadă de existența unui sistem statistic, colectării și sistematizării datelor interne ale Procuraturii și a instituțiilor partenere, precum Poliția și instanțele de judecată; mai rar se utilizează datele externe privind situația socio-economică din țară, contextul internațional și sondaje de opinie publică.

Totodată, datele nu sunt colectate suficient de dezagregat și strategic pentru în mod facilitator de a evalua tendințele.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.1.3 Norma/cutuma abordare bazată pe probe și analiză (a riscurilor, subscor - 0.5 tendințelor, mediului) în setarea priorităților

RP2010. *Capitolul IV. Activitatea analitică, expedierea documentelor cu caracter metodic – informațional*

4.1. *Subdiviziunile Procuraturii Generale asigură colectarea, acumularea și analiza sistematică a informației privind starea legalității și ordinii de drept conform domeniului său de activitate. În aceste scopuri se utilizează indicii statistici, materialele controalelor efectuate de procurori, cauzelor penale, civile, cazurilor cu privire la contravențiile administrative, datele organelor de control, solicitările cetățenilor, ale persoanelor cu funcții de răspundere și persoanelor juridice, comunicatele mass-media și alte date ce caracterizează starea legalității și ordinii de drept.*

4.2. *Subdiviziunile Procuraturii Generale studiază activitatea organelor Procuraturii și elaborează recomandări metodice în vederea intensificării controlului, cercetării unor genuri concrete de infracțiuni, executării atribuțiilor procurorilor la îndeplinirea justiției, altor atribuții din domeniul său de activitate.*

4.3. *În baza analizelor efectuate de către subdiviziunile Procuraturii Generale se apreciază activitatea organelor procuraturii, se analizează starea legalității în țară, dinamica și structura infracționalității și se elaborează pronosticurile privind starea legalității. În acest scop, direcțiile Procuraturii Generale vor sistematiza și vor analiza starea legalității, deficiențele și problemele apărute în cadrul exercitării atribuțiilor și vor prezenta Procurorului General generalizări și propuneri privind măsurile de perfecționare a activității procuraturii.*

De i cadrul normativ privind utilizarea datelor, tehnicilor de analiz i prognoz în planificarea activit ii Procuraturii este dezvoltat, asemenea analize nu sunt disponibile pe situl Procuraturii, i lipsesc din documente strategice precum **PDS2012-14** sau **CRP2014**. Acestea con in doar constat ri privind situa ia curent , problemele i cauzele acestora i o analiz SWOT formal .

RP2010, Art. 1.10. *În Procuratura Generală activează Consiliul Științific Consultativ al Procuraturii. Consiliul Științific Consultativ al Procuraturii este un organ consultativ constituit în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură menit să elaboreze recomandări argumentate din punct de vedere științific în materie de drept.*

Nu au fost identificate alte informa ii privind Consiliul tiin ific Consultativ, Regulamentul i obiectivele acestuia, dar acesta este un organ care (conform experien ei altor state) ar putea concentra activitatea analitic a Procuraturii i formula recomand ri pentru elaborarea priorit ilor strategice.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.1.4 Norma/cutuma consultarea priorităților: interdepartamentală, cu subscor - 0.5 grupurile interesate

De i Procuratura deocamdat nu stabile te priorit ile programatice, aceasta are experien a consult rii documentelor strategice cu un cadru larg de institu ii i p r i interesate.

De exemplu, **CRP2014** a fost consultat cu procurorii, judec torii, reprezentan ii Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justi iei, Institutului Na ional al Justi iei, Serviciului Vamal, partidelor politice, societ ii civile, asocia iilor profesionale, mediului universitar i organiza iilor interna ionale.¹⁶⁹

Consultarea cu grupurile interesate și interdisciplinar nu este facilă, nu este reflectată accesibil și poartă un caracter aleatoriu.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.1.5 Norma/cutuma implicarea comunității în formularea priorităților, consultări la nivel local **subscor - 0**

Subdiviziunile regionale ale Procuraturii participă la activitatea de planificare, dar nu a fost identificată norma / cutuma de consultare a comunității locale.

RP2010, Art. 5.1. *Activitatea Procuraturii Generale este organizată, de regulă, după principiul tematic, zonal și (sau) tematico-zonal, în conformitate cu planurile de lucru semestriale ale subdiviziunilor, în baza activităților analitice realizate... Planurile de activitate a subdiviziunilor se aprobă de șefii ierarhici superiori. În baza propunerilor subdiviziunilor Procuraturii Generale Aparatul Procurorului General va întocmi un plan de activitate a Procuraturii Generale...*

Sarcina din planul de activitate pentru procurorii teritoriali și specializați, se pregătește de către subdiviziunea indicată prima în lista executorilor, cu aportul nemijlocit al coexecutorilor.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.2 Adoptarea priorităților **scor 2 din 5 (40%)**

Indicatorul dat este compus din 5 criterii de evaluare.

2.1.2.1 Norma/cutuma procedura de adoptare a priorităților prin acte, normative **subscor - 0**

Nu au fost identificate prevederi privind procedura de adoptare a priorităților strategice ale Procuraturii, sau acte legislative / normative care ar conține în mod explicit lista priorităților referitor la activitatea statutară a instituției.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.2.2 Norma/cutuma principalul adoptă prioritățile programatice generale, în domeniul (justiție penală) **subscor - 0.5**

Parlamentul a adoptat două documente strategice care vizează Procuratura Generală : **SRSJ2011-15** și **CRP2014**. Aceste acte, însă, vizează doar reforma instituțională, nu și stabilirea priorităților programatice.

Au fost identificate un număr de strategii sectoriale adoptate de Parlament și Guvern care conțin priorități și obiective relevante pentru Procuratura:

- Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pe anii 2011-2014
- Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015

- Strategia națională de prevenire și combatere a crimei organizate pe anii 2011-2016
- Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2012-2013
- Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020, etc.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.2.3 Norma/cutuma agenția adoptă prioritățile instituției pe termen mediu, subscor - 0.5

Documentul strategic pe termen mediu al Procuraturii este **PDS2012-14**.

În secțiunea 2.1, acest document menționează protecția drepturilor omului, reforma justiției, combaterea corupției și integrarea europeană ca priorități, dar în continuare formulează doar obiective de ordin instituțional: modificarea cadrului normativ, reformarea sistemului procuraturii, consolidarea capacităților instituționale, activități de instruire și informare. Nu sunt stabilite direcțiile prioritare ale activității cotidiene de urmărirea penală sau obiectivele specifice privind impactul activității procuraturii asupra criminalității în diverse domenii.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.2.3 Norma/cutuma agenția adoptă obiectivele operaționale și subdiviziionale, subscor - 0.5 pe termen scurt

Planul de acțiuni al Procuraturii este menționat în **RP2010**, dar nu este afișat pe site-ul procuraturii.

5.1. Activitatea Procuraturii Generale este organizată, de regulă, după principiul tematic, zonal și (sau) tematico-zonal, în conformitate cu planurile de lucru semestriale ale subdiviziunilor, în baza activităților analitice realizate și trebuie să conțină date despre executanți și (prin acord) coexecutanți, termenele și modalitățile de executare a acțiunilor, modul de obținere a rezultatelor (control, analiză, sinteză, solicitarea informațiilor etc.)

În baza propunerilor subdiviziunilor Procuraturii Generale Aparatul Procurorului General va întocmi un plan de activitate a Procuraturii Generale...

Metodologia executării este coordonată cu toți coexecutanții și trebuie să conțină o expunere bine definită a problemei, lista actelor normative a căror executare se verifică, lista chestiunilor ce urmează să fie soluționate, termenele de executare...

R2013 în Capitolul V prevede obiectivele pentru anul 2014, care include și unele domenii prioritare de activitate:

5.1. În domeniul apărării intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților cetățenilor:

- controlul legalității gestionării fondului silvic;
- legalitatea gestionării mijloacelor financiare ale Fondului Ecologic Național;
- monitorizarea respectării legilor în Forțele Armate;
- generalizarea practicii și asigurarea legalității în domeniul protecției drepturilor copiilor;
- generalizarea activității de recunoaștere și punere în aplicare a sentințelor statelor străine și transferul condamnaților pentru continuarea executării pedepsei în Republica Moldova; etc.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.2.4 Există o legătură clară între prioritățile stabilite la diferite nivele și în, subscor - 0.5 strategii sectoriale

PDS2012-14 în sec iunea 2.1 face referire la SRSJ2011-15 i unele strategii sectoriale ca sursa priorit ilor de politici ale procuraturii.

Rapoartele procuraturii (e.g. R2012, R2013) în partea introductiv fac referire la PDS2012-14 i strategii în domeniu.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.3 Implementarea priorităților scor 0.5 din 5 (10%)

Indicatorul dat este compus din 5 criterii de evaluare.

2.1.3.1 Norma/cutuma prioritățile sunt însoțite de obiective de performanță, subscor - 0.5 și indicatori măsurabili

Atît PDS2012-14, cît i strategiile sectoriale stabilesc indicatori de performan preponderent formale, e.g. num r de acte normative adoptate, modific ri implementate, instruiți organizate, etc.

SRSJ2012-15 în Partea 5, pilonul II, p.2.4 men ioneaz c "actualii indicatori de performanță ce țin de obiectivele de urmărire penală și aplicarea legii sînt imperfecti, acordîndu-se o importanță excesivă indicatorilor privind numărul infracțiunilor descoperite și investigate..." și termenului de rezolvare a cazurilor.

Aceste date pot fi u or manipulate i nu reflect impactul activit ii Procuraturii asupra st rii legalit ii i fenomenelor infrac ionale, dar nici percep ia beneficiarilor asupra justit iei penale. Lipsesc indicatori de impact, eficien , eficacitate, compuse dintr-un mix de date interne i externe, sondaje de opinie public , etc. (urmeaz a fi discutate detaliat în sec iunea 2.2).

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.1.3.2 Există un angajament de responsabilitate instituțională, a conducerii, subscor - 0 pentru performanță

Nu a fost identificat norma sau cutuma privind angajamentele de responsabilitate (accountability agreements) semnate de conducerea i personalul institu iei care ar adeveri c ace tia vor folosi mandatul i resursele alocate pentru a urma priorit ile i îndeplini obiectivele stabilite conform unor standarde convenite. În LPM294/2008, art. 45 sunt stabilite doar obliga iile procurorilor s respecte legile Republicii Moldova, regulile deontologice, m surile de integritate, regimul de incompatibilit i i s nu discrediteze imaginea Procuraturii.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.3.3 Norma/cutuma alocare adecvată a resurselor către prioritățile adoptate, subscor - 0

CRP2014 în seciunea B.IV menționează printre probleme „lipsa criteriilor obiective și transparente la elaborarea bugetului organelor Procuraturii, fundamentale pe evaluarea necesităților de ordin organizatoric, administrativ, tehnico-material și informațional, precum și pe performanță; finanțarea insuficientă a organelor Procuraturii”.

Soluția propusă este „48. Formarea bugetului Procuraturii ... pe principiul „bugetării în funcție de performanțe”, adică, sursele din bugetul centralizat se vor repartiza în dependență de: volumul de muncă al fiecărei procuraturi, numărul de procurori per procuratură, complexitatea dosarelor aflate în gestiune.” În documentul a fost aprobat pe 14 aprilie 2014, și urmează să fie implementat în viitor.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.3.4 Norma/cutuma autonomia de utilizare a resurselor în funcție de, subscor - 0 priorități operaționale

CRP2014 în seciunea B.IV menționează printre probleme „menținerea unui mecanism tipizat de formare și executare a bugetului Procuraturii poate afecta independența și autonomia acesteia”.

Soluția propusă este „50. Mecanismul de adoptare a bugetului Procuraturii se recomandă a fi următorul: - proiectul bugetului, elaborat de către Procuratura Generală ... se transmite Parlamentului pentru aprobare; - Parlamentul discută și aprobă bugetul Procuraturii, pe care îl include, ulterior, în bugetul de stat pentru anul respectiv. Această procedură ar asigura o mai mică influență a Ministerului Finanțelor asupra acestui proces, care până acum a determinat finanțarea insuficientă a Procuraturii.” În documentul a fost aprobat pe 14 aprilie 2014, și urmează să fie implementat în viitor.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.1.3.5 Există proceduri clare de acțiune pe cazuri din domeniul prioritare, subscor - 0

Nu au fost identificate politici definite sau instrucțiuni privind abordarea cazurilor din domeniul prioritare (e.g. desemnarea și instruirea procurorilor specializați, alocarea resurselor suplimentare, rezolvarea cazurilor în termeni sporivi, sentințele adecvate faptelor comise).

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2 Monitorizarea performanțelor

Evaluarea performanței procurorului este un proces și un rezultat. Procesul presupune colectarea continuă a datelor și informațiilor relevante evaluării activității procurorului pentru promovare sau stabilirea nivelului de compensație pentru efortul depus și calitatea rezultatului. Indicatorii de performanță se referă la performanța individuală dar și la performanța procurorului parte a echipei din

care face, adică efortul de activitate în echipă. Rezultatele evaluării au ca obiectiv orientarea spre îmbunătățirea prestației profesionale, cum este specificat în pct 124 (pagina 28), pentru stabilirea compensației, dar și pentru promovare în funcție.

Pentru realizarea procesului de evaluare a procurorului (a se vedea pct 128, 129) este necesar de implicat pe de o parte: 1) conducătorul subdiviziunii sau după caz adjunctul procurorului, 2) subdiviziunea responsabilă pentru gestionarea resurselor umane, 3) subdiviziunea responsabilă pentru securitate internă care vor oferi imaginea completă asupra activității procurorului supus evaluării. Colegiul de evaluare al CSP este implicat urmărirea informațiilor și rapoartelor în baza datelor colectate și sistematizate la etapa precedentă (a se vedea referința la pct 129, 130).

Pentru evaluarea eficienței procurorului este necesar de stabilit exact indicatorii de performanță pentru fiecare funcție generică în cadrul procuraturii (așa numit standard ocupațional) și de implementat un sistem de trasabilitate individuală a informației despre performanța procurorului (folosind tehnologiile informaționale moderne). Spre exemplu, pentru procurorul cu funcția de exercitare și coordonare a urmăririi penale (procurorii cu alte atribuții vor avea un alt set de indicatori) pot fi relevante datele cantitative și calitative, anume (nivelul de detalizare):

1) *cantitative de volum* (pentru fiecare perioadă de timp, anual, etc.), numărul cazurilor în lucru, numărul cazurilor soluționate (prin rechizitoriu, netrimitere în judecată, declinate, conexate, etc), numărul cazurilor rase nesoluționate (cu fapta și sau fără), numărul învinuitorilor și inculpaților (pentru fiecare tip menționat),

2) *cantitative de operativitate*, numărul cazurilor menționate în timp de 6 luni, 12 luni 2 ani (inclusiv de la sesizare, în termen de prescripție, după împlinirea termenului de prescripție, etc.),

3) *calitative*, numărul de inculpați cu arest preventiv și fără, numărul inculpaților achitați definitiv, numărul cauzelor restituite de instanțe pentru completare (sau refacerea) urmăririi penale, numărul cauzelor pentru care s-a depus redeschiderea urmăririi penale, numărul cazurilor cu ordonanțe ierarhice de refacere sau de completare, etc, numărul cazurilor de plângere, inclusiv datele pentru procedurile judiciare (apel, recurs, etc.)

4) *calitative*, numărul și natura cazurilor pe articole materiale și în funcție de complexitate, numărul cazurilor și returnarea prejudiciilor cauzate.

În scopul realizării colectării automate a informației este necesar de creat un sistem informațional unic cu înregistrarea procesului de evidență electronică a dosarului și a întregului parcurs al dosarului. Acest sistem va asigura pe de o parte integritatea procesului de examinare, pe de altă parte posibilitatea controlului intern asupra respectării procedurilor, etc. dar și asigurarea confidențialității datelor din fiecare dosar.

Întregul proces de evaluare a performanțelor trebuie să stimuleze o competiție loială misiunii și atribuțiilor instituției Procuraturii (și nu loialitatea conducerii sau superiorilor), măsurată și bazată pe date trasabile și obiective în care performanța în realizarea activităților procurorului favorizează promovarea profesională, statutul și compensarea adecvată.

Evaluarea performanțelor procurorilor trebuie legată și va deriva din evaluarea performanțelor instituționale ale procuraturii, în speță a performanțelor subdiviziunii respective.

Criteriile de evaluare sunt formulate în baza practicilor bune expuse în secțiunile 1.2.1 și 1.2.2:

2.2.1 Indicatori de performanță	2.2.2 Asigurarea integrității datelor	2.2.3 Evaluarea sistematică
2.2.1.1 Coșul de indicatori include dimensiuni de eficiență, eficacitate, legalitate și calitate	2.2.2.1 Metodologia privind colectarea datelor, asigurarea calității și costurile colectării acestora	2.2.3.1 Procedeu periodic intern pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivelor de performanță
2.2.1.2 Indicatorii sunt calculați în baza datelor colectate de intrare, proces, rezultat și impact	2.2.2.2 Organ autonom (subordonat conducătorului agenției) de monitorizare și colectare integrată a datelor, calculare a indicatorilor	2.2.3.2 Monitorizarea comparativă a rezultatelor și tendințelor în cadrul subdiviziunilor tematice / teritoriale
2.2.1.3 Indicatorii sunt calculați în baza datelor interne și externe (din sector public, privat, asociativ, de cercetare, internațional)	2.2.2.3 Asigurarea veridicității, integrității, consistenței și actualității datelor în practică	2.2.3.3 Generarea rapoartelor informative publice în baza indicatorilor de performanță, prezentarea vizuală a datelor comparative
2.2.1.4 Coșul este compus din indicatori cantitativi și calitativi (inclusiv rezultatele sondajelor)	2.2.2.4 Sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor	2.2.3.4 Întâlniri/comunicări regulate pentru a studia rapoartele de performanță și ajusta tactica de implementare
2.2.1.5 Indicatorii se axează pe date relevante, cuantificate, accesibile și de încredere	2.2.2.5 Interoperabilitatea sistemului informațional pe vertical (subdiviziuni) și orizontal (alte agenții)	2.2.3.5 Stimulente și penalități pentru atingerea / neatingerea obiectivelor de performanță

2.2.1 Indicatori de performanță

2.2.1.1 Coșul de indicatori include dimensiuni de eficiență, eficacitate, legalitate și calitate ó practicile instituționale de responsabilizare operate de către principalul și de societate recurge la utilizarea indicatorilor de eficacitate ó ce include impactul politicii și rezultatele obținute ó indicatorii de eficiență, care semnifică folosirea resurselor necesare pentru obținerea rezultatelor, dar și indicatorilor de legalitate care se referă la respectarea drepturilor omului și supremației legii. Setul concret de indicatori este formulat în funcție de situația concretă a instituției și provocările concrete (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.1.2 Indicatorii sunt calculați în baza datelor colectate de intrare, proces, rezultat și impact ó setul de indicatori reflect procesele conexe la activitatea altor instituții, în special legate de rezultatele pe orizontală și verticală și pe lanțul valoric al instituțiilor respective. Astfel, nu doar indicatorii de eficiență și eficacitate contează dar și indicatorii de integritate a proceselor instituționale. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.1.3 Indicatorii sunt calculați în baza datelor interne și externe (din sectorul public, privat, asociativ, de cercetare, internațional) ó indicatorii sunt calculați în baza informațiilor interne, colectate prin sistematizarea datelor administrative din cadrul subdiviziunilor administrative și pe domenii, în timp pentru evaluarea impactului activității sau estimarea percepției de calitate sunt sistematizate datele periodice externe, toate formând o impresie generală asupra activității instituției. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.1.4 Coșul este compus din indicatori cantitativi și calitativi (inclusiv rezultatele sondajelor) ó în alegerea situației schimbate sau care se află în schimbare prin intermediul indicatorilor prevede folosirea datelor cantitative dar și calitative, calitative fiind compuse din datele și informațiile relevând percepțiile, opiniile. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.1.5 Indicatorii se axează pe date relevante, cuantificate, accesibile și de încredere ó conținutul întreg de indicatori este un rezultat al procedurilor interne de colectare sistematică a datelor, acestea sunt colectate folosindu-se de programele care pot transfera datele publicului la solicitare pentru a evalua și verifica corectitudinea constatrilor, sistemele de colectare a datelor sunt utilizate de către instituțiile de referință dar și de principalul. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.2 Asigurarea integrității datelor

2.2.2.1 Metodologia privind colectarea datelor, asigurarea calității și costurile colectării acestora ó colectarea datelor și informațiilor, integritatea acestora va trebui să fie formulate în baza unei metodologii deschise pentru public (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.2.2 Organ autonom (subordonat conducătorului agenției) de monitorizare și colectare integră a datelor, calculare a indicatorilor ó responsabilitatea pentru colectarea sistematică a datelor și informațiilor este o latură determinată pentru cultivarea încrederii pe de o parte în măsurarea rezultatelor obținute dar pe de altă parte asigurarea dinamicii de schimbare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.2.2).

2.2.2.3 Asigurarea veridicității, integrității, consistenței și actualității datelor în practică ó integritatea datelor este necesară prin contribuția organului autonom dar și prin metodologia adecvată de colectare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.2.4 Sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor ó gestionarea datelor instituționale prin intermediul unui sistem informațional este necesară pentru a asigura integritatea acestora și pentru a facilita accesul la acestea în formatul dorit (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.2.5 Interoperabilitatea sistemului informațional pe verticală (subdiviziuni) și orizontală (alte agenții) ó asigurarea compatibilităților dintre informațiile și datele generate de către diferite instituții este esențială (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.3 Evaluarea sistematică

2.2.3.1 *Procedeu periodic intern pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivelor de performanță* ó în baza datelor și informațiilor colectate acestea trebuie folosite pentru evaluarea gradului de implementare a priorităților propuse (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

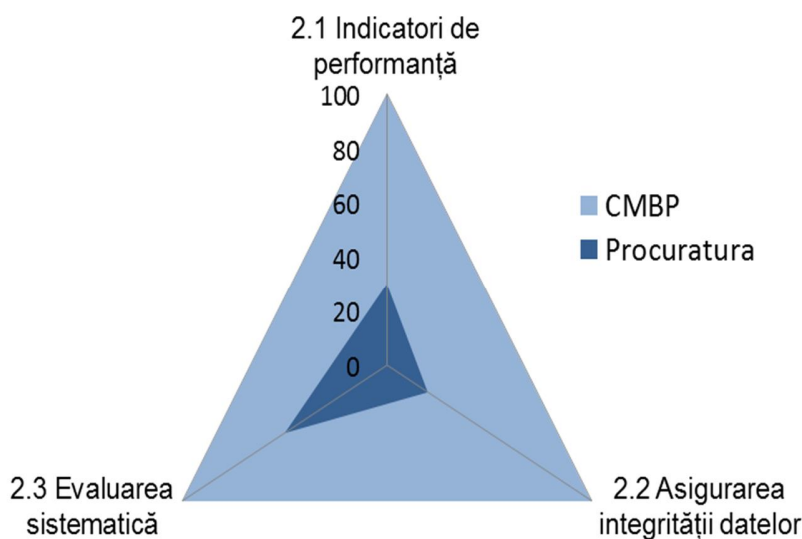
2.2.3.2 *Monitorizarea comparativă a rezultatelor și tendințelor în cadrul subdiviziunilor tematice / teritoriale* - (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.3.3 *Generarea rapoartelor informative publice în baza indicatorilor de performanță, prezentarea vizuală a datelor comparative* ó datele și informațiile inclusiv rezultatele evaluării a tendințelor trebuie comunicate beneficiarilor și părților interesate (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.3.4 *Întruniri/comunicări regulate pentru a studia rapoartele de performanță și ajusta tactica de implementare* ó întrunirile și comunicările periodice sunt complementare și necesare pentru corectarea implementării priorităților (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

2.2.3.5 *Stimulente și penalități pentru atingerea / neatingerea obiectivelor de performanță* ó evaluarea rezultatelor este necesară pentru punere în aplicare a responsabilităților asumate de către conducerea instituției (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.1.3).

Rezultatele evaluării:

Indicatorii de performanță, în sensul acestui studiu, reprezintă un set de expresii numerice care permit evaluarea cuprinzătoare a gradului de realizare a obiectivelor instituției în domeniile prioritare, inclusiv verificarea dacă agenția a obținut impactul dorit în domeniul de intervenție, a utilizat eficient resursele, a oferit un serviciu public de calitate și a respectat normele și standardele legale în acest proces.

Tabel 3 Indicatorii privind evaluarea

	Indicatorii	scor
	2.2.1 Indicatori de performanță	1.5 din 5 (30%)
	2.2.1.1 Coșul de indicatori include dimensiuni de eficiență	0

	eficacitate, legalitate și calitate	
	2.2.1.2 Indicatorii sunt calculați în baza datelor colectate de intrare, proces, rezultat și impact	0.5
	2.2.1.3 Indicatorii sunt calculați în baza datelor interne și externe (din sector public, privat, asociativ, de cercetare, internațional)	0.5
	2.2.1.4 Coșul este compus din indicatori cantitativi și calitativi (inclusiv rezultatele sondajelor)	0
	2.2.1.5 Indicatorii se axează pe date relevante, cuantificate, accesibile și de încredere	0.5
	2.2.2 Asigurarea integrității datelor	1 din 5 (20%)
	2.2.2.1 Metodologia privind colectarea datelor, asigurarea calității și costurile colectării acestora	0
	2.2.2.2 Organ autonom (subordonat conducătorului agenției) de monitorizare și colectare integrată a datelor, calculare a indicatorilor	0.5
	2.2.2.3 Asigurarea veridicității, integrității, consistenței și actualității datelor în practică	0.5
	2.2.2.4 Sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor	0
	2.2.2.5 Interoperabilitatea sistemului informațional pe verticală (subdiviziuni) și orizontală (alte agenții)	0
	2.2.3 Evaluarea sistematică	2.5 din 5 (50%)
	2.2.3.1 Procedeu periodic intern pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivelor de performanță	0.5
	2.2.3.2 Monitorizarea comparativă a rezultatelor și tendințelor în cadrul subdiviziunilor tematice / teritoriale	0.5
	2.2.3.3 Generarea rapoartelor informative publice în baza indicatorilor de performanță, prezentarea vizuală a datelor comparative	0.5
	2.2.3.4 Întâlniri/comunicări regulate pentru a studia rapoartele de performanță și ajusta tactica de implementare	0.5
	2.2.3.5 Stimulente și penalități pentru atingerea / neatingerea obiectivelor de performanță	0.5
		5 din 15 (33%)

2.2.1 Indicatori de performanță

scor 1.5 din 5 (30%)

2.2.1.1 Coșul de indicatori include dimensiuni de eficiență, eficacitate, legalitate și calitate a îndeplinirii obiectivelor și priorităților instituționale

subscor - 0

Indicatorii de performanță utilizați de Procuratura Generală au câteva defecte importante:

- acestea nu sunt legate de obiective și priorități instituționale, deoarece lipsește planificarea strategică în domeniile principale ale mandatului procuraturii (a se vedea p.2.1.1, 2.1.3);
- în domeniile principale de activitate a procuraturii (conducerea și exercitarea urmăririi penale, reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată, implementarea politicii penale) se evaluează preponderent performanța procurorilor individuali, nu cea instituțională. **REPP2012** oferă definiția noțiunii de monitorizare performanței organizaționale, dar nu o dezvoltă în text;

- setul de indicatori utilizați actualmente pentru evaluarea activității de urmărire penală și aplicarea legii nu este echilibrat: este acordat o importanță excesivă a indicatorilor de rezultat și celeritate, și sunt practic ignorate dimensiunile de impact asupra domeniului de intervenție, eficiența utilizării resurselor, calitatea serviciului public oferit, respectarea normelor privind drepturile omului, etc.

REPP2012 stabilește în p.5 că „procurorii sunt supuși unei evaluări privind: eficiența activității; calitatea activității; integritatea; obligația de formare profesională continuă”. Însă indicatorii concreți de evaluare a performanțelor profesionale pentru procurori, enumerate în Capitolul 2, se referă preponderent la profesionismul, capacitățile și realizările individuale (e.g. *respectarea termenelor procedurale, calitatea și motivarea actelor procesuale, soluționarea corectă și în termen legal a cererilor, temeinicia și promptitudinea în aplicarea măsurilor*, etc) și nu reflectă toate dimensiunile menționate mai sus.

SRSJ2011-15, în p.5. *Domenii specifice de intervenție, Pilonul II. Justiția penală* notează o altă problemă care ține de funcționarea mecanismului în practică.

... *Una din principalele probleme ... este lipsa unor indicatori de performanță clari și eficienți, care ar exprima necesitățile sistemului. Actualii indicatori de performanță ce țin de obiectivele de urmărire penală și aplicarea legii sînt imperfecti, acordîndu-se o importanță excesivă indicatorilor privind numărul infracțiunilor descoperite și investigate.*

În raportul elaborat de Fundația Soros–Moldova cu privire la „Performanțele justiției penale prin prisma drepturilor omului. Evaluarea procesului de transformare a sistemului de justiție penală în Republica Moldova” se menționează: „Impresia de ansamblu din interviuri este că ofițerii de urmărire penală percep în continuare drept principal indicator al activității lor numărul infracțiunilor descoperite pe care trebuie să le raporteze lunar superiorilor. Acesta este un termen depășit, care se referă la materialele cazurilor transmise procurorului indiferent de rezultatul examinării de către procuror a materialelor cazului. Aproape toți ofițerii de urmărire penală au spus că această măsurare a performanței a fost ineficientă, unii considerînd-o chiar contraproductivă.”

În același raport se poate citi: „Procuratura nu pare să aibă indicatori comparabili de performanță, însă cu toate acestea suportă mari presiuni pentru a finaliza cazurile rapid, în scopul de a satisface cerința celerității urmăririi penale. Prin urmare, la sfîrșitul fiecărei luni ei trebuie să ofere explicații de ce anumite cazuri necesită perioade mai lungi de urmărire.” Din acest motiv, este imperios necesară revizuirea modului de stabilire și evaluare a indicatorilor de performanță a organelor implicate în procesul de înfăptuire a justiției penale.”

Atît **SRSJ2011-15**, cît și **PDS2012-14**, prevăd modificarea indicatorilor de performanță a organelor implicate în înfăptuirea justiției penale și colaboratorilor acestora în vederea asigurării respectării drepturilor omului, și crearea unui sistem nou de indicatori de performanță la nivel individual și instituțional, elaborat și testat în anul 2014, însă nu este cunoscut gradul de implementare.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2.1.2 Indicatorii sunt calculați în baza datelor colectate de intrare, proces, subscor- 0.5 rezultat și impact

REPP2012 menționează că procurorii individuali completează fișele de evidență statistică, care ar include datele cuprinzând toată activitatea privind **procesul** de exercitare sau conducere a urmăririi penale și examinarea a cauzei penale în instanța de judecată (e.g. *Art.8 a) planul de urmărire penală, b) acțiunile de urmărire penală, c) actele procedurale, d) cererile și demersurile, f) măsurile de constrângere, g) măsuri speciale de investigații, h) apeluri la asistența juridică internațională, etc.*).

Pentru conducerea subdiviziunilor, sunt menționați indicatori privind: *Art.12 a) organizarea eficientă a resurselor, b) repartizarea optimă a procurorilor în cadrul unității, și e) repartizarea optimă, cu celeritate și pe criterii obiective a dosarelor și lucrărilor.*

În Rapoartele anuale (e.g. **R2013**) sunt prezentate datele de **intrare** (*Secțiunea 3.1: infracțiuni înregistrate după categorii, distribuție geografică, gravitate*) și **rezultat** (*Secțiunea 3.2: urmăriri penale exercitate, cauze terminate, cauze încetate și clasate, cauze trimise în judecată, cauze conexe, suspendate, rămase în gestiune, plângeri examinate; Secțiunea 3.3: urmăriri penale conduse, hotărâri de neîncepere a urmăririi penale, etc., Secțiunea 4.1: hotărâri ale instanțelor de judecată – de condamnare, achitare, încetare a procesului penal, aplicare a măsurilor de constrângere cu caracter medical; pedeapsa aplicată – închisoare, amendă, sentință suspendată, muncă neremunerată; durata sentințelor, valoarea amenzilor*).

Deși datele de intrare, proces și rezultat sunt colectate, ele nu sunt utilizate pentru calcularea indicatorilor de performanță la nivel instituțional.

Lipsește prevederea în practica de colectare a datelor privind **impactul** activității Procuraturii asupra domeniului de intervenție (starea legalității, fenomenul infracțional, percepția publică a justiției penale).

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.1.3 Indicatorii sunt calculați în baza atât a datelor interne, cât și celor , subscor - 0.5 externe (din sector public, privat, asociativ, de cercetare, internațional)

Procuratura uneori citează studiile externe în documentele sale strategice (e.g. studiul Soros în **SRSJ2011-15** și studiul CRSJ în **PDS2012-14**) și face referință la datele poliției (de intrare) și instanțelor de judecată (de rezultat) în rapoartele anuale.

RP2010, în *Capitolul IV, Art. 4.1.* notează că *subdiviziunile Procuraturii Generale asigură colectarea, acumularea și analiza sistematică a informației privind starea legalității și ordinii de drept conform domeniului său de activitate. În aceste scopuri se utilizează indicii statistici, materialele controalelor efectuate de procurori, cauzelor penale, civile, cazurilor cu privire la contravențiile administrative, datele organelor de control, solicitările cetățenilor, ale persoanelor cu funcții de răspundere și persoanelor juridice, comunicatele mass-media și alte date ce caracterizează starea legalității și ordinii de drept. Art. 4.3. În baza analizelor efectuate de către subdiviziunile Procuraturii Generale se apreciază activitatea organelor procuraturii...*

Nu a fost identificat în practica de utilizare a datelor din afara sistemului de justiție penală, precum indicii internaționali, date statistice din domenii economico-sociale și rezultate ale sondajelor de opinie publică, în calcularea indicatorilor de performanță sau raportarea anuală.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.1.4 Coșul este compus din indicatori cantitativi și calitativi (inclusiv rezultatele sondajelor) subscor - 0

REPP2012 definește indicatori de evaluare a performanței profesionale ca indicatori care reflectă performanța procurorului și care reprezintă **cantitativ și calitativ** realizarea atribuțiilor (obiectivelor) individuale de activitate. Procedura de evaluare a performanțelor profesionale include metodele calitative precum *interviul de evaluare* (Art. 30).

Însă nu a fost identificată practica de aplicare a metodelor calitative pentru evaluarea performanțelor la nivel instituțional, e.g. efectuarea sondajelor sau focus grupurilor pentru a aprecia gradul de încredere în instituția procuraturii sau atitudinile persoanelor care au intrat în contact cu procuratura (victime, martori, buni prieteni, învinuții).

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2.1.5 Indicatorii se axează pe date relevante, cuantificate, accesibile și de încredere subscor - 0.5

RP2010 oferă următoarea listă a tipurilor de date utilizate pentru evaluarea stării legalității în activitățile organelor de procuratură: *indicii statistici, materialele controalelor efectuate de procurori, cauzelor penale, civile, cazurilor cu privire la contravențiile administrative, datele organelor de control, solicitările cetățenilor, ale persoanelor cu funcții de răspundere și persoanelor juridice, comunicatele mass-media și alte date ce caracterizează starea legalității și ordinii de drept.*

Însă nu a fost identificate prevederile privind elaborarea indicatorilor concreți de performanță în baza acestor date, precum și privind asigurarea calității și veridicității informațiilor colectate.

SRSJ2012-15 în Partea 5, pilonul II, p.2.4 menționează că *„Actualele sisteme de colectare a datelor statistice și de evaluare a performanțelor profesionale sînt învechite și ineficiente. În prezent, fiecare organ de urmărire penală își realizează propria statistică; din acest motiv se întîmplă ca rezultatele statistice privind același indicator să nu coincidă la toate organele de urmărire penală.”*

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.2 Asigurarea integrității datelor scor 1 din 5 (20%)

2.2.2.1 Metodologia privind colectarea datelor, asigurarea calității și costurile, colectării acestora subscor - 0

RP2010 stabilește în Art. 2.1 că *Procuratura Generală coordonează activitatea statistică a tuturor organelor Procuraturii în conformitate cu standardele statistice în vigoare*, și oferă lista tipurilor de date utilizate pentru evaluarea stării legalității în activitățile organelor de procuratură.

Îns nu a fost identificat metodologia detaliat privind colectarea, asigurarea integrit ii, costurile acestor date, precum i calcularea indicatorilor de performan .

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2.2.2 Organ autonom (subordonat conducătorului agenției) de monitorizare , subscor - 0.5 și colectare integră a datelor, calculare a indicatorilor

RP2010 2.3.4.1.1. Secția secretariat și audiență

În domeniul organizare, control și statistică

- *elaborează proiectele planurilor de activitate ale Procuraturii Generale, în baza propunerilor motivate ale direcțiilor, secțiilor; verifică și coordonează procesul de planificare în procuraturile specializate și teritoriale,*
- *monitorizează executarea planurilor de activitate ale subdiviziunilor organelor Procuraturii,*
- *gestionează baza de date statistice privind starea criminalității, activitatea organelor Procuraturii și asigură subdiviziunile Procuraturii cu informația necesară pentru activitățile analitice,*
- *analizează datele statistice;*
- *ține registrul de evidență unică a cauzelor penale și evidența statistică a cauzelor penale, investigate de procurorii în Procuratura Generală.*

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.2.3 Asigurarea veridicității, integrității, consistenței și actualității datelor, subscor - 0.5 în practică

Lipsesc informa ii privind asigurarea integrit ii datelor i nici nu sunt disponibile informa ii privind cerin ele de elaborare a datelor. Totodat , presupunem c exist unele cerin e generice pentru colectarea cu precizie i corectitudine a datelor i informa iilor.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.2.4 Sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor , subscor - 0

Nu a fost identificat.

În **SRSJ2012-15** a fost prev zut doar ”Asigurarea înregistrării electronice și examinarea oportunității distribuirii electronice a sesizărilor cu privire la comiterea infracțiunilor”, nu i crearea unui sistem pentru gestionarea integral electronic a fiec rui dosar.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2.2.5 Interoperabilitatea sistemului informațional pe verticală (subdiviziuni) , subscor - 0 și orizontală (alte agenții)

SRSJ2012-15 în Partea 5, pilonul II, p.2.4 men ioneaz c ”Actualele sisteme de colectare a datelor statistice și de evaluare a performanțelor profesionale sînt învechite și ineficiente. În prezent,

fiecare organ de urmărire penală își realizează propria statistică; din acest motiv se întâmplă ca rezultatele statistice privind același indicator să nu coincidă la toate organele de urmărire penală.”

Problema urma să fie rezolvată în anul 2014 prin *”Revizuirea și uniformizarea modalității de colectare și analiză a datelor statistice ce țin de justiția penală și asigurarea interoperaționalizării bazelor de date”*, prevăzută în **SRSJ2012-15** și **PDS2012-14**, însă nu a fost identificat gradul de implementare.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.2.3 Evaluarea sistematică

scor 2.5 din 5 (50%)

2.2.3.1 Procedeu periodic intern pentru evaluarea gradului de realizare a obiectivelor de performanță

subscor - 0.5

REPP2012 prevede în Art. 25 c. *”Evaluarea [performanțelor profesionale] se aplică fiecărui procuror a) periodic, în cazul totalizării rezultatelor activității pentru o anumită perioadă de timp (trimestru, semestru, an, altă perioadă prevăzută de actele normative ale Consiliului superior al Procurorilor sau al Procuraturii Generale.”*

RP2010 prevede în Capitolul IV c. *”în baza analizelor efectuate de către subdiviziunile Procuraturii Generale se apreciază activitatea organelor procuraturii...”*, dar nu este prevăzută expres evaluarea periodică a performanței instituționale în baza indicatorilor stabili și prealabil.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.3.2 Monitorizarea comparativă a rezultatelor și tendințelor în cadrul subdiviziunilor tematice / teritoriale

RP2010 prevede în Art. 4.2 c. *”Subdiviziunile Procuraturii Generale studiază activitatea organelor Procuraturii și elaborează recomandări metodice în vederea intensificării controlului, cercetării unor genuri concrete de infracțiuni, executării atribuțiilor procurorilor la îndeplinirea justiției, altor atribuții din domeniul său de activitate”.*

REPP2012 oferă definiția noțiunii de *monitorizare a performanței organizaționale* *”o activitate realizată continuu sau periodic de către conducătorul subdiviziunii Procuraturii Generale, al procuraturii teritoriale și al celei specializate, sau de către evaluatorul desemnat de CSP, care are scopul de a identifica progresul înregistrat de către subdiviziunea sau procuratura respectivă, întru realizarea obiectivelor stabilite, precum și de a identifica posibilele probleme sau dificultăți în activitatea acestora, pentru a interveni la timp și în mod efectiv. Însă această activitate nu este prevăzută în textul regulamentului.”*

Lipsește prevederea privind monitorizarea comparativă a performanțelor subdiviziunilor (e.g. celor teritoriale din localități comparabile) în scopul responsabilizării, studierii practicilor de succes și repartizării optime a resurselor.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.3.3 Generarea rapoartelor informative publice în baza indicatorilor de performanță, prezentarea vizuală a datelor comparative, subscor - 0.5

RP2010 prevede în Art. 2.1. c *Procuratura Generală asigură culegerea, prelucrarea, sistematizarea, analizarea, difuzarea și publicarea informației statistice privind starea criminalității și activitatea organelor Procuraturii;*

și în Art. 1.11 c *Materialele Procuraturii Generale, notele informative, generalizările privind starea legalității, lupta cu criminalitatea, cercetarea cauzelor penale etc. se transmit mijloacelor de informare în masă prin intermediul serviciului de presă după ce au fost coordonate cu Procurorul General sau cu adjuncții lui.*

Unicul document public privind performanța procuraturii este raportul anual (e.g. **R2013**), care, după cum este menționat mai sus, prezintă datele de intrare, rezultat în proces, dar nu și gradul de îndeplinire a obiectivelor instituționale și indicatorii de performanță.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.3.4 Întruniri/comunicări regulate pentru a studia rapoartele de performanță și ajusta tactica de implementare, subscor - 0.5

RP2010 prevede în Art. 4.3 c *începând cu direcțiile Procuraturii Generale vor sistematiza și vor analiza starea legalității, deficiențele și problemele apărute în cadrul exercitării atribuțiilor și vor prezenta Procurorului General generalizări și propuneri privind măsurile de perfecționare a activității procuraturii.*

Art. 4.4. Scrisorile, recomandările metodice și alte documente cu caracter informațional-analitic pregătite de subdiviziuni sunt semnate de șefii subdiviziunilor Procuraturii Generale. Primul adjunct și adjuncții Procurorului General vor generaliza anual practica de pregătire și expediere a scrisorilor de informare, recomandărilor metodice și vor analiza utilitatea lor.

Acest procedeu deocamdată nu este prevăzut expres pentru evaluarea și îmbunătățirea continuă a performanțelor, dar ar putea fi util în acest sens.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.2.3.5 Stimulente și penalități pentru atingerea / neatingerea obiectivelor de performanță, subscor - 0.5

La nivelul procurorilor individuali și a conducătorilor subdiviziunilor procuraturii, conform **REPP2012**, evaluarea performanțelor profesionale are un rol în identificarea necesităților de instruire

și dezvoltare profesională, atestare, stimulare sau promovare în serviciu (Art. 23) și în cazul otragerii la răspundere disciplinară” (Art. 25 e)

Asemenea procedeu deocamdat nu se aplică în cazul performanțelor instituționale și la nivelul conducerii Procuraturii Generale.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3 Mecanismele de responsabilizare

Indicatorii și criteriile de evaluare sunt formulate în baza practicilor bune prezentate în secțiunile 1.2.3, 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4:

2.3.1 Responsabilitatea externă	2.3.2 Responsabilitatea internă	2.3.3 Transparența și comunicarea publică
2.3.1.1 Norma Agenția prezintă Principalului raportul anual privind realizarea priorităților și performanțele instituționale	2.3.2.1 Norme explicite și publice privind luarea deciziei de a (dis)continua acțiunile pe caz	2.3.3.1 Norma/cutuma prevede publicarea finalităților instituționale pe cazuri individuale
2.3.1.2 Norma Principalul avizează anual performanțele Agenției	2.3.2.2 Norme obliguând un organ colegial intern de a revizui decizia de sistare a acțiunilor pe caz	2.3.3.2 Norma prevede informare periodică și la solicitare a publicului privind progresul pe cazuri sensibile
2.3.1.3 Norma/cutuma Agenția raportează privind implementarea recomandărilor din avizul Principalului	2.3.2.3 Există un organ intern autonom de evaluare a performanțelor (consiliu de supraveghere, inspectorat)	2.3.3.3 Norma/cutuma prevede publicarea priorităților programatice, documentelor privind misiunea, politica și strategia instituției
2.3.1.4 Există organ/funcția de auditare externă a performanțelor	2.3.2.4 Norme responsabilizarea individuală și de echipă pentru rezultativitatea rezolvirii cazurilor	2.3.3.4 Norma obligă publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit
2.3.1.5 Norma/cutuma Agenția poartă răspunderea instituțională și personală (conducerea) pentru nerealizarea performanțelor	2.3.2.5 Norme benchmarking (compararea regulată a performanțelor cu alte agenții similare/din domeniu conform unui set de criterii)	2.3.3.5 Norma obligă asigurarea accesului la informații depersonalizate și dezagregate de performanță și rapoartele instituției

2.3.1 Responsabilitatea externă

2.3.1.1 Norma Agenția prezintă Principalului raport anual privind realizarea priorităților și performanțele instituționale este un criteriu direct și preveștibil care trebuie prevăzut în legea cu privire la instituția în cauză și demonstrat în practică (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.1).

2.3.1.2 Norma Principalul avizează anual performanțele Agenției ó este o normă directă și este necesară pentru a pune în aplicare procesul de evaluare, avizul este o evaluare în baza indicatorilor de performanță stabiliți și este formativ decât de penalizare, totodată în cazul subperformanțelor esențiale, pot fi luate decizii cu caracter de sancționare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.1).

2.3.1.3 Norma/cutuma Agenția raportează privind implementarea recomandărilor din avizul Principalului ó este o normă directă care presupune reflectarea practică a agenției pe parcursul anului urmarea a avizului și recomandărilor oferite de comisia parlamentară de specialitate și plenului Parlamentului după caz, implementarea trebuie vădită ca o acțiune concretă și exactă (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.1).

2.3.1.4 Există organ/funcția de auditare externă a performanțelor ó în multe țări cu tradiții democratice există instituții sau organe de audit ale performanțelor din sector sau pe întregul executiv, acesta fiind în relație de informare asupra rezultatelor instituționale respective a Cabinetului și sau a Parlamentului. Acestea instituții sunt necesare pentru a facilita în alegerea de către Principalul a progresului înregistrat de către instituția în cauză. (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunile 1.3.1, 1.3.4).

2.3.1.5 Norma/cutuma Agenția poartă răspunderea instituțională și personală (conducerea) pentru nerealizarea performanțelor ó acestea sunt norme clare care se conțin în legea privind activitatea instituției și prevede asumarea ministerială a responsabilității asupra priorităților multianuale sau cele anuale în vederea realizării acestora. În cazul ecuelui evident sau manifestării scandalurilor responsabilitatea instituțională a conducerii implică demisia de onoare sau plecarea din instituție din funcția de conducere (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3).

2.3.2 Responsabilitatea internă

2.3.2.1 Norme explicite și publice privind luarea deciziei de a (dis)continua acțiunile pe caz ó existența și reglementarea explicită a situațiilor privind criteriile și adoptarea acestora în condițiile suspendării sau sistării investigațiilor sunt necesare pentru a face întregul proces de investigație mai previzibil și rațional (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3).

2.3.2.2 Norme obligă un organ colegial intern de a revizui decizia de sistare a acțiunilor pe caz ó practica de eligibilitate pentru examinarea unor cazuri de către un organ colegial intern cu participarea societății civile specializate este încurajat în special în țările cu democrații în formare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.2).

2.3.2.3 Există un organ intern autonom de evaluare a performanțelor (consiliu de supraveghere, inspectorat) ó afară de organe sectoriale sau interne, în unele instituții se practică unități specializate responsabile de auditul performanțelor cu raportarea directă conducătorului instituției (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.2).

2.3.2.4 Norme responsabilizarea individuală și de echipă pentru rezultativitatea rezolvării cazurilor ó este norma directă de responsabilitate pentru performanțele instituționale asumate pe dimensiunea teritorială sau a subdiviziunii (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3).

2.3.2.5 Norme benchmarking (compararea regulată a performanțelor cu alte agenții similare/din domeniu conform unui set de criterii) ó constituie o practică avansată de realizare a comparațiilor interinstituționale efectuată de însuși instituția (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3).

2.3.3 Transparența și comunicarea publică

2.3.3.1 Norma/cutuma prevede publicarea finalităților instituționale pe cazuri individuale ó în experiența Țării cu democrații avansate aceasta se presupune prin intermediul publicității în activitatea organelor de justiție, în speță în cazul instanțelor de judecată, în țările în curs de dezvoltare se practică o modalitate mai accentuată a transparenței inclusiv în activitatea procuraturii (vezi experiența Georgiei, României, Macedoniei, etc) care publică sumarul rechizitoriului pentru a demonstra finalitățile instituționale asupra cazurilor la etapa corespunzătoare (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.2).

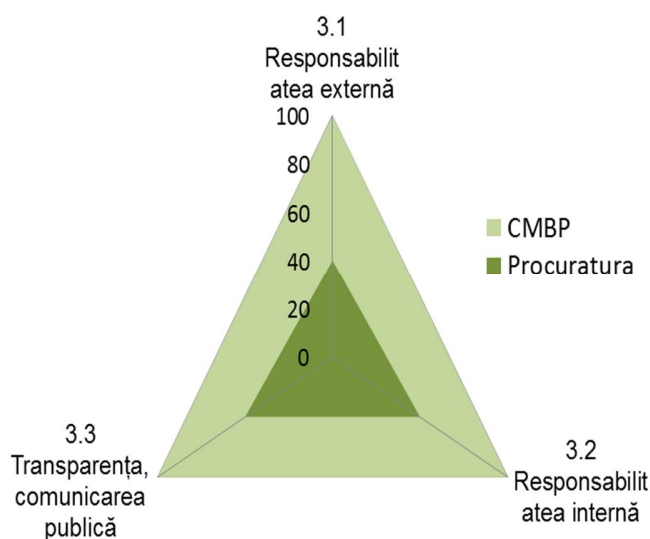
2.3.3.2 Norma prevede informare periodică și la solicitare a publicului privind progresul pe cazuri sensibile ó face parte din deschiderea și transparența generală în activitatea instituției în baza informării proactive sau prin legea accesului la informație (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.3, 1.3.4).

2.3.3.3 Norma/cutuma prevede publicarea priorităților programatice, documentelor privind misiunea, politici și strategia instituției- face parte din practica generală de transparență în activitatea instituției (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.1).

2.3.3.4 Norma obligă publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit ó similar prevederii precedente (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.2, 1.3.4).

2.3.3.5 Norma obligă asigurarea accesului la informații depersonalizate și dezagregate de performanță și rapoartele instituției ó similar prevederii precedente (a se vedea practica pozitivă expusă în secțiunea 1.3.2, 1.3.4).

Rezultatele evaluării:

Responsabilitatea publică în sensul acestui studiu se referă la faptul că instituțiile publice trebuie să fie responsabile în fața unui număr larg de părți interesate, inclusiv Parlamentul, Guvernul, autorități de audit public, colegiul sau consiliul de supraveghere, beneficiarii, partenerii, grupuri profesionale și alții.

reprezentanți ai societății civile în scopul sporirii eficienței interne, imaginii externe, responsabilității în utilizarea resurselor publice și calității serviciilor publice oferite de instituție.¹⁷⁰

Tabel 4 Indicatorii privind evaluare

	indicatori	SCOR
	2.3.1 Responsabilitatea externă	2 din 5 (40%)
	2.3.1.1 Norma Agenția prezintă Principalului raportul anual privind realizarea priorităților și performanțele instituționale	0.5
	2.3.1.2 Norma Principalul (<i>Parlamentul</i>) avizează anual performanțele Agenției	0.5
	2.3.1.3 Norma/cutuma Agenția raportează privind implementarea recomandărilor din avizul Principalului	0.5
	2.3.1.4 Există organ/funcția de auditare externă a performanțelor	0.5
	2.3.1.5 Norma/cutuma Agenția poartă răspunderea instituțională și personal (conducerea) pentru nerealizarea performanțelor	0
	2.3.2 Responsabilitatea internă	2.5 din 5 (50%)
	2.3.2.1 Norme explicite și publice privind luarea deciziei de a (dis)continua acțiunile pe caz	1
	2.3.2.2 Norme obliguie un organ colegial intern de a revizui decizia de sistare a acțiunilor pe caz	0.5
	2.3.2.3 Există un organ intern autonom de evaluare a performanțelor	0.5
	2.3.2.4 Norma obligă publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit	0.5
	2.3.2.5 Norme benchmarking (compararea regulată a performanțelor cu alte agenții similare/din domeniu conform unui set de criterii)	0
	2.3.3 Transparența și comunicarea publică	2.5 din 5 (50%)
	2.3.3.1 Norma/cutuma prevede publicarea finalităților instituționale pe cazuri individuale	0.5
	2.3.3.2 Norma prevede informare periodică și la solicitare a publicului privind progresul pe cazuri sensibile	0.5
	2.3.3.3 Norma/cutuma prevede publicarea priorităților programatice, documentelor privind misiunea, politicile și strategia instituției	0.5
	2.3.3.4 Norma obligă publicarea informației privind bugetele, activele, resursele agenției și a rapoartelor de audit	0.5
	2.3.3.5 Norma obligă asigurarea accesului la informații depersonalizate și dezagregate de performanță și rapoartele instituției	0.5
		7 din 15

2.3.1 Responsabilitatea externă

scor 2 din 5 (40%)

2.3.1.1 Norma Agenția prezintă Principalului raportul anual privind realizarea priorităților și performanțele instituționale

subscor - 0.5

LPM294/2008 Art. 27 (3) *Procurorul General prezintă anual Parlamentului raport despre starea legalității și ordinii de drept din țară, precum și despre măsurile întreprinse pentru redresarea ei.*

Nu au fost identificate prevederi privind raportarea despre realizarea priorităților și performanțele, și, după cum se constată mai jos, nu este dezvoltată relația instituțională între Procuratura și Parlamentul. Totodată există instrumentele generale de raportare în fața Parlamentului, deși în practică este modestă.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.1.2 Norma Principalul avizează anual performanțele Agenției, subscor - 0.5

Parlamentul dispune de câteva pârghii potențiale pentru responsabilizarea Procuraturii:

- Plenul Parlamentului: adresează întrebări și interpelează conducătorii autorităților publice, inițiază audieri, audiază rapoartele autorităților publice, adoptă hotărâri pe marginea acestora, depune moțiuni

LPM797/1996 *Articolul 122. Adresarea întrebărilor*

(2) Fiecare deputat poate adresa întrebări membrilor Guvernului sau conducătorilor altor autorități ale administrației publice. Deputatul, în aceeași ședință plenară, poate adresa cel mult două întrebări.

Articolul 126. Audieri parlamentare

(1) Parlamentul, o dată în decursul unei sesiuni, audiază Guvernul în probleme ce țin de activitatea acestuia.

(2) La propunerea Biroului permanent, a comisiilor permanente sau a fracțiunilor parlamentare, Parlamentul inițiază audieri și în alte domenii de interes public major.

Articolul 128. Rapoartele anuale ale autorităților publice

(1) Alte autorități obligate să prezinte rapoarte anuale în plenul Parlamentului le vor prezenta în termenele prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Biroul permanent va include în proiectul ordinii de zi audierea rapoartelor respective în cel mult 30 de zile de la data prezentării.

(3) Pe marginea rapoartelor prezentate, Parlamentul poate decide adoptarea unei hotărâri.

- Comisiile permanente: efectuează anchete parlamentare, emit avize consultative, pot constitui subcomisii pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității autorităților publice responsabile față de Parlament

LPM797/1996 *Articolul 27. Atribuțiile comisiilor permanente*

(1) Comisiile permanente examinează proiecte de acte legislative și propuneri legislative în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, efectuează anchete parlamentare, dezbate și hotărăsc asupra altor probleme...

(3) Comisiile permanente emit, de asemenea, avize consultative în vederea asigurării aplicării uniforme a legislației...

(5) Comisiile permanente sînt în drept de a constitui subcomisii...

(7) În cazul constituirii unei subcomisii pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității autorității publice responsabile față de Parlament, aceasta va informa periodic Parlamentul, în limitele competenței sale, prin intermediul comisiei de profil, asupra activității acestei autorități.

Articolul 31. Efectuarea anchetelor de către comisiile permanente

(1) Orice comisie permanentă poate porni o anchetă, în cadrul competenței sale, privitoare la activitatea desfășurată de organele administrației publice.

(4) În vederea desfășurării anchetei comisia permanentă va putea invita pentru audieri orice persoană care are o calitate oficială. Nu pot fi invitați în cadrul anchetei reprezentanții puterii judecătorești, procuraturii și ai organului de urmărire penală pentru prezentarea informațiilor ce ar putea prejudicia corectitudinea judecării cauzelor și/sau confidențialitatea urmăririi penale.

(6) Prezența la audiere este obligatorie.

(9) Dacă dezbaterile asupra raportului comisiei relevă abateri grave în activitatea unor persoane oficiale de stat alese sau numite de Parlament, Parlamentul poate cere destituirea acestora.

- Deputații: pot vizita orice organ de stat, fi primiți în audiență de conducători și face adrese către organele de stat sau persoanele oficiale pe probleme care intră în activitatea de deputat

LPM39/1994, Art.21.- (1) Pentru a soluționa problemele legate de interesele alegătorilor, deputatul beneficiază de dreptul de a fi primit în audiență fără întârziere de conducători și de alte persoane oficiale.

(2) Deputatul are dreptul de a vizita, prezentînd legitimația de deputat, orice organ de stat și obștesc, orice unitate, în modul stabilit de Biroul permanent.

Art.22.- (1) Deputatul este în drept să se adreseze oricărui organ de stat și obștesc, oricărei persoane oficiale în probleme ce țin de activitatea de deputat și să participe la examinarea lor. Organul sau persoana oficială respectivă sînt obligate să dea fără întârziere răspuns la adresare, iar în cazul examinării sau verificării suplimentare a problemei - în cel mult o lună.

Sunt însă și anumite probleme: adoptarea unei hotărîri pe marginea rapoartelor anuale ale autorităților publice este facultativ, și nu au fost identificate asemenea hotărîri pentru Procuratură; avizele consultative ale comisiilor permanente nu au un caracter obligatoriu și nu toate audierile ale acestora sunt preluate de plenumul parlamentului, instrumentelor de control parlamentar nu sunt valorificate pe deplin de către deputați.

Două studii conclud că instrumentele de control parlamentar au fost slab implementate în practică:

Studiul CRDO: *În legislație există instrumente dezvoltate ... de exercitare a supravegherii și a controlului [parlamentar] asupra activității autorităților publice* (pg 54). Însă, *olipsește sau este la etapa incipientă de instituire practica de evaluare anuală a performanței instituționale*” (pg 55).

”În cel mai bun caz, Parlamentul exercită doar supravegherea în formă de aprobare a bugetelor anuale, a numirilor în funcții de conducere.” În cazul Procuraturii, nu au fost observate *”audieri publice în comisii, cooperarea cu autoritățile de audit, discutarea situației și a performanței instituțiilor date în plenumul Parlamentului soldat cu unele hotărîri ale Parlamentului”* (pg 51).

Studiul IDIS: *”În pofida faptului că legislația Republicii Moldova prevede mai multe procedee și forme de control parlamentar, totuși constatăm că atât Parlamentul, organele lui de lucru, cât și deputații nu folosesc deplin aceste oportunități constituționale pentru a exercita un control parlamentar veritabil...”*

Controlul parlamentar asupra ...administrației publice centrale... de fapt a fost unul formal și nesemnificativ.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.1.3 Norma/cutuma Agenția raportează privind implementarea , subscor - 0.5 recomandărilor din avizul Principalului

Conducătorii și reprezentanții autorităților administrației publice sunt obligați să se prezinte la audierile parlamentare, să răspundă la întrebările deputaților, să-i pună la dispoziția informația necesară și să examineze adresele acestora. Hotărârile Parlamentului au forță juridică, timp ce avizele consultative ale comisiilor parlamentare au caracter de recomandare și nu sunt obligatorii pentru implementare.

LPM797/1996 *Articolul 31. Efectuarea anchetelor de către comisiile permanente*

(6) Prezența la audiere este obligatorie.

Articolul 123. Răspunsul la întrebări

(3) Dacă se solicită răspuns oral, acesta va fi prezentat la următoarea ședință în plen în cadrul orei Guvernului.

(4) Dacă se solicită răspuns scris, acesta se prezintă în termen de 15 zile.

(5) Dacă întrebările se vor adresa celor prezenți în sală, aceștia pot răspunde imediat la fiecare întrebare sau vor declara că vor prezenta răspunsul în termenul indicat la alin.(3) sau în alin.(4).

LPM39/1994, *Art.21.- (3) Orice persoană oficială este obligată, la legitimarea deputatului să-i pună la dispoziție informația necesară fără concordanțe și permisiuni suplimentare. În cazul în care informația reprezintă secret de stat, informarea deputatului se va face în condițiile Regulamentului Parlamentului.*

Art.22.- (2) Adresările deputatului în probleme ce țin de competența autorităților administrației publice locale, a Guvernului, a altor organe centrale ale administrației de stat urmează să fie examinate de aceste organe. Data examinării trebuie adusă din timp la cunoștință deputatului.

Deoarece performanța instituțională a Procuraturii Generale nu a fost subiectul unor audieri sau hotărâri ai Parlamentului, nu au fost identificate practici privind reacția Procuraturii Generale la avizele Parlamentului în acest sens.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.1.4 Există organ/funcția de auditare externă a performanțelor, subscor - 0.5

LPM261/2008 oferă definiția auditului de performanță și stabilește că acesta este efectuat de Curtea de Conturi.

Articolul 3. Noțiuni

audit al performanței – evaluarea independentă a activității entității auditate și/sau a unui program pe baza principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate;

Articolul 31. Tipurile de audit

(1) Curtea de Conturi efectuează controlul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public prin:

b) auditul performanței;

Articolul 8. Rapoartele Curții de Conturi

(1) Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului:

b) către 10 octombrie, raportul asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și patrimoniului public, care se examinează în ședință plenară a Parlamentului.

(3) Rapoartele menționate la alin.(1) se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 15 zile de la data prezentării/examinării lor în Parlament.

Curtea de Conturi a elaborat în acest sens un manual de audit al performanței (MAP2009).

Îns pentru instituția procuraturii, se efectuează doar auditul regulat pe exercițiul bugetar (e.g. RAR2012), și nu au fost identificate rapoarte de audit al performanței.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.1.5 Norma/cutuma Agenția poartă răspunderea instituțională și personală (conducerea) pentru nerealizarea performanțelor subscor - 0

A fost identificată doar prevederea privind eliberarea din funcție a persoanelor oficiale pentru abateri grave în activitatea lor:

LPM797/1996, Art. 31(9) Dacă dezbaterile asupra raportului comisiei [parlamentare] relevă abateri grave în activitatea unor persoane oficiale de stat alese sau numite de Parlament, Parlamentul poate cere destituirea acestora.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.3.2 Responsabilitatea internă scor 2.5 din 5 (50%)

2.3.2.1 Norme explicite și publice privind luarea deciziei de a (dis)continua , subscor - 1 acțiunile pe caz

Capitolul V al CPPM122/2003 conține prevederi detaliate privind desfășurarea urmăririi penale, inclusive efectuarea acțiunilor de urmărire penală (art. 279), conexarea și disjungerea cauzelor penale (art. 279-1), punerea sub învinuire (art. 280, 281), înaintarea, schimbarea și completarea acuzării (art. 282, 283), scoaterea persoanei de sub urmărire penală (284), încetarea urmăririi penale (285), clasarea procesului penal (286), suspendarea urmăririi penale (art. 287 1-3) și reluarea acesteia (art. 287).

Este prevăzut și dreptul victimei:

- să fie informată, la cerere, de către organul de urmărire penală, procuror sau, după caz, de către instanța de judecată despre soluționarea plîngerii sale, despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale; să primească gratuit, la solicitare, copii de pe acestea, precum și de pe hotărârile de încetare sau de clasare a procesului penal în cauza respectivă, de

neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă (Art. 58 4)),

- *să atace ordonanța de neîncepere a urmăririi penale în decurs de 10 zile din momentul primirii copiei de pe ordonanța respectivă și să ia cunoștință de materialele în baza cărora a fost emisă această ordonanță* (Art. 58 9)),
- *să facă obiecții împotriva acțiunilor organului de urmărire penală sau instanței de judecată și să ceară includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal al acțiunii respective* (Art. 60 5)), etc.

Concluzia: se acordă scorul 1.

2.3.2.2 Norme obligă un organ colegial intern de a revizui decizia de sistare , subscor - 0.5 a acțiunilor pe caz

Nu a fost identificat prevederea respectiv , dar Codul Penal conține prevederi privind revizuirea deciziei de scoatere a persoanei de sub urmărire, încetare a urmăririi penale sau clasare a cauzei penale, și, dacă este cazul, dispunerea de reluare a urmăririi penale de către procurorul ierarhic superior din oficiu sau judecătorul de instrucție, în cazul admiterii unei plângeri.

CPPM122/2003, Articolul 287. Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire

(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

(2) Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plângerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.2.3 Există un organ intern autonom de evaluare a performanțelor , subscor - 0.5 (consiliu de supraveghere, inspectorat)

Evaluarea performanțelor instituționale sau individuale nu este menționată în **LPM294/2008**, dar organele consultative ale procuraturii (Colegiul Procuraturii la nivel instituțional, Consiliul Superior al Procurorilor la nivel individual) au putea avea un rol în acest proces.

LPM294/2008, Articolul 75. Colegiul Procuraturii

Colegiul Procuraturii este un organ consultativ în organizarea activității Procurorului General.

Articolul 78. Atribuțiile Colegiului Procuraturii

*(1) Colegiul Procuraturii prezintă recomandări și opinii asupra problemelor abordate de Procurorul General ori asupra **problemelor generale privind conducerea și organizarea activității Procuraturii**, cooperarea juridică internațională, consolidarea supremației legii, combaterea criminalității etc.*

REPP2012, Capitolul III. Procedura de evaluare a performanțelor profesionale

Art. 26. Evaluarea procurorilor se face de către comisii de evaluare, constituite după caz printr-o hotărâre a CSP în cazurile prevăzute la pct.25 lit.b) – e), de procurorii ierarhic superiori în cazul prevăzut la pct.25 lit.a), precum și de către alte persoane la indicația Procurorului General (în continuare – evaluatori).

Evaluarea poate fi efectuată, după caz, și de comisiile constituite printr-o decizie comună a CSP și a Procurorului General.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.2.4 Norme responsabilizarea individuală și de echipă pentru rezultativitatea, subscor - 0.5 rezolvării cazurilor

Performanța profesională a fiecărui procuror joacă un rol în luarea deciziilor de instruire, dezvoltare profesională, atestare, stimulare și promovare în serviciu. Procurorii pot fi trași la răspundere disciplinar pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.

REPP2012, Art. 23. Evaluarea [performanțelor profesionale] reprezintă o procedură apreciată prin raportare la un cadru de referință al competențelor, prin care se determină nivelul de îndeplinire de către procurorii atribuțiilor (obiectivelor) individuale de activitate și de manifestare a abilităților profesionale, a caracteristicilor comportamentale, în vederea aprecierii rezultatelor obținute și identificării necesităților de instruire și dezvoltare profesională, atestare, stimulare sau promovare în serviciu.”

LPM294/2008, Articolul 61. Abaterile disciplinare

Constituie abatere disciplinară:

a) îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu;

REPP2012, Art. 25. Evaluarea se aplică fiecărui procuror:

e) în cazul tragerii la răspundere disciplinară pentru abaterea disciplinară prevăzută la art.61 lit.a) din Lege, precum și alte abateri disciplinare care necesită aprecierea activității procurorului;

La nivel de echipă, **REPP2012** definește monitorizarea performanței organizaționale (la nivel de subdiviziune, procuratură teritorială sau specializată), și stabilește criteriile speciale pentru evaluarea performanțelor profesionale pentru procurorii care ocupă funcții de conducere:

18. Eficiența activității profesionale desfășurate de procurorii cu funcții de conducere...

19. Calitatea activității profesionale desfășurate de procurorii cu funcții de conducere...

20. Evaluarea indicatorilor prevăzuți la art.18 și 19 se realizează inclusiv și prin raportarea despre implementarea și realizarea obiectivelor stabilite, precum și identificarea posibilelor probleme și dificultăți în activitatea unității.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.2.5 Norme benchmarking (compararea regulată a performanțelor cu alte , subscor - 0 agenții similare/din domeniu conform unui set de criterii)

Nu au fost identificate norme sau practici de benchmarking (comparare a performanțelor instituționale) în domeniul justiției penale.

Concluzia: se acordă scorul 0.

2.3.3 Transparența și comunicarea publică scor 2.5 din 5 (50%)

2.3.3.1 Norma/cutuma prevede publicarea finalităților instituționale , subscor - 0.5 pe cazuri individuale

Nu a fost identificată prevederea sau practica privind publicarea pro-activă a sumarelor din rechizitoriu, care ar conține cumuli de probe depersonalizate, descrierea strategiei de condamnare, și ar permite părților interesate de a constata dacă pregătirea acuzării a fost adecvată.

Publicarea informațiilor despre unele cauze penale se practică ad hoc și în format incomplet în secțiunea Nouă a sitului procuraturii (e.g. <http://procuratura.md/md/news/1211/1/5835/>, <http://procuratura.md/md/news/1211/1/5838/>)

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.3.2 Norma prevede informare periodică și la solicitare a publicului , subscor - 0.5 privind progresul pe cazuri sensibile

RP2010, 1.11. Activitatea Procuraturii Generale se desfășoară în condiții de transparență în măsura în care nu contravine prevederilor legislației Republicii Moldova privind apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, secretul de stat și de alt gen ocrotit de lege. **Materialele Procuraturii Generale, notele informative, generalizările privind starea legalității, lupta cu criminalitatea, cercetarea cauzelor penale etc. se transmit mijloacelor de informare în masă prin intermediul serviciului de presă după ce au fost coordonate cu Procurorul General sau cu adjuncții lui.**

Responsabilitatea pentru veridicitatea și plenitudinea datelor din aceste materiale revine pe seama conducătorilor de subdiviziuni.

*Modalitatea și termenul de prezentare a materialelor spre publicare, precum și formele de interacțiune cu mijloacele de informare în masă se determină prin **Regulamentul privind accesul la informațiile deținute de organele Procuraturii, Instrucțiunea cu privire la modul de difuzare prin intermediul mijloacelor de informare în masă a informației publice despre activitatea organelor Procuraturii, alte acte normative.***

Comunicatele oficiale pentru mass-media se expediază în numele Procuraturii Generale și se difuzează numai la indicația Procurorului General prin intermediul serviciului de presă.

Regulamentul privind accesul la informațiile de încredere de organele Procuraturii și Instrucțiunea cu privire la modul de difuzare prin intermediul mijloacelor de informare în masă a informației publice despre activitatea organelor Procuraturii nu sunt publice.

În secțiunea Nouă a sitului procuraturii se publică unele informații și se anunță briefing-uri de presă privind cazurile sensibile sau de interes public înalt, precum dosarele cu implicare funcționarilor publici, procurorilor, ofițerilor publici, judecătorilor sau militarilor, infracțiuni de corupție sau crimă organizată (e.g. o serie de țiri privind dosarul FISCö: <http://www.procuratura.md/md/com/1211/1/5715/>, <http://www.procuratura.md/md/com/1211/1/5833/>, <http://www.procuratura.md/md/com/1211/1/5748/>, <http://www.procuratura.md/md/com/1211/1/5822/>, <http://www.procuratura.md/md/news/1211/1/5810/>)

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.3.3 Norma/cutuma prevede publicarea priorităților programatice, subscor - 0.5 documentelor privind misiunea, politica și strategia instituției

Documentele strategice ale Procuraturii aprobate de Parlament se publică în Monitorul Oficial (e.g. **RSJ2011-15**, **CRP2014**), toate hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor (e.g. **PDS2012-14**) și Rapoartele anuale (e.g. **R2012**, **R2013**) care conțin obiectivele pe următorul an se publică pe situl procuraturii.

Înș Planul de Acțiuni al Procuraturii și un număr de alte acte normative emise de Procurorul General nu sunt afișate public.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.3.4 Norma obligă publicarea informației privind bugetele, activele, subscor - 0.5 resursele agenției și a rapoartelor de audit

Bugetul Procuraturii Generale face parte din Bugetul de stat, care este obiectul procedurilor de transparență decizională la etapa de elaborare și se publică în Monitorul Oficial după aprobare.

Procuratura Generală se finanțează conform programului Implementare a politicii penale a statului din domeniul Justiției. Deoarece bugetarea pe programe nu este suficient de dezvoltată în Republica Moldova, este imposibil de dedus repartizarea resurselor bugetului de stat pe anumite tipuri de activități, obiective instituționale sau subdiviziuni.

Bugetul 2014, Anexa nr. 2, Limitele de cheltuieli pe autorități publice finanțate de la bugetul de stat

				113. Procuratura Generală		
Cheltuieli, total				146785,7	146581,4	204,3
Justiția	4			146785,7	146581,4	204,3
Cheltuieli curente	4		100	128492,1	128387,8	104,3
dintre care cheltuieli de personal	4		111, 112, 116	98402,2	98402,2	
Cheltuieli capitale	4		200	18293,6	18193,6	100,0
Procuratură	4	4		146785,7	146581,4	204,3
Justiția	4	4	40	146785,7	146581,4	204,3

<i>Implementare a politicii penale a statului</i>	4	4	40	6	146785,7	146581,4	204,3
---	---	---	----	---	----------	----------	-------

Conform **LPM294/2008** Art. 27 (3), *Raportul Procurorului General este făcut public și se plasează în internet pe pagina oficială a Procuraturii*. Raportul conține o secțiune privind **Asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii**, inclusiv bugetul anual, repartizarea cheltuielilor pe categorii contabile, numărul și fluxul de colaboratori, gradul de executare a bugetului, procedurile de achiziții publice.

Din aceste informații este imposibil de dedus repartizarea resurselor procuraturii pe domenii de activitate, subdiviziuni ale procuraturii sau tipuri de infracțiuni.

Conform **LPM261/2008**, Art. 34 (7), *Rapoartele de audit, precum și hotărârile Curții de Conturi asupra acestora se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în decurs de 15 zile de la data aprobării / adoptării*.

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.3.3.5 Norma obligă asigurarea accesului la informații depersonalizate , subscor - 0.5 și dezagregate de performanță și rapoartele instituției

Conform **LPM294/2008** Art. 27 (3) *Raportul Procurorului General este făcut public și se plasează în internet pe pagina oficială a Procuraturii*.

Rapoartele anuale pentru anii 2004-2013 sunt disponibile pe situl procuraturii (<http://www.procuratura.md/md/d2004/>), însă lipsește accesul la datele dezagregate de performanță în format prelucrabil electronic pentru evaluare externă .

Concluzia: se acordă scorul 0.5.

2.4 Concluzii și recomandări

La acest capitol formulăm concluziile la fiecare indicator în parte și concluziile și recomandările specifice pentru criteriile care compun fiecare indicator.

2.4.1 Promovarea priorităților (1.1. și 2.1)

La indicatorul dat scorul general este 4 din 15, adică mai puțin de 25%, ceea ce constituie un scor foarte mic (a se vedea secțiunea 2.1.1). Lipsesc cadrul regulator adecvat, capacitățile instituționale relevante necesare programării și prioritizării instituționale. Lipsa acestora determină neclaritatea pentru societate a rezultatelor și eficienței în activitatea Procuraturii.

La elaborarea priorităților programatice (criteriile 2.1.1.1-2.1.1.5) situația este cea mai problematică, adică doar 1.5 din 5 sau 30% care determină problemele ulterioare la acest indicator. La adoptarea priorităților (criteriile 2.1.2.1-2.1.2.5) situația nu este mai bună calitativ având 2 din 5 sau 40% care atestă situația de existență condițiilor de bază dar care nu sunt suficiente pentru a conferi rezultatele necesare. La implementarea politicilor (criteriile 2.1.3.1-2.1.3.5) situația la acest indicator este cea mai modestă având doar 0.5 din 5, adică 10%. Lipsesc nu doar normele regulatorii necesare dar și careva elemente de practică în acest sens. Problema fiind și în lipsa rolului asumat de Parlament.

De principiu este necesar de modificat cadrul regulator, adică legea Procuraturii, legea privind Regulamentul Parlamentului dar și legea privind elaborarea actelor normative și elaborarea documentelor de politici, inclusiv legea privind evaluarea impactului legislativ pentru a asigura ca procuratura și Parlamentul sunt obligate să se conformeze la criteriile necesare de responsabilitate pentru promovarea priorităților. Totodată, este evident că lipsesc capacitățile instituționale și know-how-ul pentru formularea sincronizată a priorităților programatice, respectarea exigențelor de adoptare a acestora și în special de implementare.

Specific:

Cu privire la elaborarea priorităților (2.1.1)

1. (criteriul 2.1.1.1) Activitatea Procuraturii în domeniile principale ale mandatului (conducerea și exercitarea urmării penale, reprezentarea învinuții în instanțele de judecată, implementarea politicii penale, prevenirea și combaterea criminalității) nu se bazează pe planificarea strategică și setarea priorităților programatice. Scorul acordat este 0. *Se recomandă de realizat o sistematizare comprehensivă a Strategiilor sectoriale (de care e responsabilă Procuratura dar și altele), Planurilor de acțiuni în diverse domenii de politică penală pentru a le corela într-un document de priorități multianuale și de obiective anuale. Este necesar de dezvoltat capacitățile instituționale și de reglementat obligațiunea dată.*

2. (criteriul 2.1.1.2) În cadrul normativ există prevederi privind colectarea datelor, utilizarea tehnicilor de analiză și prognoză în planificarea activității Procuraturii. Însă, asemenea analize nu sunt disponibile pe site-ul Procuraturii și lipsesc din documente strategice, care conțin doar constatările privind situația curentă, problemele și cauzele acestora și analize SWOT formale. Scorul acordat este 0.5. *Se*

recomandă consolidarea capacităților instituționale pentru colectarea și sistematizarea datelor necesare pentru formularea priorităților bazate pe evidențe.

3. (criteriul 2.1.1.3) Lipsesc informații publice privind Consiliul științific Consultativ, organ care ar putea concentra activitatea analitică a Procuraturii și formula recomandări pentru elaborarea priorităților strategice. Scorul acordat este 0.5. *Activitatea de analiză a datelor și informațiilor colectate nu este clară, nu este deloc clar dacă există procesul de transformare prin analiză a datelor colectate în probe și evidențe în procesul de formulare a priorităților, lipsesc cercetările sectoriale. Se recomandă dezvoltarea capacităților instituționale relevante.*

4. (criteriul 2.1.1.4 și 2.1.1.5) Deși Procuratura deocamdată nu stabilește prioritățile programatice, aceasta are experiența consultării documentelor strategice cu un cadru larg de instituții și părți interesate. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă reflectarea mai clară pe pagina web dar și în practică a proceselor de elaborare și implicarea mai incluzivă a diferiților actori în procesul dat, problema rezidă mai degrabă în atitudinea insuficientă și capacitățile instituționale insuficiente.*

Cu privire la adoptarea priorităților (2.1.2)

7. (criteriul 2.1.2.1) În practică documentele strategice aprobate de Parlament care vizează Procuratura Generală sunt Strategia de Reformă a Sectorului Justiției și Concepția de Reformă a Procuraturii. Aceste acte, însă, vizează doar reforma instituțională, nu și stabilirea priorităților programatice. Unirile de strategii sectoriale adoptate de Parlament și Guvern de asemenea conțin priorități și obiective relevante pentru Procuratura. Scorul acordat este 0. *Se recomandă asigurarea consistenței tuturor priorităților programatice pentru această nevoie de dezvoltarea capacităților și alocarea resurselor.*

8. (criteriul 2.1.2.2) Documentul strategic pe termen mediu al Procuraturii este Planul de Dezvoltare Strategică. Acest document menționează protecția drepturilor omului, reforma justiției, combaterea corupției și integrarea europeană ca priorități, dar în continuare formulează doar obiective de ordin instituțional: modificarea cadrului normativ, reformarea sistemului procuraturii, consolidarea capacităților instituționale, activități de instruire și informare. Nu sunt stabilite direcțiile prioritare ale activității cotidiene de urmărire penală sau obiectivele specifice privind impactul activității procuraturii asupra criminalității în diverse domenii. Scorul acordat este 0.5.

9. (criteriul 2.1.2.3, 2.1.2.4) Planul de acțiuni al Procuraturii este menționat în Regulamentul acesteia, dar nu este afișat pe site-ul procuraturii. Rapoartele anuale ale Procuraturii Generale în Capitolul V conțin obiectivele pentru anul următor, care includ și unele domenii prioritare de activitate. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă asigurarea consistenței tuturor priorităților programatice pentru această nevoie de dezvoltarea capacităților și alocarea resurselor.*

Cu privire la implementarea priorităților (2.1.3)

10. (criteriul 2.1.3.1) Documentele strategice stabilesc indicatori de performanță preponderent formale, e.g. număr de acte normative adoptate, modificări implementate, instruirii organizate, etc. Aceste date pot fi ușor manipulate și nu reflectă impactul activității procuraturii asupra stării legalității și fenomenelor infracționale, dar nici percepția beneficiarilor asupra justiției penale. Lipsesc indicatori de

impact, eficiență, eficacitate, compuse dintr-un mix de date interne și externe, sondaje de opinie publică, etc. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă re-evaluarea situației cu formularea indicatorilor, reformularea acestora urmare a reformulării priorităților pentru aceasta e nevoie de capacitățile instituționale și deprinderile relevante.*

11. (criteriul 2.1.3.2) Lipsesc angajamentele de responsabilitate (accountability agreements) semnate de conducerea și personalul instituției care ar adevăra că aceștia vor folosi mandatul și resursele alocate pentru a urma prioritățile și îndeplini obiectivele stabilite conform unor standarde convenite. Scorul acordat este 0. *Se recomandă modificarea cadrului regulator pentru a prevedea obligațiunile de responsabilizare ministerială publică.*

12. (criteriul 2.1.3.3) Lipsesc criteriilor obiective și transparente la elaborarea bugetului organelor Procuraturii, fundamentate pe evaluarea necesităților de ordin organizatoric, administrativ, tehnico-material și informațional, precum și pe performanță. Scorul acordat este 0. *Se recomandă elaborarea cadrului de reglementare secundar și dezvoltarea capacităților instituționale pentru a facilita elaborarea resurselor instituționale în funcție de prioritățile formulate.*

13. (criteriul 2.1.3.4) Mecanismul tipizat de formare și executare a bugetului Procuraturii nu permite independența și autonomia deplină în alocarea resurselor către priorități. Scorul acordat este 0. *Recomandarea precedentă.*

14. (criteriul 2.1.3.5) Lipsesc politici definite sau instrucțiuni privind abordarea cazurilor din domeniul prioritare (e.g. desemnarea și instruirea procurorilor specializați, alocarea resurselor suplimentare, rezolvarea cazurilor în termeni sporivi, sentințele adecvate faptelor comise). Scorul acordat este 0. *Recomandarea precedentă.*

2.4.2 Monitorizarea performanțelor (1.2 și 2.2)

La indicatorul dat scorul general este 5 din 15, adică de 33%, ceea ce constituie un scor mic (a se vedea secțiunea 2.2.1). Lipsesc cadrul regulator adecvat și precizările obligatorii pentru Procuratura în generarea indicatorilor de performanță și integritatea acestora. Prin urmare Parlamentul, Guvernul și societatea este privată de posibilitatea evaluării realizării priorităților. Lipsesc în mare parte capacitățile instituționale relevante necesare în cadrul unității specializate și autonome și a softului de garantare a integrității datelor. Lipsa acestora determină slăbiciunea modalităților de evaluare a rezultatelor de activitate a Procuraturii.

La formularea indicatorilor de performanță (criteriile 2.2.1.1-2.2.1.5) situația este problematică, adică doar 1.5 din 5 sau 30% care determină problemele ulterioare la acest indicator. La asigurarea integrității datelor (criteriile 2.2.2.1-2.2.2.5) situația este cea mai proastă având 1 din 5 sau 20% care atestă situația de lipsă de încredere în alegerea conceptului de integritate a datelor. La evaluarea sistematică (criteriile 2.2.3.1-2.2.3.5) situația la acest indicator este ceva mai bună având 2.5 din 5, adică 50%. În mare parte lipsesc de principiu atitudinile și capacitățile instituționale dar și aranjamentele instituționale cu structurile adecvate de generare a datelor și de comunicare externă a rezultatelor. Modificările de ordin regulator sunt necesare doar pe intern.

La acest indicator este evident ca voința instituțională în cadrul procuraturii și atitudinea coresponsabilă din partea Parlamentului sunt esențiale pentru a institui o practică europeană de generare a probelor și evidențelor de realizare a obiectivelor și priorităților. Sunt necesare alocări pentru crearea capacităților instituționale și formarea deprinderilor de generare și prezentare înformației privind indicatorii de performanță..

Specific:

Cu privire la indicatorii de performanță (2.2.1)

15. (criteriul 2.2.1.1) Indicatorii de performanță utilizați de Procuratura Generală nu sunt legate de obiective și priorități instituționale, deoarece lipsește planificarea strategică în domeniile principale ale mandatului procuraturii. Scorul acordat este 0. *Se recomandă formarea practicii de aliniere a priorităților instituționale cu cele financiare, cu raportarea concomitentă a priorităților instituționale și cele financiare.*

16. (criteriul 2.2.1.2) În domeniile principale de activitate a procuraturii (conducerea și exercitarea urmării penale, reprezentarea învinuții în instanțele de judecată, implementarea politicii penale) se evaluează preponderent performanța procurorilor individuali, nu cea instituțională. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă introducerea indicatorilor de rezultat, impact, de eficiență și eficacitate la nivelul subdiviziunilor și unităților alături de ale instituțiilor.*

17. (criteriul 2.2.1.2) Setul de indicatori utilizat actualmente pentru evaluarea activității de urmărire penală și aplicarea legii nu este echilibrat: este acordat o importanță excesivă indicatorilor de proces și sunt practic ignorate dimensiunile de impact asupra domeniului de intervenție, eficiența utilizării resurselor, calitatea serviciului public oferit, respectarea normelor privind drepturile omului, etc. Deși datele de intrare, proces și rezultat sunt colectate prin intermediul fișelor statistice completate de procurori, utilizate la evaluarea performanțelor individuale și raportarea anuală, ele nu sunt folosite pentru calcularea indicatorilor de performanță la nivel instituțional. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă introducerea în practică calcularea indicatorilor de impact și eficiență și un echilibru mai bun al datelor calitative și cantitative, inclusiv prezentarea datelor dezagregate.*

18. (criteriul 2.2.1.3-4) Lipsesc prevederi și practica de colectare a datelor privind impactul activității procuraturii asupra domeniului de intervenție (starea legalității, fenomenul infracțional, percepția publică a justiției penale). Procuratura uneori citează studiile externe în documentele sale strategice și face referință la datele poliției (de intrare) și instanțelor de judecată (de rezultat) în rapoartele anuale. Însă nu există practica de utilizare a datelor din afara sistemului de justiție penală, precum indicii internaționali, date statistice din domenii economico-sociale și rezultate ale sondajelor de opinie publică, în calcularea indicatorilor de performanță sau raportarea anuală. Scorul acordat este 0.5. *Similare cu precedente.*

19. (criteriul 2.2.1.5) Metodele calitative se aplică la evaluarea performanțelor profesionale, dar nu și a performanțelor instituționale (e.g. efectuarea sondajelor sau focus grupurilor pentru a aprecia gradul de încredere în instituția procuraturii sau atitudinile persoanelor care au intrat în contact cu procuratura (victime, martori, buni și învinuții). În Regulament este prezentată lista tipurilor de date utilizate pentru evaluarea stării legalității în afară de activitatea organelor de procuratură, însă lipsesc

indicatorii concreți de performanță care s-ar calcula în baza acestor date. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă elaborarea Regulamentului detaliat privind procedurile de colectare a datelor, responsabilitățile, unitatea responsabilă pentru asigurarea integrității, accesibilitatea datelor, folosirea softului de analiză și prelucrare a datelor.*

Cu privire la asigurarea integrității (2.2.2)

20. (criteriul 2.2.2.1, 2.2.2.2, 2.2.2.3) Procuratura Generală coordonează activitatea statistică a tuturor organelor Procuraturii în conformitate cu standardele statistice în vigoare, însă nu a fost identificată metodologia detaliată privind colectarea, asigurarea integrității, costurile acestor date, precum și calcularea indicatorilor de performanță. Secția secretariat și audiență este organul care gestionează baza de date statistice privind starea criminalității, activitatea organelor Procuraturii și asigură subdiviziunile Procuraturii cu informația necesară pentru activitățile analitice, și analizează datele statistice. Scorul acordat este 0. *Similar cu recomandarea de mai sus.*

21. (criteriul 2.2.2.4, 2.2.2.5) Nu există un sistem electronic de gestionare integrală a dosarelor. Actualele sisteme de colectare a datelor statistice și de evaluare a performanțelor profesionale sunt învechite și ineficiente. În prezent, fiecare organ de urmărire penală își realizează propria statistică; din acest motiv se întâmplă ca rezultatele statistice privind același indicator să nu coincidă la toate organele de urmărire penală. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă elaborarea unei platforme electronice care va asigura colectarea datelor și informațiilor dar și a dosarelor în format care va asigura integritatea și controlul asupra proceselor din cadrul Procuraturii.*

Cu privire la evaluarea sistematică (2.2.3)

22. (criteriul 2.2.3.1) Se practică evaluarea periodică a performanțelor individuale, dar nu și evaluarea performanței instituționale în baza indicatorilor stabili și prealabil. Există definiția noțiunii de monitorizare a performanței organizaționale, dar lipsește prevederea privind monitorizarea comparativă a performanțelor subdiviziunilor (e.g. celor teritoriale din localități comparabile) în scopul responsabilizării, studierii practicilor de succes și repartizării optime a resurselor. Scorul acordat este 0.5. *A se vedea recomandarea precedentă.*

23. (criteriul 2.2.3.2) Unicul document public privind performanța procuraturii este raportul anual, care prezintă datele de intrare, rezultat și proces, dar nu și gradul de îndeplinire a obiectivelor instituționale și indicatorii de performanță. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă prezentarea datelor și informațiilor după criteriul de date primare care vor fi publicate în formatul procesabil pe pagina electronică a Procuraturii și indicatorii de performanță care se vor calcula conform metodologiei. Suplimentar vor fi prezentate informații cheie despre impactul activității Procuraturii.*

24. (criteriul 2.2.3.5) La nivelul procurorilor individuali și a conducătorilor subdiviziunilor procuraturii, evaluarea performanțelor profesionale are un rol în identificarea necesităților de instruire și dezvoltare profesională, atestare, stimulare sau promovare în serviciu și în cazul tragerii la răspundere disciplinară pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu. Asemenea procedeu deocamdat nu se aplică în cazul performanțelor instituționale și la nivelul conducerii Procuraturii Generale. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă modificarea modalităților de evaluare a*

performanțelor procurorilor, evaluarea trebuie să se axeze pe rezultatele obținute individual dar și în echipă, inclusiv pe baza indicatorilor instituționali.

2.4.3 Mecanisme de responsabilizare (1.3 și 3.3)

La indicatorul dat scorul general este 7 din 15, adică aproape 47%, ceea ce constituie un scor cel mai bun pentru indicatorii luați în considerare (a se vedea secțiunea 2.3). În mare parte cadrul regulator există. Însă trebuie de specificat mai multe prevederi, atitudinile instituționale nu sunt adecvate și capacitățile instituționale relevante necesare trebuie dezvoltate. Lipsa în practică a atitudinii corespunzătoare a Parlamentului și deputaților dar și deprinderile și capacitățile instituționale pentru punerea în aplicare a mecanismelor de responsabilizare a Procuraturii.

La mecanismele de responsabilitate extern (criteriile 2.3.1.1-2.3.1.5) situația este nesatisfăcătoare, adică doar 2 din 5 sau 40% conferă o situație de nevalorificare a instrumentelor existente în cadrul Parlamentului pentru responsabilizarea instituțională a Procuraturii. La mecanismele de responsabilitate intern (criteriile 2.3.2.1-2.3.2.5) situația este nesemnificativ mai bună având 2.5 din 5 sau 50% care atestă situația nedeterminată și mai degrabă declarativ de responsabilitate pentru performanțele pe interior. La transparența și comunicarea publică (criteriile 2.3.3.1-2.3.3.5) situația este medie dar totuși modestă având doar 2.5 din 5, adică 50%. În condițiile crizei de imagine și lipsei de încredere în funcționarea instituției gradul înalt și avansat al transparenței este extrem de important.

De principiu cadrul regulator există, însă totuși este necesar de realizat câteva precizări. Problema principală rezidă în lipsa atitudinii corespunzătoare în cadrul Parlamentului dar și a deprinderilor deputaților și a specialiștilor în cadrul acestuia pentru a valorifica instrumentele existente. Astfel problema fiind în atitudine și capacitățile instituționale. Nu ar fi corect să nu constatăm lipsa de atitudine și a capacităților instituționale de asigurare a transparenței proactive în activitatea Procuraturii.

Specific:

Cu privire la responsabilitatea externă (2.3.1)

25. (criteriul 2.3.1.1) Procurorul General prezintă anual Parlamentului raport despre starea legalității și ordinii de drept din țară, precum și despre măsurile întreprinse pentru redresarea ei. Lipsesc prevederi privind raportarea despre realizarea priorităților și performanțele, și nu este dezvoltată relația instituțională între Procuratura și Parlamentul. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă modificarea accentului raportărilor anuale axate pe performanță și impactul pe situația socială schimbată decât pe constatarea situației.*

26. (criteriul 2.3.1.2) Parlamentul dispune de câteva pîrghii potențiale pentru responsabilizarea Procuraturii, inclusiv în plenul Parlamentului, prin intermediul comisiilor parlamentare și deputaților individuali. Problemele principale: adoptarea unei hotărâri pe marginea rapoartelor anuale ale autorităților publice este facultativă, și nu au fost identificate asemenea hotărâri pentru Procuratura; avizele consultative ale comisiilor permanente nu au un caracter obligatoriu și toate audierile ale acestora sunt preluate de plenul parlamentului, instrumentele de control parlamentar nu sunt valorificate pe deplin de

c tre deputa i. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă consolidarea capacităților Parlamentului pentru a gestiona procedurile de responsabilizare instituțională.*

35. (criteriul 2.3.1.3-4) Conduc torii i reprezentan ii autorit ilor administra iei publice sunt obliga i s se prezinte la audierile parlamentare, s r spund la întreb rile deputa ilor, s -i pun la dispozi ia informa ia necesar i s examineze adres rile acestora. Hot ririle Parlamentului au for juridic , timp ce avizele consultative ale comisiilor parlamentare au caracter de recomandare i nu sunt obligatorii pentru implementare. Îns , deoarece performan a institu ional a Procuraturii Generale nu a fost subiectul unor audieri sau hot riri ai Parlamentului, nu au fost identificate practici privind reac ia Procuraturii Generale la avizele Parlamentului în acest sens. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă Parlamentului uzarea practicii de responsabilizare instituțională a procuraturii ca un procedeu anual.*

28. (criteriul 2.3.1.5) Conform legii, auditul de performan este efectuat de Curtea de Conturi. Îns pentru institu ia procuraturii, se efectueaz doar auditul regulatit ii pe exerci iul bugetar, i nu au fost identificate rapoarte de audit al performan ei. Scorul acordat este 0. *Se recomandă crearea sau fortificarea capacităților de auditare a performanțelor institu ionalle în cadrul Curții de Conturi, nu doar a auditului finanțelor.*

Cu privire la responsabilitatea internă (2.3.2)

29. (criteriul 2.3.2.1) În Codul Penal exist prevederi detaliate privind desf urarea urm ririi penale, luarea deciziei de scoatere a persoanei de sub urm rirea penal , încetare a urm ririi penale, clasare a procesului penal i suspendare a urm ririi penale. Este prev zut dreptul victimei s fie informat i s atace aceste decizii, precum i revizuirea deciziei i, dac este cazul, dispunerea de reluare a urm ririi penale de c tre procurorul ierarhic superior din oficiu sau judec torul de instruc ie, în cazul admiterii unei plîngerii. Scorul acordat este 1. *Se recomandă crearea procedurilor institu ionalle de revizuire colegială a practicilor decizionale de sistare a investigațiilor pentru generalizarea practicilor și tragerea concluziilor.*

30. (criteriul 2.3.2) De i nu este prev zut în lege, organele consultative ale procuraturii (Colegiul Procuraturii la nivel institu ional, Consiliul Superior al Procurorilor la nivel individual) au putea avea un rol în evaluarea performan elor. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă Colegiului să se limiteze pe planificarea activităților și coordonarea acestora. Consiliului Superior fortificarea mandatului de de rezolvarea situațiilor etice, disciplinare și administrative.*

31. (criteriul 2.3.2.3) Performan a profesional a fiec rui procuror joac un rol în luarea deciziilor de instruire, dezvoltare profesional , atestare, stimulare i promovare în serviciu. Procurorii pot fi tra i la r spundere disciplinar pentru îndeplinirea necorespunz toare a obliga iilor de serviciu. La nivel de echip , este definit monitorizarea performan ei organiza ionalle (la nivel de subdiviziune, procuratur teritorial sau specializat), i exist criterii speciale pentru evaluare performan elor profesionale pentru procurorii care ocup func ii de conducere. Scorul acordat este 0.5.

32. (criteriul 2.3.2.5) Nu exist norme sau practici de benchmarking (comparare a performan elor institu ionalle) în domeniul justitiei penale. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă practica dată.*

Cu privire la transparența și comunicarea publică (2.3.3)

33. (criteriul 2.3.3.1) Nu a fost identificat prevederea sau practica privind publicarea pro-activ a sumarelor din rechizitoriu, care ar conține cumuli de probe depersonalizate, descrierea strategiei de condamnare, și ar permite părților interesate de a constata dacă pregătirea acuzării a fost adecvată. Publicarea informațiilor despre unele cauze penale se practică ad hoc și în format incomplet în secțiunea Nouă a sitului procuraturii. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă publicarea rechizitoriilor după exemplul țărilor din regiune, cum ar fi Georgia, România, Croația și țările cu democrații consolidate.*

34. (criteriul 2.3.3.2) Conform Regulamentului Procuraturii, materialele Procuraturii Generale, notele informative, generalizările privind starea legalității, lupta cu criminalitatea, cercetarea cauzelor penale etc. se transmit mijloacelor de informare în masă prin intermediul serviciului de presă. În secțiunea Nouă a sitului procuraturii se publică unele informații și se anunță briefing-uri de presă privind cazurile sensibile sau de interes public înalt, precum dosarele cu implicare funcționarilor publici, procurorilor, ofițerilor publici, judecătorilor sau militarilor, infracțiuni de corupție sau crimă organizată. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă preluarea practicii instituționale de publicare a rezultatelor investigațiilor în forma sumară pe toate cazurile individuale de răsunet dar și pe cazurile sistematic prezente, datele și informațiile fiind publicate în forma sumară, dar suficientă pentru a înțelege elementele cheie ale cauzei.*

35. (criteriul 2.3.3.3) Documentele strategice ale Procuraturii aprobate de Parlament se publică în Monitorul Oficial, toate hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor și Rapoartele anuale care conțin obiectivele pe următorul an se publică pe situl procuraturii. În Planul de Acțiuni al Procuraturii și un număr de alte acte normative emise de Procurorul General nu sunt afișate public. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă publicarea rapoartelor de activitate a instituțiilor din domeniul Procuraturii.*

36. (criteriul 2.3.3.4) Bugetul Procuraturii Generale face parte din Bugetul de stat, care este obiectul procedurilor de transparență decizională la etapa de elaborare și se publică în Monitorul Oficial după aprobare. Procuratura Generală se finanțează conform programului Implementare a politicii penale a statului din domeniul Justiției. Deoarece bugetarea pe programe nu este suficient de dezvoltată în Republica Moldova, este imposibil de dedus repartizarea resurselor bugetului de stat pe anumite tipuri de activități, obiective instituționale sau subdiviziuni. Raportul anual al Procuraturii conține o secțiune privind asigurarea tehnico-materială a organelor Procuraturii, inclusiv bugetul anual, repartizarea cheltuielilor pe categorii contabile, numărul și fluxul de colaboratori, gradul de executare a bugetului, procedurile de achiziții publice. Din aceste informații este imposibil de dedus repartizarea resurselor procuraturii pe domenii de activitate, subdiviziuni ale procuraturii sau tipuri de infracțiuni. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă publicarea datelor și informațiilor specifice privind utilizarea datelor financiare, de personal și altele în raport cu prioritățile și obiectivele instituției.*

37. (criteriul 2.3.3.5) Rapoartele anuale pentru anii 2004-2013 sunt disponibile pe situl Procuraturii, însă lipsește accesul la datele dezagregate de performanță în format prelucrabil electronic pentru evaluare externă. Scorul acordat este 0.5. *Se recomandă publicarea datelor primare în formatul procesabil (excel) și metadatele cu indicatorii și metodologia de calcul.*

2.5 Lista de abrevieri

Legislația

1. **CRM1994** - Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, <http://lex.justice.md/md/311496>
2. **LPM294/2008** - Legea Nr.294 din 25.12.2008 cu privire la Procuratură , <http://lex.justice.md/md/331011>
3. **CRP2014** – Hotărârea Parlamentului din 14.04.2014, Concepția de Reformare a Procuraturii, <http://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=364f4812-dfff-4e67-9900-745d514ae334>, www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/2254/Default.aspx
4. **CPPM122/2003** ó Cod de Procedură Penală a Republicii Moldova Nr. 122 din 14.03.2003, <http://lex.justice.md/md/326970>
5. **LPM797/1996** – Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului Nr. 797 din 02.04.1996, <http://lex.justice.md/md/322831>
6. **LPM39/1994** ó Legea despre statutul deputatului în Parlament Nr. 39 din 07.04.1994, <http://lex.justice.md/md/313277>
7. **LPM261/2008** – Legea Curții de Conturi Nr. 261 din 05.12.2008, <http://lex.justice.md/md/330168>
8. **RP2010** – Ordinul Procurorului General nr. 52/3 din 21.06.2010, Regulamentul Procuraturii Generale http://www.procuratura.md/file/2012-02-04_Regulamentul%20Procuraturii%20Generale.pdf
9. **SRSJ2011-15** - Legea Nr. 231 din 25.11.2011, Strategia de reformă a sectorului justiției 2011 ó 2016, <http://lex.justice.md/md/341748>
10. **PDS2012-14** ó Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12- 291/12, Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii pentru anii 2012-2014, <http://www.procuratura.md/file/2012-12-04%20291%20%20program.pdf>, <http://www.procuratura.md/file/PDS%20procuratura%202012-2014.pdf>
11. **CEP2011** - Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-3d -228/11, Codul de etică al procurorului, <http://www.procuratura.md/md/CE/>, <http://www.procuratura.md/file/2011-10-04%20228%20Codul%20de%20etica.pdf>
12. **REPP2012** - Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 12-211/12 din 11 septembrie 2012, Regulament cu privire la evaluarea performanțelor profesionale ale procurorilor http://procuratura.md/file/2012-09-11_Regulamentul%20evaluarea%20performantelor%20profesionale%20ale%20procurorilor.pdf
13. **R2013, R2014** ó Raportul Activității Organelor Procuraturii pentru anul 2013, 2014, <http://procuratura.md/md/d2004/>, <http://procuratura.md/file/Raport%20PG%202013%20final.pdf>
14. **MAP2009** - Manual de audit al performanțelor, Curtea de Conturi a Republicii Moldova, http://www.ccrm.md/file/Activitatea%20Contro/ Metodologie/Manual_performanta.pdf
15. **RAR2012** – Raportul auditului regularității pe exercițiul bugetar 2012 la Procuratura Generală , aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 49 din 29.07.2013, <http://lex.justice.md/md/349155>

Strategii sectoriale

1. Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului 2011-2014, <http://lex.justice.md/md/339395/>
2. Strategia națională anticorupție pe anii 2011-2015, <http://lex.justice.md/md/340429/>

3. Note

3.1 Mandatul Procuraturii

Cu referire la irul atribu iilor actuale ale Procuraturii este redat mai jos i prin urmare necesit a fi revizuit sub aspectul de clasificare:

Procuratura are urm toarele atribu ii¹⁷¹ în implementarea politicii penale:

1) de **combaterea infractiunilor și încalcărilor**, intereselor generale ale societ ii, ordinii de drept, drepturile i libert ile cet enilor (atunci cînd înc lcaarea acestora atrage sanc iunea penal)^{172, 173} prin:

a) conducerea (planific activit ile, formeaz grupurile de lucru, stabile te activit ile de mi care a cauzelor penale, controleaz i sanc ioneaz organele penale, decide legalitatea ordonan elor i recuzarea OUP, asigur respectare termenului rezonabil în urmarire penal , perchezi ia i ridicarea n cazuri f r amîinare¹⁷⁴, autorizare unor m suri speciale de investiga ie¹⁷⁵, re inerea pe 72 ore¹⁷⁶, aplic m suri preventive în cazuri grave^{177,178},

b) exercitarea¹⁷⁹ **urmării penale**¹⁸⁰ (preluarea urm rii penale i contraven ională¹⁸¹, pornirea ac iunii civile în cadrul urm ririi^{182, 183}, solicit suspendarea provizorie din func ie¹⁸⁴, scoate/ înceteaz clasarea urm ririi penale)¹⁸⁵,

c) reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată¹⁸⁶ i s conteste pe c i ordinare i extraordinare hot rîrile^{187, 188}, inclusiv

d) controlul executării hotărîrilor judiciare penale^{189, 190},

2) de **prevenirea** criminalit ii propunînd **modificări la legislația penală**¹⁹¹.

Totodat , Procuratura are urm toarele atribu ii:

3) **asigură protecția**: a) martorilor, victimelor infrac iunii¹⁹² (ia m suri pentru repunere în drepturi urmare ac iunilor ilegale OUP, solicit OUP luarea m surilor)¹⁹³,

4) **exercită controlul** respect rii legilor în **locurile de detenție**¹⁹⁴:

a) legalitatea afl rii în deten ie¹⁹⁵,

b) executarea¹⁹⁶, supravegherea pedepsei de condamnare (deplasare f r escort , aplicare for ei, aplicarea sanc iunilor^{197,198} i

c) în For ele Armate¹⁹⁹,

5) asigur asisten a juridic în domeniul interna ional²⁰⁰, i

6) **intentează**²⁰¹ i **participă**²⁰² la **judecarea cauzelor civile și de contencios**²⁰³ f r a pl ti taxa de stat²⁰⁴, inclusiv s conteste pe **căi ordinare și extraordinare hotărîrile**²⁰⁵ (inclusiv retragerea apelului²⁰⁶) i controleaz executarea hot rîrilor judiciare pe care le-a intentat²⁰⁷ **privind**:

- a) interesele statului²⁰⁸,
- b) drepturile persoanei, inclusiv persoanei cu incapacitate²⁰⁹, c) limitarea²¹⁰ sau anularea capacității de exercițiu²¹¹,
- d) aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței de familie²¹².

Mai jos prezentăm tabelul portofoliului atribuțiilor instituției procuraturii cu clasificarea autorului (neprobat!) a atribuțiilor în funcție de RELEVANȚA atribuției misiunii procuraturii și **REZULTATIVITATEA** (eficiența) atribuției. Astfel,

- în Cadrantul nr. 1 (nord-vest) intră atribuțiile relevante misiunii Procuraturii și asupra cărora există percepția pozitivă de exercitare,
- în Cadrantul nr. 2 (sud-vest) intră atribuțiile relevante misiunii Procuraturii, în care sunt realizate cu eficiența redusă,
- în Cadrantul nr. 3 (nord-est) intră atribuțiile nerelevante misiunii procuraturii dar cu exercitarea eficientă,
- în Cadrantul nr. 4 (sud-est) intră atribuțiile nerelevante misiunii Procuraturii, cu eficiența redusă.

Toate instituțiile publice trebuie să se concentreze pe atribuțiile care sunt în cadranele nr. 1 și nr.2 care sunt relevante misiunii instituției. *Eforturile principale trebuie depuse pentru a avea toate atribuțiile în Cadrantul nr. 1 (nord-vest) caracterizate prin exercitarea eficientă a atribuțiilor, inclusiv prin concentrarea resurselor disponibile.* Este evident că un număr mare de atribuții, prin limitarea resurselor financiare și administrative, reduce alocarea resurselor spre atribuțiile relevante pentru că o parte din resurse sunt erodate pe atribuțiile nerelevante misiunii.

Tabelul cu portofoliul instituțional de atribuții cu evaluarea relevanței și eficienței (nu este probată, estimarea autorului)

	Atribuțiile relevante misiunii	Atribuțiile mai puțin sau deloc relevante misiunii
Percepția pozitivă privind rezultat	<p>Cadranul nr. 1 (nord-vest)</p> <p>5) asigură asistența juridică în domeniul internațional</p>	<p>Cadranul nr. 3 (nord-est)</p> <p>1) combaterea infracțiunilor și încălcărilor intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturile și libertățile cetățenilor prin:</p> <p>d) controlul executării hotărârilor judiciare penale,</p> <p>6) intentează și participă la judecarea cauzelor civile și de contencios privind (a) interesele statului inclusiv, b) drepturile persoanei, s conteste pe căi ordinare și extraordinare hotărârile (inclusiv retragerea apelului) și controlează executarea hotărârilor judiciare pe care le-a intentat</p> <p>Aceste atribuții trebuie transmise altor instituții și mecanisme</p>
Percepția mai puțin pozitivă privind rezultat	<p>Cadranul nr. 2 (sud-vest)</p> <p>1) combaterea infracțiunilor și încălcărilor intereselor generale ale societății, ordinii de drept, drepturile și libertățile cetățenilor prin:</p> <p>a) conducerea (planifică activitățile, formează grupurile de lucru, stabilește activitățile de muncă care a cauzelor penale, controlează și sancționează organele penale, decide legalitatea ordonanțelor și recuzarea OUP, asigură respectarea termenului rezonabil în urmărirea penală, percheziții și ridicarea în cazuri fără amânare, autorizare unor măsuri speciale de investigație, reținerea pe 72 ore, aplicarea măsurilor preventive în cazuri grave),</p> <p>b) exercitarea urmăririi penale (preluarea urmăririi penale și contravenționale, pornirea acțiunii civile în cadrul urmăririi, solicitarea suspendării provizorie din funcție, scoatere/încetează clasarea urmăririi penale),</p> <p>c) reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată și conteste pe căi ordinare și extraordinare hotărârile,</p> <p><u>2) prevenirea criminalității propunând modificări la legislație</u></p> <p>6) intentează și participă la judecarea cauzelor civile și de contencios privind (a) drepturile ... persoanei cu incapacitate .. c) limitarea sau anularea capacității de exercițiu, d) aplicarea măsurilor de protecție a victimei violenței de familie)</p>	<p>Cadranul nr. 4 (sud-est)</p> <p>3) asigură protecția a) martorilor, victimelor infracțiunii (ia măsuri pentru repunere în drepturi urmarea acțiunilor ilegale OUP, solicită OUP luarea măsurilor),</p> <p>4) exercită controlul respectării legilor în locurile de detenție (a) legalitatea aflării în detenție, b) executarea, supravegherea pedepsei de condamnare (deplasare fără escortă, aplicare forțată, aplicarea sancțiunilor) și c) în Forțele Armate,</p> <p>Aceste atribuții trebuie transmise altor instituții și mecanisme în mod urgent</p>

¹ Colectarea datelor sistematice privind incidența infracțiunilor la nivelul național și regional în Canada:

<http://www23.statcan.gc.ca/imdb/p2SV.pl?Function=getSurvey&SDDS=3302&lang=en>

² General Social Survey on victimization, <http://www5.statcan.gc.ca/bsolc/olc-cel/olc-cel?catno=85F0033MWE&lang=eng>

³ National Crime Victimization Survey in the US, <http://www.bjs.gov/index.cfm?ty=dcdetail&iid=245>

⁴ The US Department of Justice Strategic Plan and Attorney General's priorities

<http://www.justice.gov/jmd/strategic2012-2016/DOJ-Strategic-Plan-2-9-12.pdf>

⁵ USA, the representatives from local government, police agencies, the defense bar, and the community at large work together to review the priorities of the County Prosecuting Attorney, as well as sentencing and policy guidelines on how resources for prosecution will be allocated depending on the level of priority identified for the offence considered, <http://www.kitsapgov.com/pros/StandardsGuidelines2007.pdf>

⁶ UK CPS, Experts and community representatives are members of the panel, they scrutinize randomly and independently selected finalized cases, and make recommendations.,

http://www.cps.gov.uk/london/community_prosecutors/

⁷ http://www.cps.gov.uk/legal/a_to_c/community_impact_statement_adult/

⁸ <http://www5.statcan.gc.ca/bsolc/olc-cel/olc-cel?catno=85-002-XIE&lang=eng>

⁹ Finland, The National Research Institute of Legal Policy

<http://www.optula.om.fi/en/index/nationalresearchinstituteoflegalpolicy.html>

¹⁰ Sweden National Police Board and National Council for Crime Prevention

<http://www.justice.ie/en/JELR/IPA%20Summary%20of%20Consultation%20Process%20Document%201.pdf/Files/IPA%20Summary%20of%20Consultation%20Process%20Document%201.pdf>

¹¹ Irish Director of Public Prosecutions Strategy Statement outlines key environmental factors

http://www.dppireland.ie/filestore/documents/Strategy_Statement_2013-2015_%5BEng%5D.pdf

¹² US Department of Justice Performance and Accountability Report includes a section on Possible Effects of Existing, Currently Known Demands, Risks, Uncertainties, Events, Conditions, and Trends

<http://www.justice.gov/ag/annualreports/pr2012/TableofContents.htm>,

<http://www.justice.gov/ag/annualreports/pr2012/TableofContents.htm#sect1>

¹³ UK: Home Office Crime Policies <https://www.gov.uk/government/topics/crime-and-policing>, Actualmente prioritățile în Anglia sunt: 1) combaterea violenței asupra femeii, lupta cu infracțiunile de terorism, 2) reducerea violenței organizate neformale de stradă, 3) reducerea pornografiei infantile, 4) combaterea crimei organizate, 5) controlul comportamentului anti-social.

¹⁴ UK: Justice Policies [https://www.gov.uk/government/policies?topics\[\]=law-and-the-justice-system](https://www.gov.uk/government/policies?topics[]=law-and-the-justice-system), pentru sistemul de justiție prioritățile fiind: 1) eficiența justiției criminale, 2) administrarea eficientă a condamnărilor, 3) sprijinul victimelor, 4) transparența sistemului de justiție.

¹⁵ Crime Strategy for 2008-2011: Cutting Crime - a new partnership

<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/homeoffice.gov.uk/documents/crime-strategy-07/>

¹⁶ http://www.droit.univ-nantes.fr/m2dp/upload/word/Expose_Procureur.doc

¹⁷ Prioritățile actuale în Franța sunt: 1) prevenirea recidivismului, 2) ridicarea calității justiției pentru copii, 3) combaterea violenței verbale și fobiilor, combaterea terorismului <http://www.justice.gouv.fr/la-lettre-du-droit-mjl/14/>

¹⁸ Department of Justice Strategic Plan 2012-2016 outlines four priority areas: National Security, Violent Crime, Financial and Healthcare Fraud, and Vulnerable People, with special emphasis on child exploitation and civil rights. Some of the strategic objectives include combating the threat trafficking and use of illegal drugs, combating corruption, economic crimes, and international organized crime <http://www.justice.gov/jmd/strategic2012-2016/DOJ-Strategic-Plan-2-9-12.pdf>

¹⁹ Irish National Anti-Crime Strategy http://www.justice.ie/en/JELR/Pages/White_Paper_on_Crime

²⁰ Strategia britanică pentru combaterea crimelor organizate

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/248645/Serious_and_Organised_Crime_Strategy.pdf

²¹ Strategia Britanică pentru combaterea violenței față de femei <https://www.gov.uk/government/publications/call-to-end-violence-against-women-and-girls-strategic-vision>

- ²² Strategia canadiană pentru promovarea securității publice <http://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/ntnl-ctn-pln-cmbt/index-eng.aspx>
- ²³ UK Crown Prosecution Service Strategy and Business Plan 2008-2011 https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf
- ²⁴ Irish Director of Public Prosecutions Strategy Statement 2013-2015 http://www.dppireland.ie/filestore/documents/Strategy_Statement_2013-2015_%5BEng%5D.pdf
- ²⁵ U.S. Department of Justice Strategic Plan 2012-2016 <http://www.justice.gov/jmd/strategic2012-2016/DOJ-Strategic-Plan-2-9-12.pdf>
- ²⁶ British Columbia's Prosecution Service Strategic Plan 2013/2014 ó 2015/2016 (Canada) http://www.ag.gov.bc.ca/prosecution-service/pdf/CJB_Strategic_Plan_13-14_15-16.pdf
- ²⁷ UK Crown Prosecution Service yearly Business Plans, http://www.cps.gov.uk/publications/docs/cps_business_plan_2013_-_14.pdf
- ²⁸ Nova Scotia Public Prosecution Service yearly Business Plans (Canada) <http://novascotia.ca/pps/publications%5CStatement-of-Mandate-2013-2014.pdf>
- ²⁹ Norway Director General of Public Prosecution annual priority circular <http://www.norlam.md/download.php?file=cHVibGljL3B1YmxpY2F0aW9ucy81NzQxNTBfbWRfam9nZWlyX3Byb2N1cmF0LmRvYw%3D%3D>
- ³⁰ [https://www.gov.uk/government/policies?topics\[\]=crime-and-policing](https://www.gov.uk/government/policies?topics[]=crime-and-policing)
- ³¹ [https://www.gov.uk/government/policies?topics\[\]=law-and-the-justice-system](https://www.gov.uk/government/policies?topics[]=law-and-the-justice-system)
- ³² <https://www.gov.uk/government/policies/reducing-and-preventing-crime--2>
- ³³ <https://www.gov.uk/government/policies/making-sentencing-more-effective>
- ³⁴ <https://www.gov.uk/government/publications/putting-victims-first-more-effective-responses-to-anti-social-behaviour>
- ³⁵ <https://www.gov.uk/government/policies/making-the-criminal-justice-system-more-efficient>
- ³⁶ http://www.droit.univ-nantes.fr/m2dp/upload/word/Expose_Procureur.doc P 5 part 1, Page 6 part 2
- ³⁷ <http://www.justice.gouv.fr/la-lettre-du-droit-mjl/14/>
- ³⁸ <http://www.justice.gov/jmd/strategic2014-2018/index.html>
- ³⁹ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/248645/Serious_and_Organised_Crime_Strategy.pdf
- ⁴⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/call-to-end-violence-against-women-and-girls-strategic-vision>
- ⁴¹ <http://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/ntnl-ctn-pln-cmbt/index-eng.aspx>
- ⁴² https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf
- ⁴³ http://www.dppireland.ie/filestore/documents/Strategy_Statement_2013-2015_%5BEng%5D.pdf
- ⁴⁴ <http://www.justice.gov/jmd/strategic2012-2016/DOJ-Strategic-Plan-2-9-12.pdf>
- ⁴⁵ http://www.ag.gov.bc.ca/prosecution-service/pdf/CJB_Strategic_Plan_13-14_15-16.pdf
- ⁴⁶ http://www.cps.gov.uk/publications/docs/cps_business_plan_2013_-_14.pdf
- ⁴⁷ <http://novascotia.ca/pps/publications%5CStatement-of-Mandate-2013-2014.pdf>
- ⁴⁸ <http://www.norlam.md/download.php?file=cHVibGljL3B1YmxpY2F0aW9ucy81NzQxNTBfbWRfam9nZWlyX3Byb2N1cmF0LmRvYw%3D%3D>
- ⁴⁹ <http://www.ncjrs.gov/pdffiles1/Digitization/124135NCJRS.pdf> Page 2 para 2
- ⁵⁰ <http://www.kitsapgov.com/pros/StandardsGuidelines2007.pdf> Page 6
- ⁵¹ http://www.cps.gov.uk/london/community_prosecutors/
- ⁵² Rapoartele publice de activitate a Procuraturii Republicii Moldova: <http://www.procuratura.md/md/d2004/>
- ⁵³ Planul strategic implementarea politicii penale 2008/11 din Anglia https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf
- ⁵⁴ Planul strategic al politicii penale din Suedia http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/profiles/swedenPerf_en.pdf
- ⁵⁵ Planul strategic al politicii penale din Suedia http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/profiles/swedenPerf_en.pdf
- ⁵⁶ Ghidul poliienesc de activități de costuri http://www.cps.gov.uk/publications/finance/abc_guide.pdf
- ⁵⁷ Metodologia de evaluare a performanțelor Procuraturii din Serbia, OSCE http://www.seio.gov.rs/upload/documents/ekspertske%20misije/draft_rulebook.pdf
- ⁵⁸ Planul Strategic al poliției britanice 2008-11, https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf
- ⁵⁹ Planul Strategic al poliției britanice 2008-11, https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf

⁶⁰ Evaluarea performanțelor în Procuratura Suediei,

http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/profiles/swedenPerf_en.pdf

⁶¹ Planul Strategic al poliției britanice 2008-11, https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf

⁶² Evaluarea performanțelor în procuratura canadiană, http://www.ag.gov.bc.ca/prosecution-service/pdf/CJB_Strategic_Plan_13-14_15-16.pdf

⁶³ Colectarea datelor privind victimizarea în SUA www.bjs.gov/index.cfm?ty=dcdetail&iid=245

⁶⁴ Planul Strategic al poliției britanice 2008-11, https://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf

⁶⁵ http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/ccpe/profiles/swedenPerf_en.pdf

⁶⁶ Este cunoscut faptul că unele subdiviziuni ale poliției și procuraturii se bucură de o dotare excepțională (crime cibernetice, spălare banilor) care deja au un sistem performant electronic de infrastructură pentru realizarea acestui deziderat. Acestea exemple pot fi extinse pentru restul procuraturii.

⁶⁷ <http://www.prnewswire.co.uk/news-releases/logicacmg-and-cps-deliver-next-generation-case-management-system-154031045.html>

⁶⁸ http://acqua.irsig.cnr.it/JAM/studio/partner/conf_materials/Walmsley_Blackburn_From%20case%20tracking%20to%20Compass_Oct07.pdf

⁶⁹ A se vedea Analiza funcțională a evaluarea capacităților instituționale, 2010, CReDO

<http://www.credo.md/pageview?id=156>

⁷⁰ Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, disponibil în Română

<http://www.dcaf.ch/publications/kms/details.cfm?lng=en&id=25289&nav1=4>

⁷¹ [Articolul 66 Atribuțiile de bază](#). Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- h) aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui;
- n) inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății;
- o) suspendă activitatea organelor administrației publice locale, în cazurile prevăzute de lege;

⁷² [Articolul 106² Delegarea legislativă](#)

(4) Dacă legea de abilitare o cere, ordonanțele se supun aprobării Parlamentului. Proiectul de lege privind aprobarea ordonanțelor se prezintă în termenul stabilit în legea de abilitare. Nerespectarea acestui termen atrage încetarea efectelor ordonanței. Dacă Parlamentul nu respinge proiectul de lege privind aprobarea ordonanțelor, acestea rămân în vigoare.

⁷³ [Articolul 133 Curtea de Conturi](#). (4) Curtea de Conturi prezintă anual Parlamentului un raport asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice.

⁷⁴ **Articolul 126. Audieri parlamentare**

- (1) Parlamentul, odată în decursul unei sesiuni, audiază Guvernul în probleme ce țin de activitatea acestuia.
- (2) La propunerea Biroului permanent, a comisiilor permanente sau a fracțiunilor parlamentare, Parlamentul inițiază audieri și în alte domenii de interes public major.
- (3) Data și procedura de desfășurare a audierilor sînt stabilite și aduse la cunoștință deputaților și Guvernului de către Parlament.

⁷⁵ **Articolul 127. Raportul anual al activității Guvernului**

(1) Anual, în luna aprilie, Guvernul, în edin a în plen a Parlamentului, prezintă raportul anual al activității sale. Raportul se distribuie deputaților cu cel puțin în 10 zile înainte de edin a plenar la care acesta va fi audiat.

(2) În plenul Parlamentului, raportul Guvernului se prezintă de către Primul-ministru.

(3) Pe marginea raportului prezentat, un deputat poate adresa cel mult două întrebări.

⁷⁶ **Articolul 128.** Rapoartele anuale ale autorităților publice

(1) Alte autorități obligate să prezinte rapoarte anuale în plenul Parlamentului le vor prezenta în termenele prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Biroul permanent va include în proiectul ordinii de zi audierea rapoartelor respective în cel mult 30 de zile de la data prezentării.

(3) Pe marginea rapoartelor prezentate, Parlamentul poate decide adoptarea unei hotărâri.

⁷⁷ Articolul 122. Adresarea întrebărilor

(1) Ultima oră de lucru al Parlamentului în fiecare zi de joi, cu excepția ultimei joi din lună, va fi consacrată întrebărilor.

(2) Fiecare deputat poate adresa întrebări membrilor Guvernului sau conducătorilor altor autorități ale administrației publice. Deputatul, în aceeași edin plenară, poate adresa cel mult două întrebări.

⁷⁸ Articolul 123. Răspunsul la întrebări

(1) Formulând întrebarea, deputatul va preciza dacă dorește să primească răspunsul în scris sau oral la edin a în plen.

(2) Subdiviziunea Aparatului Parlamentului responsabil de asigurarea edinelor plenare înregistrează întrebările și le transmite organelor sau persoanelor cărora acestea sunt adresate.

(3) Dacă se solicită răspuns oral, acesta va fi prezentat la următoarea edin în plen în cadrul orei Guvernului.

(4) Dacă se solicită răspuns scris, acesta se prezintă în termen de 15 zile.

(5) Dacă întrebările se vor adresa celor prezenți în sală, aceștia pot răspunde imediat la fiecare întrebare sau vor declara că vor prezenta răspunsul în termenul indicat la alin.(3) sau, după caz, la alin.(4).

(6) Dacă deputatul care a solicitat răspuns oral la întrebare nu se află în sala de edin a Parlamentului, acestuia răspunsul îi se va prezenta în scris.

⁷⁹ Articolul 124. Timpul rezervat întrebărilor

(1) Timpul rezervat pentru adresarea unei întrebări nu va depăși 2 minute.

(2) Timpul pentru fiecare răspuns oral nu va depăși 3 minute.

(3) Dacă persoana care a adresat întrebarea nu este satisfăcută de răspunsul primit, pentru replică se acordă un minut.

(4) Dacă timpul afectat întrebărilor și răspunsurilor depășește timpul stabilit de art.122 alin.(1), președinteleedin ei va amâna, de regulă, pentru edin a următoarele o parte de întrebări și răspunsuri.

⁸⁰ Articolul 125. Înaintarea și examinarea interpelărilor

(1) Interpelările se fac în scris, arătându-se obiectul acestora, fără nici o dezvoltare, concretizându-se formă și răspunsul solicitat.

(2) Interpelarea deputatului constă dintr-o cerere adresată Guvernului, prin care se solicită explicații asupra unor aspecte ale politicii Guvernului ce țin de activitatea sa internă sau externă.

(3) Interpelările se dau citirii și se depun la președintele edin ei în plen, care dispune remiterea lor Primului-ministru.

(4) În cazul solicitării răspunsului în scris la interpelare, Guvernul va răspunde în cel mult 15 zile.

(5) Autorii interpelării pot cere Parlamentului dezbateră în edin plenar a răspunsului la interpelare, înaintând în acest sens o moțiune simplă.

(6) Prezența membrilor Guvernului, cărora le sînt adresate interpelări, la edin a Parlamentului consacrat interpelărilor, este obligatorie.

⁸¹ Articolul 110. Stabilirea modului de executare a legii. În dispozițiile finale și tranzitorii Parlamentul stabilește modul de executare a legii.

⁸² Articolul 111. Efectuarea controalelor și prezentarea rapoartelor privind executarea legilor.

(1) Controlul asupra executării legii (publicarea în termenele stabilite, organizarea studierii prevederilor legii etc.) de către organele și persoanele competente, precum și determinarea eficienței acțiunii legii revin, de regulă, comisiei permanente de profil asistate de Direcția juridică a Aparatului Parlamentului, altor comisii, create în acest scop de Parlament.

(2) În urma controlului efectuat, comisia parlamentară va prezenta recomandări Guvernului și/sau altor autorități publice și, după caz, va prezenta Parlamentului rapoarte privind executarea legilor, de regulă, după 6 luni de la intrarea în vigoare a legii respective.

(3) În textul legii Parlamentul poate stabili un termen mai redus sau mai mare pentru prezentarea raportului privind executarea legii.

⁸³ Spre exemplu: [privind aprobarea structurii Procuraturii Generale](#) (HPC77/2010)

⁸⁴ Spre exemplu: [privind numirea în funcție de Procuror General](#) (HPO34/2009),

⁸⁵ Spre exemplu: [privind modificarea Hotărîrii Parlamentului nr. 421-XV din 16 decembrie 2004 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției și Planului de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției](#) (HPC79/2010),

-
- ⁸⁶ Exemplu de activitate a comisiei similar a parlamentului britanic
<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200102/cmstords/27519.htm>
- ⁸⁷ Exemplu de activitate a Parlamentului Canadian:
<http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ⁸⁸ <http://v1.pierrejacob.ndp.ca/about>
- ⁸⁹ http://www.robertgoguen.ca/?page_id=2
- ⁹⁰ <http://irwincotler.liberal.ca/blog/cotler-address-human-rights-summit-geneva/>
- ⁹¹ <http://www.francoiseboivin.com/en/about-francoise>
- ⁹² <http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ⁹³ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200102/cmstords/27519.htm>
- ⁹⁴ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200809/cmselect/cmjust/186/186.pdf>
- ⁹⁵ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmjust/245/245.pdf>
- ⁹⁶ <http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ⁹⁷ <http://www.parliament.nz/en-nz/about-parliament/how-parliament-works/factsheets/00HOOCPubResAboutFactSheetsSelect1/parliament-brief-select-committees>
- ⁹⁸ Exemplu de prezentare a intenției strategice din Noua Zeelandă
http://www.treasury.govt.nz/publications/guidance/publicfinance/pfaguide/24.htm#_tocDepartmental_Financial_Management_and_Reporting
- ⁹⁹ Exemplu de raport anual din Britania: <http://www.official-documents.gov.uk/document/hc1213/hc00/0048/0048.asp>
- ¹⁰⁰ Exemplu de raportare din Canada http://www.ppsc-sppc.gc.ca/eng/pub/ar-ra/2012_2013/index.html
- ¹⁰¹ Exemplu de rapoarte ca mecanism din Canada <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/D-2.5/page-5.html>
- ¹⁰² Exemplu de raport: <http://www.treasury.govt.nz/publications/guidance/publicfinance/pfaguide/27.htm>
- ¹⁰³ Exemplu de activitate a comisiei similar a parlamentului britanic
<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200102/cmstords/27519.htm>
- ¹⁰⁴ Exemplu de activitate a Parlamentului Canadian:
<http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ¹⁰⁵ <http://v1.pierrejacob.ndp.ca/about>
- ¹⁰⁶ http://www.robertgoguen.ca/?page_id=2
- ¹⁰⁷ <http://irwincotler.liberal.ca/blog/cotler-address-human-rights-summit-geneva/>
- ¹⁰⁸ <http://www.francoiseboivin.com/en/about-francoise>
- ¹⁰⁹ <http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ¹¹⁰ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200102/cmstords/27519.htm>
- ¹¹¹ <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200809/cmselect/cmjust/186/186.pdf>
- ¹¹² <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmjust/245/245.pdf>
- ¹¹³ <http://www.parl.gc.ca/CommitteeBusiness/CommitteeHome.aspx?Cmte=JUST&Language=E&Mode=1&Parl=41&Ses=1>
- ¹¹⁴ <http://www.parliament.nz/en-nz/about-parliament/how-parliament-works/factsheets/00HOOCPubResAboutFactSheetsSelect1/parliament-brief-select-committees>
- ¹¹⁵ Exemplu de prezentare a intenției strategice din Noua Zeelandă
http://www.treasury.govt.nz/publications/guidance/publicfinance/pfaguide/24.htm#_tocDepartmental_Financial_Management_and_Reporting
- ¹¹⁶ Exemplu de raport anual din Britania: <http://www.official-documents.gov.uk/document/hc1213/hc00/0048/0048.asp>
- ¹¹⁷ Exemplu de raportare din Canada http://www.ppsc-sppc.gc.ca/eng/pub/ar-ra/2012_2013/index.html
- ¹¹⁸ Exemplu de rapoarte ca mecanism din Canada <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/D-2.5/page-5.html>
- ¹¹⁹ Exemplu de raport: <http://www.treasury.govt.nz/publications/guidance/publicfinance/pfaguide/27.htm>
- ¹²⁰ Exemple de procese verbale cu deciziile organelor colegiale:
<http://www.cps.gov.uk/publications/minutes/index.html>

- ¹²¹ <http://www.dppni.gov.uk/Information-Classes-5091.html>
- ¹²² <http://www.dppni.gov.uk/Publication-Scheme-7874.html>
- ¹²³ Exemplu de obiective i misiunea din Anglia: <http://www.cps.gov.uk/about/>
- ¹²⁴ Exemplu de misiune i obiective strategice din Japonia: http://www.kensatsu.go.jp/oshirase/img/kensatsu_no_rinen_english.pdf
- ¹²⁵ Exemplu de principii etice din SUA: http://www.kitsapgov.com/pros/Quest_for_Justice_2008.pdf
- ¹²⁶ http://www.cps.gov.uk/legal/v_to_z/cps_commitments_to_victim_and_witnesses/
- ¹²⁷ <http://www.cdpp.gov.au/victims-and-witnesses/>
- ¹²⁸ Exemplu de obiective strategice i anuale din Anglia: http://www.cps.gov.uk/publications/docs/business_plan_08_11.pdf
- ¹²⁹ Exemple de planuri anuale din Anglia: http://www.cps.gov.uk/publications/docs/cps_business_plan_2013_-_14.pdf
- ¹³⁰ Exemple de planuri actualizate anual din Anglia: http://www.justice.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0020/215921/ODPP-Annual-Report-2012-13.pdf
- ¹³¹ Metodologia i ghidurile pentru activitatea de procuror din Anglia http://www.cps.gov.uk/publications/docs/code_2013_accessible_english.pdf
- ¹³² Metodologia i ghidurile pentru activitatea de procuror din Australia http://www.justice.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0015/16701/Directors-guidelines.pdf
- ¹³³ Metodologia i ghidurile pentru activitatea de procuror din Statele Unite <http://www.kitsapgov.com/pros/StandardsGuidelines2007.pdf>
- ¹³⁴ Metodologia i ghidurile pentru activitatea de procuror din Anglia, <http://www.cdpp.gov.au/wp-content/uploads/CDPP-GDM-Policy-Framework.pdf>
- ¹³⁵ <http://www.isrcl.org/Papers/2004/Bellemare.pdf>, page 8
- ¹³⁶ <http://fbis.eu/wp-content/uploads/2007/12/Independence-with-accountability-by-Colin-Boyd-QC-Lord-Advocate.pdf>
- ¹³⁷ <http://www.isrcl.org/Papers/2004/Bellemare.pdf>, page 9
- ¹³⁸ <http://www.isrcl.org/Papers/2004/Bellemare.pdf>, page 11
- ¹³⁹ <http://www.cdpp.gov.au/wp-content/uploads/2013/11/PBS2013-2014-CDPP.pdf>
- ¹⁴⁰ http://www.cps.gov.uk/publications/docs/supply_estimates/CPS_Main_Estimate_2013-14.pdf
- ¹⁴¹ <http://www.cps.gov.uk/publications/finance/index.html>
- ¹⁴² <http://www.cps.gov.uk/publications/humanresources/index.html>
- ¹⁴³ <http://www.cps.gov.uk/publications/performance/index.html>
- ¹⁴⁴ http://www.cps.gov.uk/publications/performance/case_outcomes/2013_12/london.pdf
- ¹⁴⁵ http://www.cps.gov.uk/publications/performance/conditional_cautioning/conditional_cautioning_data_Q3_13_14.pdf
- ¹⁴⁶ http://www.unafei.or.jp/english/pdf/CJSJ_2011/10Appendics.pdf
- ¹⁴⁷ <http://www.cps.gov.uk/news/>
- ¹⁴⁸ <http://www.ppsc-sppc.gc.ca/eng/nws-nvs/index.html>
- ¹⁴⁹ <http://www.cps.gov.uk/news/articles/>
- ¹⁵⁰ http://www.cdpp.gov.au/news/?news_category=directors-speeches
- ¹⁵¹ <http://www.cps.gov.uk/news/articles/>
- ¹⁵² http://www.cps.gov.uk/news/latest_news/eight_charged_with_offences_of_misconduct_in_public_office/
- ¹⁵³ <http://www.ppsni.gov.uk/Branches/PPSNI/PPSNI/Files/Documents/Community%20Outreach/PPS%20External%20Communications%20strategy%202011-2014.pdf>
- ¹⁵⁴ Exemplul rilor în curs de democratizare: România, Georgia, Irlanda
- ¹⁵⁵ [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE\(2012\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE(2012)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) Page 6, Recommendation i
- ¹⁵⁶ <http://www.ppsni.gov.uk/Branches/PPSNI/PPSNI/Files/Documents/Community%20Outreach/PPS%20External%20Communications%20strategy%202011-2014.pdf>
- ¹⁵⁷ <http://www.ppsni.gov.uk/Branches/PPSNI/PPSNI/Files/Documents/Community%20Outreach/PPS%20External%20Communications%20strategy%202011-2014.pdf> Page 7 para 2.2
- ¹⁵⁸ [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE\(2012\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE(2012)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) Page 7, Recommendations ii-iii

¹⁵⁹[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE\(2012\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE(2012)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) Page 5 para 30-34

¹⁶⁰[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE\(2012\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE(2012)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) Page 6 para 41-42, Recommendation iv

¹⁶¹<http://www.ppsni.gov.uk/Branches/PPSNI/PPSNI/Files/Documents/Publications/Information%20Documents/PPS%20Community%20Outreach%20Strategy%202012-14%20%28July%202012%29.pdf>

¹⁶²[https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE\(2012\)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCPE(2012)4&Language=lanEnglish&Ver=original&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864) Para 35, 35, 40, 45, Recommendations v-ix

¹⁶³ <http://www.cps.gov.uk/news/>

¹⁶⁴ <http://www.ppsc-sppc.gc.ca/eng/nws-nvs/index.html>

¹⁶⁵ <http://www.cps.gov.uk/news/articles/>

¹⁶⁶ http://www.cdpp.gov.au/news/?news_category=directors-speeches

¹⁶⁷ <http://www.cps.gov.uk/news/articles/>

¹⁶⁸ http://www.cps.gov.uk/news/latest_news/eight_charged_with_offences_of_misconduct_in_public_office/

¹⁶⁹ Grupul de lucru în cadrul Ministerului Justiției: <http://www.justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=89>,

Grupul de lucru parlamentar: <http://www.parlament.md/Actualitate/ReformaProcuraturii/tabid/204/language/ro-RO/Default.aspx>

¹⁷⁰ <http://www.oecd.org/gov/budgeting/43480940.pdf>, page 1, para 1

¹⁷¹ <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=331011&lang=1>

LEGE Nr. 294 din 25.12.2008, Articolul 1. Procuratura

Procuratura este o instituție autonomă în cadrul autorității judecătorești, care, în limitele atribuțiilor și competenței, apără interesele generale ale societății, ordinea de drept, drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele de judecată, în condițiile legii.

¹⁷² **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: a) în numele societății și în interes public, asigură aplicarea legii, apără ordinea de drept, drepturile și libertățile cetățenilor atunci când încălcarea acestora atrage sancțiune penală;

¹⁷³ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: f) implementează politica penală a statului;

¹⁷⁴ **CPP Articolul 125.** Temeiurile pentru efectuarea percheziției

(1) Organul de urmărire penală este în drept să efectueze percheziție dacă din probele acumulate sau din materialele activității speciale de investigații rezultă o presupunere rezonabilă într-o anumită împrejurare ori într-un alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au fost destinate pentru a fi folosite sau au servit ca mijloace la săvârșirea infracțiunii, obiecte și valori dobândite de pe urma infracțiunii, precum și alte obiecte sau documente care ar putea avea importanță pentru cauza penală și care prin alte procedee probatorii nu pot fi obținute.

[Art.125 al.(1) modificat prin LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

[Art.125 al.(1) în redacția LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

(2) Percheziția se poate efectua și în scopul descoperirii unor persoane cunoscute, a unor cadavre sau a altor date importante pentru cauza penală.

[Art.125 al.(2) modificat prin LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

(3) Percheziția se efectuează în baza ordonanței motivate a organului de urmărire penală și numai cu autorizarea judecătorului de instrucție.

(4) În cazurile ce nu suferă amânare sau în caz de delict flagrant, percheziția se poate efectua în baza unei ordonanțe motivate a procurorului, fără autorizarea judecătorului de instrucție, urmînd ca acestuia să i se prezinte imediat, dar nu mai tîrziu de 24 de ore de la terminarea percheziției, materialele obținute în urma percheziției, indicîndu-se motivele efectuării ei. Judecătorul de instrucție verifică legalitatea acestei acțiuni procesuale.

[Art.125 al.(4) în redacția LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

(5) În cazul constatării faptului că percheziția a fost efectuată legal, judecătorul de instrucție confirmă rezultatul acesteia printr-o încheiere motivată. În caz contrar, prin încheiere motivată, recunoaște percheziția ca fiind ilegală.

[Art.125 al.(5) modificat prin LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

¹⁷⁵ **CPP Articolul 132².** Măsurile speciale de investigații

2) cu autorizarea procurorului:

a) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic;

b) urmărirea vizuală;

- c) controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate;
- d) investigația sub acoperire;
- e) supravegherea transfrontalieră;
- f) livrarea controlată;
- g) achiziția de control.

(2) În procesul efectuării măsurilor speciale de investigații se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare video și audio, de aparate de fotografiat și de filmat, de alte mijloace tehnice, dacă acestea au fost autorizate în modul stabilit de lege.

(3) Măsurile speciale de investigații se efectuează de către oficiile de investigații ale subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații.

[Art.132² introdus prin LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

¹⁷⁶ **CPP: Articolul 170.** Reînchiruirea învinutului în baza ordonanței organului de urmărire penală pînă la arestare

(1) În cazul în care învinutul încalcă condițiile prevăzute de măsurile preventive aplicate în privința lui sau obligă la dat în scris de a se prezenta la citirea organului de urmărire penală ori a instanței și de a comunica noul loc de trai, procurorul este în drept să emită o ordonanță privind reînchiruirea acestui învinuit, cu înaintarea concomitentă judecătorului de instrucție a demersului privind arestarea lui.

(2) Reînchiruirea efectuată în condițiile alin.(1) nu poate depăși termenul de 72 de ore și se va efectua numai în cazurile în care, conform legii, persoana poate fi supusă arestării preventive.

¹⁷⁷ **CPP Articolul 176.** Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile de a presupune că bătăușul, învinutul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvîrșească alte infracțiuni, de asemenea ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

[Art.176 al.(1) modificat prin LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative arestării se aplică numai persoanei care este bătăuș, învinuit de săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, iar în cazul existenței unei bătăușii rezonabile privind săvîrșirea altor infracțiuni, ele se aplică învinutului, inculpatului care a comis cel puțin una din acțiunile menționate la alin. (1).

[Art.176 al.(2) în redacția LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

[Art.176 al.(2) modificat prin LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, organul de urmărire penală și instanța de judecată vor lua în considerare următoarele criterii complementare:

- 1) caracterul și gradul prejudiciabil al faptei incriminate;
- 2) persoana bătăușului, învinutului, inculpatului;
- 3) vîrsta și starea socială a lui;
- 4) ocupația lui;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea lui materială;
- 7) prezența unui loc permanent de trai;
- 8) alte circumstanțe esențiale.

(4) În cazul în care lipsesc temeiuri pentru aplicarea unei măsuri preventive față de bătăuș, învinuit, inculpat, de la el se ia obligația în scris de a se prezenta la citirea organului de urmărire penală sau a instanței și de a le informa despre schimbarea domiciliului.

(5) Prevederile alin. (3) pct. 7) se aplică numai în cazul în care persoana a refuzat să comunice locul permanent de trai.

[Art.176 al.(5) introdus prin LP66 din 05.04.12, MO155-159/27.07.12 art.510; în vigoare 27.10.12]

¹⁷⁸ **Articolul 9.** Atribuțiile procurorului în conducerea urmăririi penale

(1) Pentru asigurarea aplicării legii penale de către organele de urmărire penală, de organele de constatare și de organele care exercită activitate specială de investigații, procurorul conduce urmărirea penală, controlează corespunderea acțiunilor procesuale ale acestor organe prevederilor Codului de procedură penală, ale altor acte normative, precum și ale actelor internaționale.

(2) Pentru realizarea atribuțiilor menționate la alin.(1), procurorul este în drept:

a) să exercite atribuțiile prevăzute de Codul de procedură penală ;
b) să inițieze sancționarea încălcărilor de lege, neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, comise de ofițerii de urmărire penală, de lucrătorii organelor de constatare și ai organelor care exercită activitate specială de investigații.

(3) Procurorul General și procurorii ierarhic inferiori **coordonează activitatea de combatere a criminalității desfășurată de organele de urmărire penală**, de organele de constatare și de organele care exercită activitate specială de investigații.

(4) Pentru a asigura coordonarea activității organelor menționate la alin.(3), procurorii:

- a) planifică activități comune în vederea exercitării atribuțiilor acestor organe;
- b) convoacă edințe de coordonare;
- c) formează grupuri de lucru;
- d) stabilesc criteriile de evaluare a activității organelor de urmărire penală și modul de evidențiere de mișcare a cauzelor penale, solicită informații statistice și de alt gen de care au nevoie;
- e) emit instrucțiuni metodologice și de reglementare, executorii pentru organele de urmărire penală, pentru organele de constatare și pentru organele care exercită activitate specială de investigații, în probleme ce țin de aspectele de aplicare a legislației și de eficiența activității de combatere și de prevenire a criminalității.

¹⁷⁹ **Articolul 8.** Atribuțiile procurorului în **exercitarea urmăririi penale**

Procurorul exercită urmărirea penală în numele statului în privința infracțiunilor atribuite în competență, iar în caz de necesitate poate exercita sau **poate prelua urmărirea penală privind orice categorie de infracțiuni**, în condițiile Codului de procedură penală.

¹⁸⁰ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: b) conduce și exercită urmărirea penală ;

¹⁸¹ **Articolul 14.** Atribuțiile procurorului la înfăptuirea justiției în cauze civile

Procurorul participă, în condițiile legii, la examinarea cauzelor civile și contravenționale în calitate de participant la proces, în care procedura a fost intentată de Procuratură sau în care participarea procurorului este prevăzută de lege.

¹⁸² **CPP Articolul 51.** Procurorul (2) Procurorul este în drept să pornească o acțiune civilă împotriva învinutului, inculpatului sau a persoanei care poartă răspundere materială pentru fapta învinutului, inculpatului:

- 1) în interesul persoanei vătămate care se află în stare de imposibilitate sau de dependență față de învinuit, inculpat ori din alte motive nu-și poate realiza singur dreptul de a porni acțiune civilă ;
- 2) în interesul statului.

¹⁸³ **CPP: Articolul 221.** Înaintarea acțiunii civile în procesul penal

(1) Acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

(2) Acțiunea civilă se înaintează față de b. n. învinuit, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinutului, inculpatului.

(3) În cererea de înaintare a acțiunii civile se arată cauza penală în procedura care urmează să fie intentată acțiunea civilă, cine și către cine înaintează acțiunea, valoarea acțiunii și cerința de despăgubire. Dacă este necesar, partea civilă poate depune o cerere de concretizare a acțiunii civile.

(4) Procurorul înaintează sau susține acțiunea civilă înaintată în cazul în care persoana fizică sau juridică cu drept de înaintare a acesteia nu are posibilitate de a-și proteja interesele. Procurorul poate înainta acțiune civilă privitor la prejudiciul moral numai la cererea părții vătămate care nu are posibilitate de a-și proteja interesele.

(5) Persoana care nu a înaintat acțiunea civilă în cadrul procesului penal, precum și persoana a cărei acțiune civilă a rămas nesoluționată, au dreptul de a înainta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile. Dacă acțiunea civilă intentată la instanța civilă a fost respinsă, reclamantul nu are dreptul de a înainta aceeași acțiune în cadrul procesului penal. Dacă acțiunea civilă a fost respinsă în cadrul procesului penal, reclamantul nu este în drept să înainteze aceeași acțiune în ordinea procedurii civile.

¹⁸⁴ **CPP: Articolul 200.** Suspendarea provizorie din funcție

(1) Suspendarea provizorie din funcție constă în interzicerea provizorie motivată învinutului, inculpatului de a exercita atribuțiile de serviciu sau de a realiza activități cu care acesta se ocupă sau le efectuează în interesul serviciului public.

(2) Persoanei suspendate provizoriu din funcție i se întrerupe remunerarea muncii, însă perioada de timp pentru

care persoana a fost suspendat provizoriu din funcție în calitate de membru procesual de constrângere se ia în calcul în vechimea generală de muncă.

(3) Suspendarea provizorie din funcție o decide administrația instituției în care activează bănuțitul, învinuțitul, în condițiile legii, la demersul procurorului care conduce, sau, după caz, efectuează nemijlocit urmărirea penală. Hotărârea administrației instituției de suspendare din funcție poate fi atacată la judecătoria de instrucție.

[Art.200 al.(3) în redacția LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

[Art.200 al.(4)-(5) exclude prin LP264-XVI din 28.07.06, MO170-173/03.11.06 art.781]

¹⁸⁵ **Articolul 8.** Atribuțiile procurorului în exercitarea urmăririi penale

Procurorul exercită urmărirea penală în numele statului în privința infracțiunilor atribuite în competență, iar în caz de necesitate poate exercita sau poate prelua urmărirea penală privind orice categorie de infracțiuni, în condițiile Codului de procedură penală.

¹⁸⁶ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: c) reprezintă învinuirea în instanță de judecată;

¹⁸⁷ **Articolul 13.** Atribuțiile procurorului la înființarea justiției în cauze penale

Procurorul, în limitele competențelor sale, sesizează instanțele de judecată în vederea judecării cauzelor penale, reprezintă învinuirea de stat în toate cauzele penale pe principiul contradictorialității, exercită acțiunile de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege.

¹⁸⁸ **Articolul 20.** Contestarea hotărârilor judecătorești

În cadrul examinării în instanță de judecată a cauzelor penale, **precum și a cauzelor civile**, inclusiv de contencios administrativ, și contravenționale în care procedura a fost intentată de procuror sau la care participarea lui este prevăzută de lege, acesta este în drept să utilizeze, după caz, cîmpe ordinare și **extraordinare de atac împotriva hotărârilor** pe care le consideră ilegale sau neîntemeiate.

¹⁸⁹ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: k) exercită controlul asupra executării hotărârilor judecătorești în cauzele penale.

¹⁹⁰ **Articolul 16.** Controlul executării hotărârilor judecătorești

Procurorul exercită, în modul stabilit de lege, controlul asupra respectării legislației în activitatea de punere în executare a hotărârilor judecătorești în cauzele penale, precum și în cauzele civile și contravenționale pe care le-a intentat.

¹⁹¹ **Articolul 11.** Implementarea politicii penale a statului

Pentru realizarea unitară a politicii penale a statului, procurorul acționează în vederea prevenirii și combaterii criminalității, studiază cauzele care generează sau favorizează criminalitatea, elaborează și prezintă propuneri în vederea eliminării acestora, precum și în vederea perfecționării legislației în domeniu.

¹⁹² **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: g) asigură protecție eficientă martorilor, victimelor infracțiunilor și altor participanți la proces;

¹⁹³ **Articolul 12.** Protecția martorilor și altor participanți la procesul penal

Pentru asigurarea unei protecții eficiente martorilor și altor participanți la procesul penal, procurorul:

a) ia măsurile prevăzute de legislație, pentru repunerea persoanelor în drepturile în care au fost lezate prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală;

b) solicită organelor de urmărire penală să ia măsurile pentru protejarea vieții și pentru siguranța martorilor, a victimelor infracțiunilor și a membrilor lor de familie, precum și a altor persoane care acordă ajutor în procesul penal, ori se asigură astfel de măsurile au fost luate.

¹⁹⁴ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: i) exercită controlul respectării legilor în locurile de detenție preventivă și în penitenciare;

¹⁹⁵ **Articolul 15.** Controlul respectării legilor în locurile de detenție

(1) Procurorul exercită, în modul stabilit de lege, controlul asupra legalității aflării persoanelor în instituțiile care asigură detenția și în instituțiile de executare a măsurilor de constrângere, inclusiv în spital în cazul acordării de asistență psihiatrică fără liberul consimțământ al persoanei.

(2) În cazul în care procurorul depistează de înerea fără temeiurile prevăzute de lege care ar dovedi de înerea legală a persoanei în locurile menționate la alin.(1), aceasta este eliberată imediat prin ordonanță procurorului, care urmează să fie executat necondiționat și imediat.

¹⁹⁶ Codul de executare a sancțiunilor **Articolul 8. Principiul legalității punerii în executare a pedepsei**

(1) Activitatea instituțiilor, organelor și factorilor de decizie care pun în executare pedeapsa și care exercită controlul asupra condamnatului la neaplicarea necondiționată a pedepsei este bazată de respectarea legilor. Factorii

de decizie poartă răspundere pentru legalitate în activitatea lor.

(2) Respectarea legilor la punerea în executare a pedepsei și neaplicarea condiționată a pedepsei este garantată prin supravegherea de procuror, prin control departamental și control obștesc.

¹⁹⁷ **Articolul 114. Modul de aplicare a sancțiunilor... (9) Condamnatul poate contesta în persoana șefului ierarhic superior sau a procurorului sancțiunea ce i s-a aplicat. Depunerea reclamației nu suspendă executarea sancțiunii.**

¹⁹⁸ **Articolul 21. Supravecherea de procuror asupra respectării legilor**

(1) Supravegherea de procuror asupra respectării legilor la punerea în executare a pedepsei și la neaplicarea condiționată a pedepsei este exercitată de Procurorul Republicii Moldova și de procurorii subordonați lui, în condițiile prezentului cod.

(2) Instituțiile și organele care pun în executare sentința instanței judecătorești sînt obligate să execute ordonanțele procurorului referitoare la respectarea regulilor de punere în executare a pedepsei și de neaplicare condiționată a pedepsei.

¹⁹⁹ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: j) exercită controlul legalității în Forțele Armate;

²⁰⁰ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: e) asigură asistența juridică și colaborarea internațională în domeniul său de activitate;

²⁰¹ **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: h) intenționează acțiune civilă în cazurile prevăzute de lege;

²⁰² **Articolul 5.** Atribuțiile Procuraturii. Procuratura: d) participă, în condițiile legii, la judecarea cauzelor civile, inclusiv de contencios administrativ, și contravenționale în care procedura a fost intentată de ea;

²⁰³ **Articolul 14.** Atribuțiile procurorului la înfăptuirea justiției în cauze civile

Procurorul participă, în condițiile legii, la examinarea cauzelor civile și contravenționale în calitate de participant la proces, în care procedura a fost intentată de Procuratură sau în care participarea procurorului este prevăzută de lege.

²⁰⁴ **Articolul 85. Scutirile de taxă de stat**

**(1) De taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc:
f) procurorul,**

²⁰⁵ **Articolul 20.** Contestarea hotărîrilor judecătorești

În cadrul examinării în instanță de judecată a cauzelor penale, precum și a cauzelor civile, inclusiv de contencios administrativ, și contravenționale în care procedura a fost intentată de procuror sau la care participarea lui este prevăzută de lege, acesta este în drept să utilizeze, după caz, cîi ordinare și extraordinare de atac împotriva hotărîrilor pe care le consideră ilegale sau neîntemeiate.

²⁰⁶ **CPC: Articolul 374. Retragerea apelului**

(1) Apelantul și reprezentantul lui împuternicit în mod legal pot retrage apelul pînă la dezbaterile pricinii în fond în instanță de apel. Retragerea se face în scris sau oral, în ultimul caz cu consemnare în proces-verbal.

(2) Retragerea apelului înaintat de procuror, de o altă persoană sau un organ împuternicit prin lege să se adreseze în judecată pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unei alte persoane nu privează persoana în al cărei interes este declarat apelul de dreptul de a-l susține după plata taxei de stat.

(3) În cazul retragerii apelului, instanța de apel dispune printr-o încheiere încetarea procedurii de apel, fapt ce se aduce la cunoștință participanților la proces, încetarea procedurii în privința persoanei care a renunțat la apel și examinează apelurile altor participanți la proces.

²⁰⁷ **Articolul 16.** Controlul executării hotărîrilor judecătorești

Procurorul exercită, în modul stabilit de lege, controlul asupra respectării legislației în activitatea de punere în executare a hotărîrilor judecătorești în cauzele penale, precum și în cauzele civile și contravenționale pe care le-a intentat.

²⁰⁸ CPC Articolul 71. Participarea procurorului la judecarea pricinilor civile

(3) Procurorul este în drept să adreseze în judecată o acțiune sau o cerere în apărarea drepturilor și intereselor statului și ale societății ce țin de:

- a) formarea și executarea bugetului;
- b) protecția proprietății aflate în posesiunea exclusivă a statului;
- c) recuperarea prejudiciului cauzat statului;
- d) contestarea contractului care lezează statul în interesele lui;
- f) declararea, în condițiile legii, a actelor normative ale autorităților publice, ale altor organe și organizații, ale persoanelor oficiale sau funcționarilor publici ca fiind nule;
- g) perceperea în beneficiul statului a bunurilor dobândite ilicit;
- h) anularea înregistrării și lichidarea persoanei juridice în cazul încălcării modului stabilit de constituire, precum și urmărirea veniturilor ei ilicite;
- i) protecția mediului înconjurător;
- j) alte cazuri prevăzute de lege.

²⁰⁹ CPCȘ Articolul 71. Participarea procurorului la judecarea pricinilor civile

(1) Procurorul participă la judecarea pricinilor civile în primă instanță în calitate de participant la proces dacă el însuși l-a pornit în condițiile legii.

(2) Acțiunea în apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime poate fi intentată de către procuror numai la cererea scrisă a persoanei interesate dacă aceasta nu se poate adresa în judecată personal din cauză de sănătate, vîrstă înaintată, incapacitate sau din alte motive întemeiate. Acțiunea în apărarea intereselor persoanei incapabile poate fi înaintată de procuror indiferent de existența cererii persoanei interesate sau a reprezentantului ei legal. În cazurile prevăzute de lege, procurorul este în drept să se adreseze în judecată în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale unui număr nelimitat de persoane.

²¹⁰ CPC Articolul 302. Depunerea cererii

(1) Procesul privind limitarea persoanei în capacitatea de exercițiu din cauza consumului abuziv de alcool sau consumului de droguri și de alte substanțe psihotrope, prin care fapt se agravează situația materială a familiei, poate fi pornit la cererea membrilor ei de familie, a procurorului sau a organului de tutelă și curatelă.

(2) Procesul privind declararea incapacității persoanei din cauza unei tulburări psihice (boli mintale sau deficiențe mintale) poate fi pornit la cererea membrilor ei de familie, a rudelor apropiate (părinți, copii, frați, surori, bunei), indiferent de faptul că domiciliază ori nu în comun cu aceasta, sau la solicitarea organului de tutelă și curatelă, a instituției de psihiatrie (psihoneurologie), a procurorului.

²¹¹ CPC: Articolul 308. Anularea limitării capacității de exercițiu și declararea capacității

(1) În cazul prevăzut la art.25 alin.(3) din Codul civil, instanța judecătorească, la cererea persoanei, a membrilor ei de familie sau a curatorului, a organului de tutelă și curatelă, a dispensarului de psihiatrie, întentează un proces și pronunță o hotărîre prin care anulează limitarea persoanei în capacitatea de exercițiu. În temeiul acestei hotărîri, curatela instituită asupra persoanei se anulează.

(2) În cazul prevăzut la art.24 alin.(3) din Codul civil, instanța, la cererea tutorelui, a membrilor de familie a persoanei, a instituției de psihiatrie (psihoneurologie), a organului de tutelă și curatelă, a procurorului și în baza raportului de expertiză psihiatrică legală, pornește un proces și emite o hotărîre prin care declară capabilă persoana înșănătoșită. În temeiul acestei hotărîri, tutela instituită asupra persoanei se anulează.

²¹² CPC: Articolul 318¹. Depunerea cererii

(1) **Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească** de către victima violenței în familie sau de reprezentantul ei legal, iar în cazul minorului și de organul de tutelă și curatelă. În caz de imposibilitate de depunere a cererii de către victimă, la solicitarea ei, **cererea poate fi depusă de către procuror**, organul de asistență socială sau poliție.

(2) Cererea privind aplicarea măsurilor de protecție se depune la instanța judecătorească competentă de la domiciliul sau locul de aflare a victimei sau a agresorului, de la locul unde victima a solicitat asistență sau de la locul unde a avut loc actul de violență.